

Lokaal

nr. 2 – FEBRUARI 2021

**VVSG-maandblad voor
de lokale bestuurder**

Verschijnt 11x per jaar / P2A9746

Kleine gemeenten, alles nabij

**De beste sturlui mogen
aan boord**

**Toegankelijkheid als
automatisme inbouwen**

**De bouwshift: vertrouw
de lokale besturen**

Geef de lokale besturen vertrouwen, en bied hun een degelijk kader en werkbare instrumenten aan. Het Openruimtefonds dat de inspanningen van gemeenten voor het beheren en inrichten van open ruimte ondersteunt, is wat dat betreft een interessant voorbeeld.

Reageren?
Twitter met ons mee op @vvsg

Gemeenten beslissen voor meer open ruimte

De manier waarop we in Vlaanderen de schaarse ruimte inrichten, heeft een grote weerslag op onze kwaliteit van leven en op de kostprijs van tal van voorzieningen zoals openbaar vervoer of de leidingen van de nutsinfrastructuur. Het is ook een bepalende factor in het behalen van onze klimaatambities. De 'bouwshift', met als doelstelling tegen 2040 geen bijkomende open ruimte in te nemen, is daarbij belangrijk in de uitvoering van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Er is, na de aanpassingen die afgelopen december aan het regelgevend kader werden voorgesteld, veel inkt gevloeid over het effect van de 'stolp over woonreserve- of woonuitbreidingsgebieden', de 'negentigprocentregel' of de herwerkte 'planschaderegeling'. Iedereen die deze begrippen graag nog eens even in mensentaal uitgelegd krijgt, kan hiervoor op p. 34 van deze *Lokaal* terecht.

Over de voor- en nadelen van de voorgestelde wijzigingen hebben we het in deze opinie niet meer. Graag verschuiven we de aandacht naar de argumenten die enkele academici in *De Standaard* presenteerden, volgens hen zouden gemeenten geen visie hebben op open ruimte, blijven ze om financiële redenen verkavelen en kunnen ze niet om met de druk van ontwikkelaars. Op basis waarvan deze boude stellingen geformuleerd worden, is niet geheel duidelijk. In deze editie van *Lokaal* laten enkele burgemeesters alvast een heel ander geluid horen. Wat leren we daaruit? Dat gemeenten wel degelijk een visie op open ruimte hebben en de uitdrukkelijke wil om op hun grondgebied initiatieven te nemen om deze te bewaren. Uiteraard streven lokale besturen naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven in hun gemeente. Daar worden ze door de kiezer ook op afgerekend. Een bestuur kijkt daarbij wel degelijk voorbij de particuliere belangen van een grondeigenaar of een ontwikkelaar.

De visie én de wil is er bij lokale besturen om open ruimte te vrijwaren. Nieuw Vlaams centralisme gaat hier helemaal niets aan bijdragen, integendeel. Geef de lokale besturen vertrouwen, en bied hun een degelijk kader en werkbare instrumenten aan. Het door de Vlaamse regering ingevoerde Openruimtefonds dat de inspanningen van gemeenten voor het beheren en inrichten van open ruimte ondersteunt, is wat dat betreft een interessant voorbeeld. De mogelijkheden die in de voorgestelde regeling worden geboden om lokaal beslissingen te nemen, zijn dat eveneens. Wel moeten de lokale besturen ook effectief in staat zijn om beslissingen te nemen en mag een toegekende beslissingsmacht niet gehypothekeerd worden door een te hoge factuur die samen met de beslissing wordt geserveerd.

Kris Snijkers is algemeen directeur van de VVSG

BART LASUY

de grootte van gemeenten

Kleine gemeenten, groot in nabijheid en aanspreekbaarheid

Niet dat alle kleine gemeenten financieel gezond zijn en een dynamisch bestuur hebben dat zeer aanspreekbaar is, maar bij As, Lendeledede en Merksplas is dat wel zo. Van een fusie willen ze er niet weten én de regiovorming vertrouwen ze niet helemaal.

STEFANDEWICKERE

interview

Heb vertrouwen in de lokale besturen

Volgens het akkoord over de bouwshift wordt er over twintig jaar geen open ruimte meer aangesneden voor bebouwing. Burgemeesters Inez De Coninck van Opwijk en Denis Dierick van Gavere willen slechts een klein deel van hun woonreservegebieden achter de hand houden voor bebouwing, het grootste deel willen ze open ruimte laten.

DIROPS

#lokaalDNA in Kortemark en Gent

Mantelzorgers vinden steun in de mantelzorghub

Dankzij de mantelzorgers kunnen veel mensen langer thuis wonen maar die mantelzorgers voelen zich er dikwijls alleen voor staan. Een lokaal bestuur kan hen met een platform en een café de nodige ondersteuning bieden.

OP DE COVER

Op zaterdag 16 januari lagen de Vlaamse Dorpsstraten vol sneeuw. Een moment van vanzelfsprekende nabijheid, ook al is de cover gemaakt in Vinderhoute, deelgemeente van Lievegem.

IN ELK NUMMER

- 2 Opinie
- 4 Kort
- 10 Estafette
- 20 Verkozen en dan doen
- 28 De toekomst
- 54 In contact met
- 58 Agenda
- 61 Op zoek... naar nieuwe collega's?
- 62 Filip fileert
- 63 Burgemeester Triljoen

DOMEINEN

- 22 Toekomstforum voor Zoet Water
- 24 Verbod overeenkomsten sluiten met eigen bestuur staat onder druk
- 25 De beste stuurlied mogen aan boord
- 31 Sporten tussen de velden
- 35 Heb vertrouwen in de lokale besturen
- 40 Samenwerken op lokaal niveau Warmer Wonen toont de vele voordelen
- 42 Aalst controleert alle oudere huurwoningen
- 44 De nieuwe lichte Kindvriendelijke Steden en Gemeenten
- 50 Duurzame ontwikkeling in Zwijndrecht: iedereen telt mee
- 56 VVSG-Netwerk Klimaat van start

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Tomas Coppens, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Graphius **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsg.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENT LOKAAL 2021** Een jaarabonnement kost 75 euro bij levering van minstens tien exemplaren op één adres en 100 euro voor een individueel postabonnement voor VVSG-leden, 150 euro voor niet-leden (allen krijgen toegang tot het digitale abonnement via info@vvsg.be). Een apart digitaal jaarabonnement kost 60 euro voor leden en 90 euro voor niet-leden. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. Leden betalen 10 euro en niet-leden 15 euro voor een los toegestuurd nummer. **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Kris Snijckers, directeur VVSG vzw **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsg.be **CONTACT** info@vvsg.be

Ondertekende artikelen verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Lokale besturen blijven uiterst actief in coronatijd

Sinds het uitbreken van de pandemie in maart 2020 verlenen steden en gemeenten actief alle steun aan het uitrollen van de federale en Vlaamse maatregelen en komen ze de medische wereld, hun inwoners en bedrijven zoveel mogelijk te hulp. Ook nu de vaccinatiefase begonnen is.

De Vlaamse overheid rekt voor haar vaccinatiecentra op de logistieke en administratieve ondersteuning van de steden en gemeenten. Als we willen dat minstens zeventig procent van de volwassen bevolking zich laat inenten tegen het COVID-19-virus, mogen mensen niet te veel drempels tegenkomen. Lange afstanden en wachttijden moeten worden vermeden, maar tegelijk zijn een flexibele benadering en maatwerk volgens de eigenheid van een gemeente noodzakelijk.

De rol die lokale besturen op zich willen nemen, heeft invloed op wat er in de gemeenschap gebeurt. Maandenlang zal infrastructuur waarin gevaccineerd wordt, niet beschikbaar zijn voor bijvoorbeeld sport, spel of cultuur. Ook lokale verenigingen kunnen er niet terecht en derven inkomsten. Personeel van de gemeente dat wordt ingezet voor de vaccinatiecampagne,

kan tijdelijk geen andere dienstverlening verzorgen. Het is goed dat de Vlaamse overheid hier het engagement nam om de gemeenten hiervoor te vergoeden. Die vergoeding moet helder en resultaatgedreven zijn.

Ook toezicht

Al van in het begin van de crisis ondersteunen gemeenten de mensen die verplicht thuis in quarantaine moeten blijven omdat ze besmet zijn, hoogrisicocontacten hebben gehad of terugkeren uit een rode zone. Sinds eind 2020 kregen ze van het Vlaamse parlement de opdracht om deze quarantaine ook op te volgen om verdere besmetting te voorkomen. Hiervoor krijgen gemeenten de nodige gegevens via het Agentschap Zorg en Gezondheid. Of een gemeente inzet op handhaving, is haar keuze. Extra financiering krijgt ze er niet voor. Van een heksenjacht is geen sprake, het

gaat in de eerste plaats om een zachte aanpak met mogelijkheid voor een strafrechtelijke boete van 208 tot 4000 euro (of vervangende gevangenisstraf) voor wie zich bewust en hardleers niet aan de opgelegde quarantaine houdt. Ook krijgen steden en gemeenten zicht op de naam van de betrokkene, het telefoonnummer, de plaats en de duurtijd van de quarantaine. Ook wie het *Passenger Locator Form* heeft ingevuld, is daarbij opgenomen. Zij moeten immers een quarantaine van zeven dagen ondergaan. De reden voor een quarantaine zal niet expliciet gemeld worden, al is die wel belangrijk, want sommige mensen zijn zeker besmet, andere misschien niet. Daarom blijft de VVSG er bij het Agentschap op aandringen dat de oorzaak van de opgelegde quarantaine wordt weergegeven.

.....
Nathalie Debast

“ Wij hebben al vijftien jaar geen lening meer aangegaan. We investeren natuurlijk wel in onze gemeente, maar dat kunnen we met eigen inkomsten betalen. —

De burgemeester van Kasterlee Ward Kennes naar aanleiding van het BDO-onderzoek naar de jaarrekeningen 2019 waarbij in de zuinigste provincie Antwerpen er vier gemeenten zijn zonder schulden, naast Kasterlee zijn dat Baarle-Hertog, Ravels en Vorselaar. *Gazet van Antwerpen* – 12/1

Maandelijkse betaling Gemeentefonds nog niet voor meteen

Het zou voor lokale besturen handiger zijn als het Gemeentefonds elke maand zou worden uitbetaald dan zoals nu per kwartaal.

STEFANDEWICKE

Het Gemeentefonds wordt voorlopig niet per maand maar verder per kwartaal uitbetaald aan de Vlaamse gemeenten. Dat blijkt uit een antwoord van Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers op een vraag van de VVSG. Banken rekenen steeds meer kosten aan voor rekeningsaldi boven bepaalde limieten. Het Vlaamse Gemeentefonds is intussen zowat 2,9 miljard euro groot. De lokale besturen krijgen het in vier schijven uitbetaald. Eind januari, april, juli en oktober leidt dat telkens tot een liquiditeitspiek op de gemeentelijke rekeningen. Om kosten wegens te hoge banksaldi te vermijden had de VVSG gevraagd om over te stappen op een maandelijkse uitbetaling van het Gemeentefonds. Op die manier zouden lokale

besturen deze stromen ook beter kunnen afstemmen op hun eigen thesauriebeleid, met bijvoorbeeld ook de maandelijkse uitbetaling van de lonen.

Minister Somers erkent de problematiek die de VVSG schetst, maar wil een en ander eerst nader onderzoeken, ook rekening houdend met de gevolgen voor de Vlaamse Schatkist. Een decreetswijziging komt er dus op korte termijn niet, maar ze is zeker ook niet uitgesloten. Het Agentschap Binnenlands Bestuur is belast met dat onderzoek en moet hierbij ook het departement Financiën en Begroting en de lokale besturen zelf betrekken. We houden je op de hoogte.

.....
Jan Leroy

De vaccinaties zijn gestart! De eerste waren voor de bewoners van Woonzorgcentrum Ocura Beringen. Zes teams zijn volop bezig met vaccineren op de verschillende diensten. Hierdoor kunnen vandaag 172 bewoners hun spuit krijgen.

#stadberingen #laatjevaccineren
@stadBeringen. Twitter - 13/1

Vanmorgen om 8 uur stonden vier verschillende teams paraat om de injecties klaar te maken. Twee uur later was alles klaar. Om 10.30 u zijn de teams beginnen vaccineren en voor 12 u was iedereen in woonzorgcentrum Sint-Jozef ingeënt.

Kortrijkse schepen Philippe De Coene is ervan overtuigd dat de Vlaamse steden en gemeenten in staat zijn om het vaccinatietempo op te voeren. De Standaard - 6/1

Als allereerste Oudenaardist het coronaspuitje krijgen, is een hele eer voor mij. Ik moest niet overtuigd worden, want ik vind het noodzakelijk om ingeënt te worden.

Henri Elebaut, bewoner van woonzorgcentrum Scheldekant in Eine uit zijn dankbaarheid voor de snelle vaccinatieronde in Het Nieuwsblad - 11/1

Vaccinatiecentrum @stadtiene @Bartsomers @wbke. Na webinar met draaiboek gaan we samen met burgemeesters van de regio concreet aan de slag!

#Samensterk @katparty, Burgemeester Tienen. Twitter - 7/1

Wie niet telefonisch bereikbaar is, krijgt huisbezoek om de quarantaineregels goed uit te leggen. We zetten dus in de eerste plaats in op dialoog. In Gent kiezen we ervoor om eerst en vooral goed te informeren en te sensibiliseren.

Burgemeester Mathias De Clercq in Het Nieuwsblad over de ambitie van Gent om teruggekeerde reizigers op te bellen. - 12/1

Wat een mooie repo @terzaketyv over maatschappelijk werkster Conny. Ze maakt het verschil voor mensen die eenzaam zijn! Onze lokale dienstencentra, dat is #DeWarmsteWeek dag in, dag uit. #LokaalDNA

@NDebast, woordvoerder VVSG. Twitter - 18/12

Ook de aankomende sfeerverlichting op de Vesten laten we nu hangen tot eind januari, zodat de mensen ook na Wintergloed nog kunnen genieten van een fijne winterwandeling. Om wat licht in deze donkere tijden te brengen laat Brugge de kerstverlichting wat langer hangen.

Schepen Minou Esquenet in Het Nieuwsblad. - 12/1

Wendbare lokale besturen in snel veranderende tijden

Het lokale (politieke) landschap is voortdurend in beweging. Lokale besturen zijn dan ook verplicht om wendbaar te zijn en zichzelf constant te vernieuwen. Dit boek gaat in op de belangrijkste ontwikkelingen die zich de voorbije jaren voordeden, en maakt zo actuele trends zichtbaar die nog jaren zullen doorwerken. Herwig Reynaert verzamelt een brede waaier aan perspectieven van academici en auteurs uit het werkveld, zowel uit Vlaanderen als uit Nederland, met expertise op lokaal, regionaal en provinciaal niveau.

- Herwig Reynaert e.a.
- *Wendbare lokale besturen in snel veranderende tijden*
- Uitgeverij Vanden Broele
- 45 euro

Aan de slag met sociale economie

Handleiding voor begeesterde lokale besturen

Ook corona toont aan hoe belangrijk werk is voor iedereen, maar zeker ook voor de zwaksten in de samenleving. Voor hen is de sociale economie de ideale opstap, aldus de Vlaamse regering die in de lokale besturen hiervoor een cruciale partner ziet. In dit boek geeft Mieke Frans het scala aan manieren weer waarop een lokaal bestuur de sociale economie kan ondersteunen. Dit boek vormt een leidraad op maat voor lokale besturen van diverse groottes en biedt bovendien instrumenten voor zowel het beleid als specifieke (aanbestedings)beslissingen.

- Mieke Frans
- *Aan de slag met sociale economie. Een handleiding voor begeesterde lokale besturen.*
- Uitgeverij Vanden Broele
- Deel van HRMConnect/Online bibliotheek HR-beleid voor lokale besturen
- 39 euro

Een centraal inschrijvingsregister maakt een einde aan de administratieve rompslomp van het sociaal huren.

DANIEL GEERAERTS

Nieuwe rechten en plichten in het nieuwe sociale huurstelsel

Het ontwerp van decreet voor de wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, zet een aantal afspraken omtrent de wijzigingen aan het sociale huurstelsel uit het Vlaams Regeerakkoord om in concrete beleidsmaatregelen.

Zo komen er twee nieuwe huurdersverplichtingen: de 'niet-beroepsactieve sociale huurder met arbeidspotentieel' moet zich inschrijven bij de VDAB, en de taalkennisvereiste wordt verhoogd naar niveau A2.

Voor de toewijzing wordt een toewijzingsraad opgericht en een toewijzingsreglement ingevoerd op het niveau van het werkingsgebied van de woonmaatschappij. In de toewijzingsraad zetelen vertegenwoordigers van de sociale verhuurder, lokale besturen en relevante welzijns- en woonactoren. De gemeenteraden in het werkingsgebied kunnen het toewijzingsreglement amenderen voor de toewijzingen van sociale woningen in hun gemeente.

Bij vermoeden dat een sociale huurder onroerende goederen in het buitenland bezit, kan de sociale verhuurder instanties inschakelen die dit nagaan. Hun bevindingen kan de sociale verhuurder gebruiken om de opzegging van de sociale huurovereenkomst te onderbouwen,

de sociale korting op de huurprijs terug te vorderen of een vordering tot ontbinding van de sociale huurovereenkomst in te stellen voor de vrederechter. De instanties die het nagaan, worden aangeduid via een raamcontract.

Een sociale huurder van wie het contract door de vrederechter werd ontbonden wegens overlast of ernstige verwaarlozing van de woning, kan zich drie jaar niet inschrijven voor een sociale woning. Alleen om billijkheidsredenen kan hiervan worden afgeweken.

Het ontwerp van decreet bevat ook de invoering van een centraal inschrijvingsregister voor kandidaat-huurders. Een ware ommekeer, want vandaag houdt elke verhuurder zijn eigen inschrijvingsregister en data bij. Het centrale inschrijvingsregister moet de administratieve rompslomp voor de kandidaat-huurders en de verhuurder beperken. Een kandidaat-huurder zal zich immers maar eenmaal moeten inschrijven.

.....
Joris Deleenheer

Heb je opmerkingen bij dit voorontwerp van decreet, suggesties voor noodzakelijke aanpassingen of hoe gemeenten hiermee om kunnen gaan? Laat het ons dan zeker weten. De VVSG neemt deze reacties mee naar de verdere besprekingen in de bestuursorganen.

Matrasproducenten nu verantwoordelijk voor afdankertjes

Producenten zijn nu verantwoordelijk voor de verwerking van afgedankte matrassen.

Sinds 1 januari moeten producenten betalen voor de inzameling en verwerking van afgedankte matrassen. 'Die producentenverantwoordelijkheid is een erg belangrijke stap in de goede richting. Op deze manier worden producenten 100% verantwoordelijk voor hun producten, zodra die afval worden. Lokale besturen ontvangen vanaf nu ook een vergoeding van de producenten,' zegt Wim Dries, voorzitter van de VVSG. Het betekent ook dat consumenten vanaf dan een milieubijdrage moeten betalen bij de aankoop van een nieuwe matras. Maar ze kunnen dan hun afgedankte matras gratis inleveren op het recyclagepark. Dit is nog een overgangsregeling, vanaf juli worden de matrassen selectief ingezameld, ze belanden dan in een aparte container en worden ontmanteld en gedeeltelijk gerecycleerd. Dat laatste is het doel. 'Iedereen kan nu zijn matras gratis kwijt. Maar als je de plaats hebt om ze nog even te bewaren en je recyclege belangrijk vindt, dan breng je ze beter pas vanaf juli,' zegt Wim Dries. Door de producentenverantwoordelijkheid spelen ook verkopers van matrassen een rol bij de inzameling van afgedankte matrassen. Nu al bieden veel verkopers die dienst aan, maar ze zijn niet verplicht, zoals dat wel het geval is bij elektronische toestellen.

Nathalie Debast

www.valumat.be voor een lijst van winkels die afgedankte matrassen terugnemen

Tot 1 maart Wedstrijd fietsinfrastructuur

De manier waarop we ons verplaatsen, maakt een stad meer of minder leefbaar. Mooie fietsinfrastructuur kan de stedelijke ruimte en de publieke cultuur opwaarderen.

Stad en Architectuur vzw en Fietsberaad Vlaanderen willen via een wedstrijd Vlaamse projecten onder de aandacht brengen.

www.stadenarchitectuur.be

Het voorbije half jaar legden 9 #burgemeesters en 3 waarnemend burgemeesters de #eed af. We wensen hen van harte proficiat en kijken uit naar een fijne samenwerking!
#LokaalBestuur

#VerbindenEnVersterken @ABB_Vlaanderen, Twitter – 8/1

"De 'Culturele Hoofdstad van Europa' kan beschouwd worden als een begeerlijk toekomstvisioen en een vliegwieltje voor de economische relance!" Niet verwonderlijk dus dat meerdere Vlaamse #steden kandidaat zijn voor 2030!
@geertsel @vvsgeertsel #lokaaldna

@JanVLEVA, Algemeen directeur, Vlaams-Europees verbindingsagentschap, Twitter – 7/1

In deze coronatijden rekenen we massaal op digitale middelen, maar heel wat kwetsbare gezinnen beschikken niet over een computer. Voor schoolgaande kinderen kan dit isolement en leerachterstand veroorzaken of vergroten.

Schepen Sarah De Keyser legt in Het Nieuwsblad uit waarom Sint-Katelijne-Waver 80 laptops aan kansarme jongeren schenkt. – 14/1

Een echte slimme stad zijn, dat is ook zorgen dat iedereen meekant op de digitale weg. @District09Gent leende vorig jaar 1300 laptops uit aan leerlingen. Nu worden nog eens 2500 laptops en begeleiding voorzien voor kwetsbare gezinnen.

@sofiebracke, Twitter – 11/1

In Heuveland hebben we zo'n 600 kilometer gemeentelijke wegbermen. Langs die bermen kijken we nu per zone, waar we geschikt kunnen aanplanten zonder dat we daarvoor grond moeten innemen. De bermen liggen er, dus we gebruiken ze op die manier nuttig.

Schepen Jean-Pierre Geelhand de Merxem in Het Nieuwsblad over de ambitieuze vergroeningsplannen van zijn gemeente. – 14/1

Bestrijdingsmiddelen tegen de processierups zijn niet altijd goed voor de gezondheid en het milieu en vaak ook erg duur. We willen daarom extra inzetten op duurzame en ecologische oplossingen, zoals 200 mezenkastjes op plaatsen waar vorig jaar veel overlast was.

In Het Laatste Nieuws geeft Luc De Backer, schepen in Lille, toelichting bij het nieuwe wapen in de strijd tegen de processierups. – 8/1

Warme zorg als middel tegen grensoverschrijdend gedrag

Warme zorg is volgens Els Messelis, gerontoloog en docent bij de Odisee Hogeschool, het belangrijkste werkpunt voor de komende jaren. 'Het biedt dikwijls de oplossing voor alle vormen van grensoverschrijdend gedrag die er plaatsvinden.' Voor medeauteur gerontoloog Jan Van Velthoven gaat warme zorg verder dan de basiszorg. 'Het gaat over de totaliteit van de mens, met aandacht voor de psychosociale aspecten.' Ze stellen vijftien concrete tips voor als remedie tegen geweld, discriminatie of pesterijen, maar ook ongewenst seksueel gedrag.

- Els Messelis en Jan Van Velthoven
- *Warme zorg als middel tegen grensoverschrijdend gedrag*
- Uitgeverij Politeia
- 40 euro (digitaal en print)

Eindelijk geïntegreerde buitenschoolse opvang en activiteiten

Een opvang waarin kinderen zich kunnen ontplooiën en een fijne vrije tijd beleven, terwijl de ouders kunnen gaan werken of andere dingen doen die maatschappelijk relevant zijn, dat is sinds 1 januari overal in Vlaanderen mogelijk. Dit is te danken aan een nieuw decreet dat de buitenschoolse opvang afstemt met buitenschoolse activiteiten én de sociale cohesie en gelijke kansen bevordert. De weg naar het decreet kent een lange voorgeschiedenis en startte al in 2008, maar sinds 1 januari 2021 is het nu van kracht. Het streeft naar een geïntegreerd opvang- en vrijetijdsaanbod voor alle kinderen door samenwerking tussen opvang, onderwijs, jeugd, sport, cultuur en deeltijds kunstonderwijs. Eind december 2020 stuurde minister Wouter Beke nog een omzendbrief naar alle lokale besturen om hen te informeren over de opdracht

die het decreet hen geeft. Lokale besturen zijn nu de volwaardige regisseurs om schoolgaande kinderen en hun ouders zo'n geïntegreerde opvang aan te bieden. Zij moeten de samenwerking organiseren. De regie is een Vlaamse beleidsprioriteit, net zoals een kwaliteitslabel voor de kleuteropvang. Sinds 1 januari kan al wie kleuteropvang organiseert zoals scholen of speelpleinwerking een kwaliteitslabel bij het Agentschap Opgroeien aanvragen. Wie nu al een attest van toezicht, een erkenning of een toestemming heeft, met uitzondering van een organisator die alleen een attest van toezicht voor vakantieopvang heeft, krijgt op 1 januari 2022 automatisch het kwaliteitslabel en hoeft dit niet zelf aan te vragen.

.....
Sara Schróe

Dag van de Academies: op het kruispunt tussen fysiek en digitaal

Op 6 februari pakken de 168 academies voor deeltijds kunstonderwijs zoals elk jaar uit met een feestelijke campagedag waarop ze tonen wat er leeft in hun lokalen en ateliers. Dit jaar verloopt dit digitaal met als thema Crossroads. Meer dan ooit zijn de academies kruispunten van verbinding, van artistieke groei en van (digitaal) ontmoeten. Waar dat kan, heeft er een coronaproof evenement plaats. Zo worden in Mene vlaggen geplant op kruispunten en pleinen.

Op www.dagvandeacademies.be zijn filmpjes over online lesgeven te zien waarin leerlingen, lesgevers en minister van Onderwijs Ben Weyts vertellen wat de academie voor hen betekent.

89 procent van de academies wordt bestuurd door steden of gemeenten. 'Zij investeren van oudsher en bewust in hun deeltijds kunstonderwijs. Precies nu – in de coronacrisis – bleek eens te meer hoeveel het betekent voor mensen zich creatief te kunnen uiten en hoe waardevol kunst is,' zegt Loes Vandromme, schepen van Poperinge en voorzitter van het OVSG.

.....
Anne Berckmoes
www.dagvandeacademies.be

Tot 1 maart Kandideren voor de onroerendergoedprijs

Eigenaars of beheerders die de voorbije vijf jaar zorg droegen voor hun erfgoed, kunnen meedingen naar deze prijs die dit jaar in het teken staat van beschermd erfgoed dat in de regel niet toegankelijk is voor het grote publiek, zoals een woning, een school, een grafombe of een besloten tuin. Drie laureaten ontvangen 2500 euro, de winnaar krijgt er nog eens 12.500 euro bovenop. De prijsuitreiking heeft plaats op 1 oktober.

www.onroerendergoedprijs.be/inschrijven

Ook in **2021** zetten we al onze energie in op een vlotte samenwerking.

Ook nu 2021 vlotjes op gang is, blijven onze medewerkers nutsvoorzieningen brengen tot bij iedereen in Vlaanderen. We zijn er in elke stad en in elke gemeente. Ook in die van jou. Fluvius blijft investeren in deze samenwerking, zodat we duurzaam met jou verbonden zijn.

Samen gaan we voor een warm 2021!

fluvius.
Tot bij u

Francis Benoit

Burgemeester
Kuurne

Francis Benoit, burgemeester van Kuurne, kreeg het estafettestokje van zijn collega in Bree, Liesbeth Van der Auwera, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft hij het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van Kuurne.

Wat betekent het burgemeestersambt voor jou? Burgemeester zijn is opstaan en gaan slapen met Kuurne. Je bent burgervader voor alle inwoners, een cliché maar belangrijk. Burgemeester zijn is dromen waarmaken en je gemeente strategisch ontwikkelen.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? Als voorzitter van de jeugdraad hield ik met alle jongeren een openluchtfuif tijdens de gemeenteraad. Jaren hebben we gestreden voor een fuif- en cultuurzaal. Die polyvalente zaal KUBOX mocht ik als schepen openen!

Kom je uit een politiek nest? Mijn vader is zes jaar schepen geweest, maar was vooral een actief bestuurslid binnen de CVP als arrondissementeel voorzitter Kortrijk-Roeselare-Tielt, nationaal voorzitter Christen-Democraten voor Europa en bestuurder van de VRT.

Wat zie je als je grootste prestatie? Onze ploeg is van nul procent in 1999 gegroeid naar 41,7 procent in 2018. De CVP bestond niet meer in Kuurne. Na één legislatuur konden we in de meerderheid binnenbreken. Onze ploeg bestaat uit alle generaties en ademt Kuurne.

Neem je dit ambt mee naar huis? Thuis ben ik vader en geen burgervader, al toets ik wel ideeën af. Ik probeer mijn mobieltje af te zetten, maar zelfs Sporza-journalist Karl Vannieuwerkerke noemde me de Facebookburgemeester van Vlaanderen. Na die beruchte persconferentie over de COVID-19-maatregelen werd mijn bericht 600 keer gedeeld.

Heb je vrienden in de politiek? Veel vrienden in de politiek heb je niet, wel goede collega's. Het is vaak over de partijgrenzen heen gemakkelijker goede banden te smeden dan in de eigen partij.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Mijn vader, hij is een vat vol ervaring. Bovendien heeft hij een wereldse kijk en is hij als 84-jarige progressiever dan vele anderen. Ik wissel ook veel uit met mijn lokale partijvoorzitter. En natuurlijk mijn fractie! Soms bel ik naar een collega-burgemeester, los van partijgrenzen.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Ik ben creatief en communicatief. En ik kan moeilijke dingen gemakkelijk uitleggen. Bovendien ben ik een netwerker.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Ik ben een Latijns type. Ik kan furieus zijn en me nadien schuldig voelen. Ik heb ook te weinig geduld, ik zeg wat er op mijn hart ligt.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositielid? Dat het zich inwerkt in dossiers, voorstellen doet. Ik ga graag keihard in debat, zolang de argumenten gefundeerd zijn en niet populistisch.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Kuifje, ik ben een ontdekker, een zoeker. De politieke figuur die het meest indruk op me heeft gemaakt, is Nelson Mandela.

Wie zijn je huidige helden? Cor en Ona. Ik schreef een boek voor kinderen met een knipoog naar volwassenen. Cor en Ona gaan op zoek naar hoop, geluk en het wondermiddel. Ze zijn getuigen van ernst en weemoed, maar ook van creativiteit en de natuur.

Waar zou je nu het liefste zijn? In Nieuw-Zeeland, opnieuw met velen samen zijn en genieten van de rust. Stiekem zou ik hopen op een ontmoeting met premier Jacinda Ardern.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? Mijn stopwoord is blijkbaar *in die zin en jaja, tes da*.

Wat koester je het meest? Alles wat mij gelukkig maakt – familie en vrienden.

Wat is volgens jou de diepste ellende? De groei van individualisme, egoïsme, populisme, narcisme en narrow minded zijn.

Wat is je favoriete bezigheid? Experimenteren op sociale media, het online dorpsplein. Citytrips mis ik ook enorm.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Vóór corona vaak! Tijdens de markt op woensdag kwam mijn grootste fan José me halen om een pint drinken. Aan de deur van het café riep hij dan: 'Bonjour, tout le monde, ik heb de burgemeester mee.'

Wat is je motto? Maak dingen mogelijk! Altijd en voor iedereen. Al ben ik burgemeester, ik zal altijd Francis Benoit blijven. De dag dat ik niet meer authentiek ben, stop ik er beter mee.

Aan wie geef je de estafettestok door? Aan de Eeklose schepen Isaura Calsyn.

STEFAN DE WILKERE

Kleine gemeenten, groot in nabijheid en aanspreekbaarheid

Lendeledede, As en Merksplas zijn kleine gemeenten die financieel gezond zijn en die volgens hun burgemeesters en algemeen directeurs genoeg bestuurskracht hebben. Ze zijn nabij en zeer aanspreekbaar. Het kost soms wat moeite maar ze vinden de witte raven, zodat de gemeentelijke medewerkers voor elkaar kunnen invallen. Alle drie zien ze een fusie nog niet zitten, want ze werken intens samen met andere gemeenten wanneer dat nodig is, al vallen die samenwerkingsverbanden helemaal niet samen met de voorgestelde regio's.

BART LUSUY

Gemeente As

Burgemeester Tom Seurs (Volut!);
vier jaar burgemeester,
daarvoor zestien jaar schepen

Algemeen directeur Wendy Peeters
2213 hectare groot, 8200 inwoners

Ligging vlak bij Genk

Personeel 80 koppen; drie afdelingen:
Ruimte, Mens en Organisatie

Gemeente Merksplas

Burgemeester Frank Wilrycx (Open VLD);
20 jaar burgemeester,
daarvoor geen enkel mandaat

Algemeen directeur Dries Couckhuys
4450 hectare groot, 8600 inwoners

Ligging tegen de grens met Nederland,
tussen Turnhout en Hoogstraten

Personeel 156 koppen, 114 VTE

Veel land- en tuinbouw, weinig industrie, veel
instellingen (instelling voor mensen met een
beperking; strafinrichting; gesloten centrum
voor illegalen)

Gemeente Lendeledde

Burgemeester Carine Dewaele (CD&V),
acht jaar burgemeester,
daarvoor veertien jaar schepen

Algemeen directeur Christophe Vandecasteele
1315 hectare groot, 5700 inwoners

Ligging tussen Kortrijk en Roeselare

Personeel 90 mensen, van wie 30 bij
de dienstonderneming

Woongemeente met veel kleinhandel en kmo's,
gemengde landbouwbedrijven

Frank Wilrycx:

‘In het fusiedebat wordt grootte altijd gekoppeld aan slagkracht, aan meer bestuurskracht. Veel hangt echter af van het personeel en het bestuur. De grootte is niet de enige factor die speelt.’

‘Onze grootste kracht is de nabijheid van bestuurders voor de bevolking, de aanspreekbaarheid is zeer belangrijk. De schepenen en ikzelf zijn zeer betrokken bij wat er in de gemeente gebeurt, we staan echt tussen de inwoners,’ zegt Frank Wilrycx, de burgemeester van Merksplas. Vanwege die nabijheid en de betrokkenheid gelooft de burgemeester van Lendeledede Carine Dewaele in de toekomst van kleine, sterke gemeenten. ‘De mandatarissen hebben hier een luisterend oor voor de grote en kleine problemen, zelfs als die niets met de gemeente te maken hebben. We steken ook veel tijd in jubilarissen en het ontvangen van leeftijdsgenoten. Dat is allemaal uniek en wij kunnen daar tijd voor maken. We kennen de burgers, zelfs de geploegenheden van veel mensen. Bovendien zijn we als bestuur flexibel en verzorgen we een vlotte dienstverlening, zowel onze bewoners als onze bedrijven krijgen vlot antwoord op hun vragen.’ Ook de burgemeester van As, Tom Seurs, noemt die nabijheid van bestuur en organisatie de sterkte van een kleine gemeente. ‘We staan dicht bij de mensen dan grote gemeenten en steden, we zijn veel directer aanspreekbaar. Een ander belangrijk punt is de gemeenschapsvorming, daar steken we veel energie in. We vormen nog een echte gemeenschap, grote gemeenten of steden moeten met wijken werken. We stimuleren die gemeenschapsvorming door zelf evenementen te organiseren en door samen te werken met verenigingen.’ Ook al ligt het verenigingsleven in Lendeledede nu door corona stil, toch is

het sterk aanwezig. ‘We geven subsidie aan zeven straatfeesten en denken samen met de verenigingen na,’ zegt algemeen directeur Christophe Vandecasteele. ‘Als er iets te doen is, stellen we altijd gratis materiaal ter beschikking. We heffen weinig belasting op de terrassen, alles ter bevordering van het samenleven.’

Burgemeester Carine Dewaele voegt eraan toe dat Lendeledede een attractief woongebied is. ‘We zijn vlot bereikbaar en toch zijn we landelijk. Hier wordt heel veel gewandeld, al zitten we niet op het provinciale wandelnetwerk. Daarom hebben we zelf een eigen wandelnetwerk uitgewerkt met kaarten en paaltjes – niet met knooppunten maar met schakelpunten.’

In As droomt Tom Seurs als burgemeester ervan om zoals vroeger een hechte gemeenschap te vormen, zelfs met eigen energie- en voedselvoorziening. ‘Dat zal niet volledig kunnen, maar jonge gezinnen staan daar wel voor open. Alles weer dicht bij huis zoeken is belangrijk voor de duurzaamheid en de ecologie.’ Tom Seurs ziet hoe steden hard werken aan wijkgevoel. ‘Het is ongetwijfeld makkelijker om zich verbonden te voelen met een wijk dan met een grote en zeer diverse stad. Maar bij ons is dat veel vanzelfsprekender. De nabijheid is er gewoon, ze moet niet geforceerd worden.’

Zijn collega Frank Wilrycx beaamt die vanzelfsprekendheid, al relativeert hij het belang van de grootte van een gemeente: ‘Er zijn ongetwijfeld kleine gemeenten die niet nabij zijn en grote die zeer inventief zijn en toch die na-

bijheid waarmaken. Neem een grote gemeente die met een bibliotheekbus alle gehuchten aandoet. Bij ons is dat niet nodig, omdat onze centraal gelegen bibliotheek voor iedereen bereikbaar is. Ook nabijheid hangt samen met de inzet en de visie van het bestuur en het personeel. Maar een kleine gemeente kan die nabijheid toch makkelijker invullen. Ze is ook verplicht dat te doen, want wij komen onze inwoners voortdurend tegen op straat, bij de bakker of in de supermarkt. Je wordt automatisch aangesproken.’

Meer lijstjes na de boodschappen dan ervoor
Mensen in kleine gemeenten verwachten beschikbaarheid van hun burgemeester. Tom Seurs: ‘Sta je bij de bakker, dan vraagt iemand hoever het staat met zijn vergunning voor een veranda. Mensen verwachten dat je van al die dossiers op de hoogte bent. Dat kan natuurlijk niet, maar dan noteer ik de vraag, ik vraag informatie aan de diensten en antwoord hen.’ Ook burgemeester Frank Wilrycx komt na het boodschappen doen in Merksplas altijd met enkele notitieblaadjes met vragen of klachten thuis. ‘Maar dat is een deel van het werk en van het sociale aspect van de functie. Burgemeester ben je niet van negen tot vijf, maar 24/24 en 7/7, en dat geldt voor alle burgemeesters. Trouwens, niet alleen de burgers verwachten beschikbaarheid, ook de journalisten doen dat. Als er iets gebeurt in de gemeente, spreken ze mij als eerste aan, en ik word dan ook verondersteld een sluitend antwoord te kunnen geven. Je

Dries Couchuyt:

‘De kleine schaal maakt dat we zeer slagkrachtig en flexibel kunnen zijn. We kunnen ons schip zeer snel wenden en makkelijk inspelen op nieuwe situaties. Een groter bestuur met een grote administratie is logger.’

moet dus goed op de hoogte zijn van dossiers.’

In As komen de mensen naar het gemeentehuis als ze burgemeester Tom Seurs willen spreken. ‘Dat is in een stad onmogelijk. Een bestuur kan niet nabij zijn dan in een gemeente als As. In coronatijd hebben zeker burgemeesters van kleinere gemeenten zelf heel veel gecommuniceerd om de soms wel moeilijke federale maatregelen uit te leggen aan de bevolking. Mensen stellen dat op prijs. Voor hen is de burgemeester het eerste aanspreekpunt voor vragen over coronamaatregelen. De nabijheid is nog gegroeid. Dat is ook een valkuil, want de hoeveelheid vragen die ik krijg via Messenger, Whatsapp en allerlei andere kanalen neemt toe. We zullen dat toch moeten stroomlijnen en naar één kanaal leiden.’ Van collega’s uit steden weet Tom Seurs dat zij één keer per zes jaar bij elke activiteit aanwezig willen zijn. ‘Meer is niet doenbaar. Ik ben bij elke activiteit, dat wordt van mij verwacht.’

Volgens burgemeester Carine Dewaele is het gemeentehuis van Lendelede een echt open huis. ‘Het is door corona wat minder, maar nog vinden mensen snel hun weg naar mijn kantoor. Wij mandatarissen zijn ook veel aanwezig op festiviteiten en recepties, zodat mensen ons altijd iets kunnen vragen.’ In Lendelede is communicatie belangrijk. Volgens de burgerenquête voor het meerjarenplan scoort het zelf opgemaakte informatieblad Lendeleeft nog altijd goed. ‘Als het sneller moet, communiceren we via Facebook, we hebben 3600 volgers!

Op een bevolking van 5800 kun je dat toch spectaculair noemen. We hebben een zeer gedreven personeelslid dat de website up-to-date houdt en we verspreiden een wekelijkse nieuwsbrief.’ Volgens Carine Dewaele verwachten burgers van hun gemeente vooral een goed bestuur dat de middelen doordacht aanwendt. ‘We zijn een sportgemeente en hebben twee cultuurzalen waarvan eentje ook door de burgers kan worden gehuurd, wat vóór corona veel gebeurde. Daarnaast zijn er ook veel kleinere zaken die mensen waarderen, zoals een goody bag of een bloemetje op zijn tijd waarvoor onze vrijwilligersgroep heeft gezorgd. De mensen verwachten ook een veilige en nette gemeente met professionele medewerkers die antwoord geven op hun vragen, ze verwachten aanspreekbare mandatarissen.’

Financieel gezond

‘We gaan creatief om met het budget, we hebben geen luxueuze projecten gehad waardoor we genoeg reserves hebben voor ons ambitieuze meerjarenplan. We houden de vinger stevig op de knip,’ zegt Carine Dewaele, burgemeester van Lendelede. ‘We hebben hier wel het faillissement gehad van een groot bedrijf waardoor plots negen hectare leeg stond, maar dat is nu grotendeels opgekocht en er komt een nieuwe ambachtelijke zone met bewoning. We hebben de laatste woongebieden ontwikkeld en hebben veel nieuwbouwprojecten. Door deze nieuwe projecten is de bevolking gegroeid met 300 inwoners. We hebben een autonoom gemeentebedrijf

opgericht voor de optimalisatie van de sporthal. Ook proberen we zoveel mogelijk subsidies te krijgen, bijvoorbeeld voor het nieuwbouwproject voor zorgbehoevenden.’

Subsidies, daar hebben ze in Merksplas ook oren naar. ‘De rode draad bij de vele projecten die we realiseren, is het zoeken naar subsidies: Vlaamse, federale of Europese. Onze ligging tussen Turnhout en Hoogstraten is een nadeel, zij kunnen gemakkelijker woongebieden en KMO-zones ontwikkelen. Dat weerspiegelt zich natuurlijk in onze inkomsten uit de APB en OV. We zijn dus financieel gezond, maar we moeten elke euro twee keer omdraaien en erop toezien dat ons personeelsbestand niet uit zijn voegen barst,’ zegt burgemeester Frank Wilrycx die vindt dat Vlaanderen niet altijd doet wat zou moeten. ‘Het neemt nogal eens beslissingen waarvan de financiële gevolgen voor de gemeenten zijn. Elke beslissing van het Vlaamse parlement zou de gemeentetoets moeten doorstaan, zoals dat ook in het regeerakkoord staat. Dat gebeurt niet altijd.’

Ook As is op dit ogenblik financieel zeer gezond. ‘We hebben misschien al tien jaar geen leningen meer afgesloten, we financieren onze investeringen met eigen middelen. Zolang het kan, blijven we het zo doen.’ Maar burgemeester Tom Seurs merkt dat dit steeds moeilijker wordt. ‘Vlaanderen verwacht steeds meer van de gemeenten, de provinciale overheid valt er stilaan tussenuit. Vroeger zette Vlaanderen iets tegenover die extra inspanningen van gemeenten. Zo werd de

Wendy Peeters:

‘We hebben weinig echte specialisten, maar veel generalisten. Medewerkers kunnen met heel veel thema’s binnen hun beleidsdomein bezig zijn, hun werk is veel diverser en ze zijn veel meer betrokken bij het vormgeven van de lokale samenleving.’

cultuurbeleidscoördinator voor de helft gesubsidieerd. Nu is die steun veel minder. Het is altijd de kunst geweest om onze vaste kosten heel laag te houden, om met een minimum aan personeel zoveel mogelijk te doen. Nu nemen die vaste kosten toe. Om professioneler te gaan werken zijn we verplicht onze structuur en ons managementteam te versterken. Bovendien zien we dat de jaarlijks terugkerende werkingskosten van bijvoorbeeld digitalisering zwaar doorwegen. Op termijn worden de financiën dus wel een probleem.’

Witte raven bestaan

‘In het fusiedebat wordt grootte altijd gekoppeld aan slagkracht, aan meer bestuurskracht. Veel hangt echter af van het personeel en het bestuur. De grootte is niet de enige factor die speelt,’ zegt burgemeester Frank Wilrycx. Zijn algemeen directeur Dries Couckhuyt trekt dit door naar de diensten van Merksplas. ‘We staan voor het welzijn van de burger. Nabijheid is een grote troef. Maar de kleine schaal maakt ook dat we zeer slagkrachtig en flexibel kunnen zijn. We kunnen ons schip zeer snel wenden en makkelijk inspelen op nieuwe situaties. Een groter bestuur met een grote administratie is logger. Ik zeg altijd dat het gekakel in functie moet staan van het ei dat je legt.’ In het managementteam van Merksplas zetelen de financieel directeur, de adjunct-algemeen directeur die vroeger OCMW-secretaris was, en algemeen directeur Dries Couckhuyt: ‘Over twee maanden treedt een medewerker beleids-

ondersteuning op A-niveau in dienst, dat is de eerste stafmedewerkersfunctie. Er komt ook een stafmedewerker omgevingsvergunningen op A-niveau. We hebben zeer goede kandidaten gevonden.’ Volgens burgemeester Wilrycx vroeg een van de kandidaten tijdens het sollicitatiegesprek uitdrukkelijk of Merksplas een kleine gemeente zou blijven. ‘Bij fusieplannen zou ze haar kandidatuur intrekken. Er zijn mensen voor wie het kleine en het overzichtelijke echt essentieel zijn.’ Daarom zorgt Dries Couckhuyt er via goede interne communicatie voor dat elke medewerker zicht heeft op waar het bestuur naartoe wil. ‘Het is belangrijk dat mensen trots zijn om voor de gemeente te werken, dat ze betrokken zijn en gerespecteerd worden. Ik denk dat werk dankbaarder is als je een meer polyvalente job hebt en zicht hebt op het geheel, dan als je maar voor een zeer beperkt, zeer specialistisch onderdeel verantwoordelijk bent.’

Ook in Lendeledede krijgen de medewerkers veel verantwoordelijkheden. ‘We hebben pas nog twee mensen aangeworven die uit de privé kwamen en iets minder gingen verdienen maar ook minder in de file zullen staan en de maatschappelijke waarde van een lokaal bestuur erkennen,’ zegt algemeen directeur Christophe Vandecasteele die tot nu toe geen probleem heeft gehad om gekwalificeerd personeel te vinden. ‘Die nabijheid speelt in ons voordeel. Maar ook onze correcte verloning. Andere besturen werven vaak administratief medewerkers aan op C-niveau, wij doen dat meestal op

B-niveau. Zo kunnen we deze mensen een serie taken geven en zijn ze op een aantal domeinen inzetbaar. Ook tijdens corona is weer gebleken hoe flexibel ze zijn en bovendien heerst er een goede groepssfeer.’

In het Limburgse As is het aantrekken van gekwalificeerd personeel dat wil en kan meedenken op managementniveau volgens algemeen directeur Wendy Peeters moeilijker. ‘We hebben pas vorig jaar de eerste A-niveaus aangeworven. We voelen aan dat we onze organisatie verder moeten professionaliseren, daar heb je een sterk managementteam en sterke afdelingshoofden voor nodig. Afdelingshoofden ruimte of mens zijn door zeer veel gemeenten gegeerd. Grotere gemeenten kunnen hun een A4- of A5-niveau aanbieden, wij een A1- tot A3-niveau. Tot nu toe hebben we wel witte raven kunnen vinden die ook de voordelen van een kleine gemeente zien.

We hebben weinig echte specialisten, maar veel generalisten. Medewerkers kunnen met heel veel thema’s binnen hun beleidsdomein bezig zijn, hun werk is veel diverser en ze zijn veel meer betrokken bij het vormgeven van de lokale samenleving.’ Ze werken in grotere clusters nauwer met elkaar samen, zodat ze als back-up taken van elkaar kunnen overnemen.

In Lendeledede heeft algemeen directeur Christophe Vandecasteele in alle diensten een back-up geregeld. ‘Medewerkers krijgen ook altijd een extra verantwoordelijkheid, de ene medewerker van burgerzaken is ook bezig met lokale economie en de andere ook met interne preventie. Zo verzekeren

Christophe Vandecasteele:

‘We vormen de brug, de verbindingsfactor. Ook dat is een sterkte van een kleine gemeente. We hebben de ideale ligging. We zijn buitengebied tussen twee stedelijke gebieden.’

we de back-up van elkaar. De meeste medewerkers vinden het leuk om zo bij de dingen betrokken te worden. Er wordt ook naar hun ideeën geluisterd. Ook Merksplas probeert in eigen huis voldoende back-up te hebben. Zo werken er op de vrijetijdsdienst een sport-, een cultuur- en een jeugdfunctionaris die elkaars werk opvolgen. Valt er iemand uit, dan moeten de anderen dat kunnen opvangen. ‘Is er een structureel probleem, iemand die langdurig uitvalt bijvoorbeeld, dan kijken we intergemeentelijk of extern,’ zegt algemeen directeur Dries Couckhuyt. In de strijd tegen COVID-19 werd zo op het niveau van de politiezone de intergemeentelijke crisiscel opgericht. ‘Daar zitten ook de communicatieambtenaren van de verschillende gemeenten in, zodat ze elkaar kunnen afwisselen en aanvullen. Als er iemand uitvalt, hebben we zo onmiddellijk een back-up,’ zegt burgemeester Wilrycx die voor bijkomende bevoegdheden naar de intergemeentelijke samenwerking kijkt. ‘Onlangs hebben we beslist om de noodplanningsambtenaar te delen met verschillende gemeenten. Onze OCMW-jurist delen we al met anderen. Als we geen voltijds medewerker nodig hebben, zoeken we met andere gemeenten naar een oplossing.’ Algemeen directeur Dries Couckhuyt noemt de solidariteit tussen de gemeenten groot: ‘Toen onze IT’er uitviel, sprong de stad Turnhout in. Omgekeerd hebben we onze milieuambtenaar al ingezet bij een ander bestuur. We proberen genoeg kennis in huis te hebben, maar we huren ook een advocaat of

een ingenieursbureau in als dat nodig is.’ Ook in As wordt er voor echt specialistische taken een beroep gedaan op collega’s van omliggende gemeenten of op consultants als het over een langere periode gaat. Burgemeester Tom Seurs geeft IT als voorbeeld. ‘Dat is een eenmansdienst. Onze IT’er is uitgevallen en daarvoor hebben we nu een consultant in huis van een bureau waarmee we samenwerken. Dat gaat wel. Maar het klopt natuurlijk dat je sterker staat met een dienst van vier medewerkers dan met een eenpersoonsdienst, maar dat kost ook vier keer zoveel.’ Waarop de algemeen directeur zich afvraagt of dat ook vier keer zo effectief is.

De verbindingsfactor bij intergemeentelijk samenwerken

Voor burgemeester Tom Seurs van As is het belangrijk om met dezelfde partners min of meer vaste samenwerkingsverbanden te hebben. ‘Hiervoor hebben we altijd naar het niveau van de politiezone gekeken. Vroeger waren dat As, Opglabbeek, Genk en Zutendaal. Daar is Houthalen bijgekomen, die zitten nu ook meer in die samenwerking. Nu is de politiezone nog groter geworden, maar veel groter dan dat zou ik het toch niet graag zien. Hoe kleiner de samenwerking, hoe groter je aandeel, zeker als kleine gemeente. Als je op het niveau van Limburg samenwerkt, zoals de intercommunale Limburg.net voor afval, is onze stem onbestaande. Met kleine samenwerkingsverbanden, maximaal op het niveau van de brandweerzone maar liever nog de politiezone, heb-

ben we goede ervaringen. Denk aan politie, brandweer, wonen, handhaving, eerstelijnszone.’ In de samenwerking met de grotere buur Genk ligt het aan de structuur of As een volwaardige partner is. ‘Op het gebied van handhaving heeft iedereen één stem, op andere gebieden is dat moeilijker.’ Zo zitten er voor het thema wonen veel Genkse ambtenaren mee aan tafel, wat het moeilijker maakt om iets gedaan te krijgen. Anderzijds ervaart hij ook voordelen: ‘Als kleine gemeente kun je genieten van de kennis en ervaring van de grote partner.’ Volgens Wendy Peeters heb je die expertise nodig. ‘Maar het vraagt extra inzet om de samenwerking op te volgen en ervoor te zorgen dat we op de agenda kunnen wegen.’

Voor Merksplas zijn de buurgemeenten Rijkvorsel en Hoogstraten, en bij uitbreiding de grensgemeenten Ravels, Arendonk en Baarle-Hertog de natuurlijke partners voor samenwerking. ‘In de strijd tegen COVID-19 spelen de eerstelijnszones een grote rol, eerst via bronopsporing en nu ook voor contacttracing,’ zegt algemeen directeur Dries Couckhuyt. ‘We ondersteunen die zone met verschillende gemeenten, zodat ze personeel kan aanwerven voor die opdracht. Met enkele van die gemeenten werken we ook samen voor noodplanning.’ Voor burgemeester Wilrycx werkt Merksplas vooral samen met gemeenten met hetzelfde DNA: ‘Landelijk, uitgestrekt, vrij kleine bevolking, gelegen aan de grens. Dat gaat dan over de gemeenten van de politiezone, uitgebreid met een drietal andere met hetzelfde profiel

Carine Dewaele:

‘Opgaen in een grotere entiteit betekent niet altijd een besparing, wel nieuwe verwachtingen. Het vergroot bovendien de afstand. Als ik met collega’s spreek, stel ik vast dat wij wel degelijk bestuurskrachtig zijn.’

die tot een andere politiezone behoren. We blijven wel weg van het stedelijk gebied Turnhout omdat de manier van werken te sterk verschilt, hoewel we bijvoorbeeld wel in dezelfde brandweerzone zitten.’

Wanneer we over de samenwerkingsverbanden van Lendeledede beginnen, haalt de burgemeester in het Teamsvenster eens diep adem. ‘Voor de belangrijkste zaken werken we samen met andere gemeenten in Leiedal,’ zegt Carine Dewaele. ‘Denk aan ruimtelijke ordening, milieu en mobiliteit. Maar voor veiligheid zitten we in de politiezone Vlas samen met Kortrijk en Kuurne. Voor de brandweer in Fluvia met het Kortrijkse, Wielsbeke en Ledegem. Wij zitten ook in W13 van Leiedal, op het vlak van wonen werken we samen met Kuurne, Deerlijk en Zwevegem in Woonwijs, en voor de eerstelijnszone zitten we bij Rits samen met Roeselare, Izegem en Tielt. Voor afval werken we samen met Izegem. We zitten in de vervoerregio Kortrijk maar voor het vervoer op maat werken we samen met Roeselare, onze mensen verplaatsen zich vooral voor scholen en het ziekenhuis richting Roeselare en Izegem. Het is echt niet verkeerd om in twee samenwerkingsverbanden te zitten. Je ziet dan andere aspecten.’ Algemeen directeur Christophe Vandecasteele noemt Lendeledede een grensgeval tussen de arrondissementen Kortrijk en Midwest: ‘We vormen de brug waardoor bijvoorbeeld tijdens corona W13 en Midwest met elkaar afspraken maken. Zo wordt het ook gedragen door de hele regio. We zijn de verbindings-

factor. Ook dat is een sterkte van een kleine gemeente. We hebben de ideale ligging. We zijn buitengebied tussen twee stedelijke gebieden.’

Regiovorming: liever geen keurslijf

In Limburg is de hele provincie ingetekend als regio. Burgemeester Seurs vraagt zich af of het werkbaar is. ‘Mijn ervaring met die grootteorde is dat er zeer weinig samenwerking is. Je krijgt een structuur die zaken overneemt, voorbereidt en op de agenda zet. Wat is dan het verschil met het provinciebestuur nu? De samenkomst van burgemeesters van de regio wordt dan bijna een nieuwe provincieraad. Voor een kleine gemeente is een kleine regio veel interessanter, maximaal de grootte van de brandweerzone. Ik heb die bedenking aan de gouverneur overgemaakt.’

Ook burgemeester Dewaele is terughoudend tegenover de regiovorming. Lendeledede is ingekleurd in Zuid-West bij Kortrijk. ‘Wij kennen de finaliteit niet. Welke rol krijgen de provincies? En zoals gezegd werken wij ook veel samen met Roeselare en Izegem.’ Algemeen directeur Christophe Vandecasteele geeft de zorgregio als voorbeeld. ‘Normaal zou je Lendeledede bij Kortrijk verwachten, maar we zitten dichterbij de ziekenhuizen van Roeselare en Izegem. Het is een strategische keuze. Voor de harde sector kijken we vooral naar Kortrijk en voor de zachte naar Roeselare en dat werkt voor ons absoluut. Is dit het moment om dat op te splitsen? Er zijn zoveel andere dingen te doen. De burgers willen vooral dat het bestuur goed werkt en

of we dat alleen doen of met andere besturen, maakt hen niet zoveel uit. Daarom steken we toch beter energie in dingen die de burgers wel nodig hebben?’

Ook burgemeester Frank Wilrycx houdt niet van discussies over structuren. ‘Het werkt nu goed, we moeten daar niet te veel aan morrelen. Ik hoop dat we niet in een keurslijf geduwd worden en dat we de vrijheid behouden om samen te werken met wie we willen en waar de beste mogelijkheden liggen. De meeste samenwerkingsprojecten zijn van onderuit gegroeid, op basis van behoeften. Ik hoop dat dit zo blijft en dat de grens tussen de regio’s geen Berlijnse muur wordt. We hebben regio-overschrijvende samenwerkingen die goed werken en die we willen voortzetten, met bijvoorbeeld Wuustwezel en Essen. In het arrondissement Turnhout is er een goede samenwerking via de IOK. Bij ons is de teneur om dat als regio te beschouwen zonder dat de deur dichtgaat voor anderen. Het is geen makkelijke oefening. Eigenlijk geloof ik niet hard in de regiovorming.’

Nee, geen fusie!

De inwoners van As hebben tijdens de omgevingsanalyse hun vrees geuit voor een mogelijke fusie met Genk. ‘Onze subsidies zullen wel lager liggen, maar dat weegt niet op tegen de voordelen,’ zegt burgemeester Seurs die een onafhankelijk bestuur leidt. ‘We zijn een lokale partij die geen grote partij boven zich heeft. We kunnen zeggen wat we denken, bijvoorbeeld over de regiovorming of over grote

Tom Seurs:

‘Ik hoop dat we nu op het toppunt zitten van de roep en hang naar schaalvergroting – alles moet altijd maar groter –, maar de slinger zal ook wel weer de andere kant uitslaan. De vraag is hoelang dat nog zal duren en of we het zullen volhouden tot dan.’

samenwerkingen. Toen Limburg.net werd opgericht waren wij een van de twee gemeenten die tegenstemden. Er waren er ongetwijfeld nog tegen, maar die mochten dat niet zeggen. We kunnen voor de eigen gemeente opkomen. Als een fusie ten goede komt aan de bevolking, moeten we dat overwegen, maar voorlopig zie ik niet dat de voordelen opwegen tegen de nadelen.’ Toch kwam er voor de fusie van Oudsbergen op aansturen van de oppositie van Opglabbeek een officiële brief in As aan. Tot een gesprek is het niet gekomen. ‘Door onze financiële toestand zijn we een gegeerde bruid,’ zegt Tom Seurs. ‘Maar we zien er op dit ogenblik het voordeel niet van. Ik hoop dat we nu op het toppunt zitten van de roep en hang naar schaalvergroting – alles moet altijd maar groter –, maar de slinger zal ook wel weer de andere kant uitslaan. De vraag is hoelang dat nog zal duren en of we het zullen volhouden tot dan. Er is niets mis met een landschap met een mix van kleinere en grotere gemeenschappen die

soms samenwerken en soms ook niet. Ik denk dat de combinatie van groot en klein alleen maar versterkend kan zijn en een sterke regio kan opleveren.’ Lendeledede heeft tot nu toe met geen enkele gemeente een fusiegesprek gevoerd. ‘We beschikken over genoeg bestuurskracht om de toekomst aan te kunnen,’ zegt burgemeester Carine Dewaele. ‘Opgaan in een grotere entiteit betekent niet altijd een besparing, wel nieuwe verwachtingen. Het vergroot bovendien de afstand. Als ik met collega’s spreek, stel ik vast dat wij wel degelijk bestuurskrachtig zijn. Welke dienstverlening hebben we niet? Wat komen onze mensen tekort? We hebben twee lagere scholen en er is een middenschool. Het woonzorgcentrum is niet gemeentelijk maar we hebben bijzonder veel kleine handelszaken, vier bakkers, vier kledingzaken, een schoenwinkel, een optiek, een paar beenhouwers, bloemenzaken en een hele mooie lingeeriezaak plus een meubelwinkel. Dat zijn aantrekkingspolen.’

Ook Merksplas is niet aangezocht voor een fusie en heeft geen ambitie om zelf gesprekken aan te knopen. ‘Als het van ons afhangt, blijven we autonoom. Ik hoop dat de Vlaamse regering ons niet de arm zal omwringen en het zo moeilijk maakt dat we niets anders kunnen dan fusioneren,’ zegt burgemeester Wilrycx. ‘We zijn een gezonde gemeente, we hebben tevreden burgers, we beschikken over veel accommodatie en infrastructuur, het verenigingsleven bloeit. Ik zie geen voordelen in een groter geheel. Het is geen politiek thema in de gemeente. Eigenlijk zijn we voor één dorpskern met bijna 9000 inwoners niet echt een kleine gemeente, we zijn een zeer leefbaar dorp met alle nodige voorzieningen.’ ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR EN BART VAN MOERKERKE REDACTEUR VAN LOKAAL

Bestuurskracht / Inzichten vanuit het platteland

Onderzoeksexpert Bart De Peuter (KULeuven Instituut voor de Overheid) en onderzoeker management en bestuur bij de Universiteit Antwerpen én burgemeester van Vorselaar Lieven Janssens bespreken in dit boek de problemen en uitdagingen van kleinere plattelandsgemeenten maar nuanceren ook de opvatting dat bestuurskracht samenhangt met bepaalde inwonersaantallen.

www.politeia.be

Veerle Van Dyck

Politiek parcours

Eind 2011 zag in Kontich 'Dorpslijst Sander' het licht. Toen ik ervan hoorde, was ik onmiddellijk gecharmeerd. Een politiek initiatief door en voor geëngageerde Kontichnaren, dat leek me wel iets. Ik wilde graag iets terugdoen voor de gemeente waar ik sinds 2010 woonde. Tot mijn verrassing werd ik in januari 2013 schepen, het begin van zes zeer boeiende jaren, waarin ik veel heb mogen realiseren. Hoewel we bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen een mooi resultaat hebben neergezet, moesten we toch naar de oppositiebanken verhuizen.

Vanuit de meerderheid in de oppositie

Ik vind dit geen eenvoudige weg. Het was een zoektocht om een manier te vinden om de besluitvorming constructief te beïnvloeden, om betrokken te blijven, maar zonder de mogelijkheid van de betrokkenheid die een schepenambt biedt. Vanuit de oppositie kun je zaken aankaarten, ideeën opperen, voorstellen doen, maar of er verder iets mee gebeurt, hangt volledig van de goodwill van de meerderheid af.

Corona

Voor mij blijft corona in 2021 een hot topic, niet zozeer wat de verboden, de hygiënemaatregelen en zo betreft, maar wel om als lokale overheid het algemeen welzijn van onze inwoners op de beste manier te ondersteunen. Hoe gaan we de eenzaamheid tegen, hoe ondersteunen we het welzijn van onze jeugd, hoe verbeteren we de gezondheid van onze inwoners? Daarnaast moeten we nadenken over hoe we het sociale weefsel in onze gemeenten door 2021 kunnen loodsen en het rijke verenigingsleven kunnen behouden.

BESTE REALISATIE

Ik vind het vanuit de oppositie niet zo makkelijk om iets concreets te realiseren. We trachten de voorstellen van de meerderheid te steunen waar we kunnen. Maar we vragen van hen meer aandacht voor de kwetsbaarsten, voor uitbreiding van natuur, ontharding, middelen voor cultuur en ruimte voor kinderen en jeugd.

Mijn droom is om lokaal op een andere manier aan politiek te doen. Bij elke beslissing zou er ruimte moeten zijn om de tegenstem te horen en er rekening mee te houden. Ik ben er mij terdege van bewust dat dit een grote ommezwaai in de politieke besluitvorming betekent, maar volgens mij is dit de enige manier om alle elementen mee te nemen in het beslissingstraject. Dit is de volgende stap in een participatief beleid.

Toekomstforum voor Zoet Water

Zoet Water is een site van veertien hectare in Oud-Heverlee. Tijdens drie bijeenkomsten hebben 38 burgers zich over de toekomst van deze site gebogen. Dit proces diende Oud-Heverlee in als vernieuwend project van de gemeenteraad voor de oproep van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en de VVSG. De gemeenteraadsleden namen heel actief deel aan dit Toekomstforum maar hadden geen stemrecht bij de keuze en formulering van de 43 aanbevelingen voor het masterplan Zoet Water.

Een lint van vijf vijvers, een wat verouderd speelterrein dat vroeger een soort pret-park avant-la-lettre was, sportterreinen voor voetbal en tennis, een parkzone, de zaal Rosenberg, horeca, dat is Zoet Water in Oud-Heverlee. De site is aan opwaardering toe om klaar te zijn voor de komende decennia. De gemeente, die de eigenaar is, wil een masterplan voor de herinrichting laten opmaken. 'Maar omdat alle inwoners zich wel op de een of andere manier verbonden voelen met de site en alle politieke partijen erover spreken in hun programma, leek het ons het ideale project voor een vernieuwende manier van werken,' zegt gemeenteraadsvoorzitter Adinda Claessen van meerderheidspartij Groen. 'We wilden alle gemeenteraadsleden en ook de inwoners een stem geven.'

Loting

Er werd een stuurgroep samengesteld van gemeenteraadsleden van de verschillende politieke fracties, schepenen, medewerkers van verschillende diensten

en professionele procesbegeleiders van Levuur. Die groep tekende het participatieproces uit en selecteerde de thema's die aan bod zouden komen. Een antennegroep met onder meer de gemeentelijke adviesraden en de provincie dacht mee na. In een eerste fase werden een kleine tweeduizend inwoners, random geloot uit het bevolkingsregister, aangeschreven om deel te nemen. Uit de 123 mensen die aangaven dat ze willen doen, werden er vijftig geloot. Zij vormen een representatief staal van de bevolking. Van die groep haakten uiteindelijk nog wat mensen af, zodat 38 inwoners het hele proces hebben meegemaakt. Adinda Claessen: 'Voorstellen formuleren voor een goed evenwicht tussen de bestaande functies en de nieuwe noden van Zoet Water, zonder de draagkracht van het gebied te overschrijden. Dat was de basisinstek voor de deelnemers. Een van de hoofdvragen is bijvoorbeeld of Zoet Water een lokale site blijft of een attractiepool wordt voor mensen uit de ruimere omgeving. Er werden

Alle deelnemers zochten naar een goed evenwicht tussen de bestaande functies en de nieuwe noden van Zoet Water, zonder de draagkracht van het gebied te overschrijden.

van de deelnemers beleidsvoorstellen gevraagd over vijf thema's: sport en de eventuele bouw van een sporthal; de toekomst van de zaal Rosenberg; draagkracht en toerisme; mobiliteit en parkeermogelijkheden; natuur en recreatie.'

Drie bijeenkomsten

Alle deelnemers kregen vooraf een brochure met het procesverloop, de thema's en het advies van alle adviesraden, zodat ze beslagen op het ijs kwamen. In februari 2020, pre-corona, had de eerste bijeenkomst plaats. In

eenkomst over de resterende thema's pas in september doorgaan. De derde sessie in november hebben we zelfs digitaal moeten organiseren. Intussen hadden we ook een workshop gehad met een tiental lagereschoolkinderen. Zij openden de derde dag met een online presentatie van hun voorstellen. Daarna kwamen 67 stellingen aan bod die we uit de eerste twee bijeenkomsten en de workshop met de kinderen hadden gepuurd, per thema gegroepeerd.' Die werden in kleine groepjes digitaal besproken en gefinetuned, waarna de deelnemers stemden over

ander voorbeeld is de ruime parking aan de zaal Rosenberg en de horecazaken. Nagenoeg iedereen is het erover eens dat die slecht gelegen parking moet verdwijnen en dat het noorden van Zoet Water een veel betere parkeerlocatie is. Toch vraagt de gemeenteraad om een klein parkeerterrein te behouden nabij de horecazaken.'

Verrijkend

Het ontwerpteam van Overlant en Bulk Architecten dat het hele proces mee volgde, is momenteel aan de slag en komt begin maart met een voorontwerp van het masterplan. Dat zal onder meer aan de deelnemers aan het Toekomstforum en aan alle inwoners worden voorgesteld. Begin april wordt het ontwerp van het masterplan verwacht. Gemeenteraadsvoorzitter Claessen is in ieder geval al heel enthousiast over het gelopen traject. 'De gemeenteraadsleden van de oppositie vinden het fantastisch dat ze constructief konden meewerken aan het beleid, die van de meerderheid stellen het op prijs dat door deze manier van werken het draagvlak bij inwoners sterk is gegroeid. Allemaal vonden ze het, net als de diensten, zeer verrijkend om met zoveel uiteenlopende visies kennis te maken. Voor de burgers was het zeer interessant mee beleid te maken en meer begrip te krijgen van de complexiteit van lokaal beleid. Iedereen is het erover eens dat we deze methodiek ook in de toekomst willen toepassen. Maar misschien kiezen we de volgende keer wel voor een kleiner project en een aangepaste formule die voor iedereen minder arbeids- en tijdsintensief is.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Alle raadsleden vonden het, net als de diensten, zeer verrijkend om met zoveel uiteenlopende visies kennis te maken. Voor de burgers was het zeer interessant mee beleid te maken en meer begrip te krijgen van de complexiteit van lokaal beleid.

kleine groepjes werd eerst een bezoek gebracht aan de site. In het gemeentehuis kwamen later op de dag meteen drie thema's aan bod. Telkens gaf een expert een korte toelichting, daarna gingen de deelnemers verdeeld over verschillende tafels aan de slag. Aan elke tafel schoven ook twee gemeenteraadsleden van verschillende partijen en een of twee procesbegeleiders – professionelen en medewerkers van de diensten – aan. Aan het eind van de dag stelde elke tafel op één slide haar conclusies voor aan de andere tafels en gaf ze een korte toelichting. 'De dynamiek die eerste dag was zeer groot, geweldig om te zien,' zegt de gemeenteraadsvoorzitter. 'Jammer genoeg kwam COVID-19 er enkele weken later tussen en kon onze tweede bij-

elk van die stellingen. 43 haalden meer dan een tweederdemeerderheid, drie werden met ruim twee derde weggestemd, over de andere stellingen waren de meningen verdeeld. De 43 goedgekeurde stellingen werden aan de gemeenteraad overgemaakt. Die nam er akte van en bezorgde ze aan het ontwerp bureau van het masterplan. 'De gemeenteraad heeft aan de aanbevelingen wel nog een addendum toegevoegd,' zegt Adinda Claessen. 'Zo was er in het Forum geen meerderheid voor de bouw van een sporthal, maar wel voor outdoorsportfaciliteiten. De gemeenteraad heeft aan het ontwerp bureau gevraagd om in het masterplan toch een plaats vrij te houden voor het geval er over tien of twintig jaar toch vraag zou zijn naar een sporthal. Een

Verbod overeenkomsten sluiten met eigen bestuur staat onder druk

Is het verbod voor raadsleden om overeenkomsten te sluiten met het eigen bestuur nog houdbaar in de vorm die we vandaag kennen? Als de huidige bepaling te beperkend is, moet de regelgeving zich aan de praktijk kunnen aanpassen.

Kan een raadslid onthaalouder zijn voor het bestuur? Kan de technische dienst een dringende aankoop doen in de enige ijzerwinkel van de gemeente die toevallig uitgebaat wordt door de echtgenoot van een raadslid? Kan een bloemist blijven leveren aan de gemeente als hij raadslid wordt, en wat als de overeenkomst vernieuwd moet worden tijdens de legislatuur? Mag een raadslid een stuk bouwgrond kopen van de gemeente? En wat met het raadslid dat een stukje voortuin wil afstaan voor de aanleg van een fietspad?

De VVSG krijgt al decennia vragen over de toepassing van het verbod om overeenkomsten te sluiten met het eigen bestuur. Ook uit interpretaties van het toezicht en antwoorden op parlementaire vragen blijkt dat de huidige bepaling te beperkend is, maar nog altijd staat de strenge verbodsbepaling onveranderd in de organieke regelge-

ving. Dit verbod geldt voor raadsleden ten opzichte van gemeente en OCMW, voor BCSD-leden ten opzichte van het OCMW en ook voor personeelsleden van gemeente en OCMW.

Behalve overeenkomsten ten gevolge van een schenking of overeenkomsten die nodig zijn om zelf een beroep te doen op dienstverlening van het bestuur, is elke overeenkomst met het bestuur verboden. Het verbod slaat niet enkel op alles wat te maken heeft met overheidsopdrachten, het is veel ruimer. Er wordt door de Vlaamse overheid wel aanvaard dat een overeenkomst over afspraken in verband met vrijwilligerswerk mogelijk is, evenals een (beperkte) vrijwilligersvergoeding, zoals Vlaams minister Bart Somers op 17 juni '20 op Brecht Warnez' schriftelijke vraag nummer 282 antwoordde. De VVSG steunt deze interpretatie, maar wijst erop dat die uitzondering niet opgenomen is in het decreet.

Afwijking gevraagd

Het grote probleem voor de VVSG is niet de verbodsbepaling op zich, die is goed, maar wel dat daar op geen enkele manier van kan worden afgeweken. Graag willen we in het decreet over het lokale bestuur de mogelijkheid voor de raad om in alle openheid af te wijken van de verbodsbepaling. Raadsleden mogen geen persoonlijke of zakelijke voordelen halen uit het raadslidmaatschap, maar ze mogen ook niet onevenredig benadeeld worden omdat ze raadslid zijn. Dat is een moeilijk evenwicht, waarbij we vandaag zien dat er juridisch gezien niets mogelijk is, terwijl het rechtvaardigheidsgevoel duidelijk aangeeft dat er uitzonderingen mogelijk zouden moeten zijn. Voor de VVSG kan enkel de raad daarover oordelen. Voor alle duidelijkheid: steeds in absolute transparantie, dus tijdens een openbare zitting. Wie zich toch benadeeld voelt, kan altijd een klacht neerleggen bij het toezicht. ■

MARIAN VERBEEK EN PIETER VANDERSTAPPEN ZIJN VVSG-STAFMEDEWERKERS WERKING GEMEENTE EN OCMW

OPROEP

Deel uw voorbeelden en inzichten

Om deze vraag op de politieke agenda te krijgen zoeken we naar treffende voorbeelden die aantonen dat de huidige strenge verbodsbepaling herbekeken moet worden. Heb je voorbeelden van omstandigheden waarin duidelijk is dat het verbod om overeenkomsten te sluiten niet redelijk is, stuur ze dan naar marian.verbeek@vvsb.be of pieter.vanderstappen@vvsb.be. Ze kunnen helpen om de argumenten om het decreet lokaal bestuur te verbeteren kracht bij te zetten.

Het is goed dat raadsleden niet bevoordeeld worden door het bestuur, maar ze hoeven ook niet benadeeld te worden.

De beste stuurliu mogen aan boord

Lokale besturen streven ernaar hun taken te vervullen op een manier die het best aansluit bij de behoeften van de inwoners. Lokeren is Sint-Pieters-Leeuw niet, en wat goed werkt in Oostende doet dat niet noodzakelijk ook in Wenduine. Soms ondervinden of veronderstellen inwoners dat het nog beter kan. Dan kunnen ze gebruik maken van het uitdaagrecht. Rotterdam heeft er al jaren ervaring mee.

Participatie, burgerinitiatief, burgerjury, inspraak, adviesraad, focusgroep, cocreatie... En nu ook weer uitdaagrecht of *right to challenge*. Als je de mopperaars mag geloven, is het allemaal één pot nat, oude wijn in nieuwe zakken, volksverlakkerij om ons te doen geloven dat we iets te zeggen hebben, maar ondertussen doen de politici toch maar mooi hun eigen zin met 'ons' geld. Wie van betere wil is, ziet het goeie: het zijn allemaal pogingen, de een al succesrijker en vernieuwender dan de ander, om inwoners de mogelijkheid te geven hun woonomgeving zelf mee gestalte te geven.

Het bijzondere van uitdaagrecht ligt hem in het feit dat het niet zo zeer nieuwe projecten zijn die ter goedkeuring voorgelegd worden of waarover mensen hun zegje kunnen doen, het gaat over bestaande taken en opdrachten. Staan er in de gemeente stuurliu aan de wal die denken dat ze het beter kunnen? Letterlijk voor hetzelfde geld? Kan een opdracht die het lokale bestuur naar beste oordeel en vermogen vervult, volgens inwoners die ermee te maken hebben toch beter? Dan krijgen ze de kans het te bewijzen. Ze mogen de gemeente uitdagen en voorstellen doen. Ze nemen met hun wijk of buurt lokale voorzieningen en gemeentelijke taken in eigen hand.

Rotterdam heeft al veel ervaring met het uitdaagrecht. Zo is de Wijkcoöperatie Afrikaanderwijk al een paar uitdagingen aangegaan, zoals het schoonmaken van de markt. 'Vroeger werd de markt pas 's avonds schoongemaakt en ondertussen waaiden de plastic zakjes en het andere afval door de wijk,' vertelt Annet van Otterloo

ZENOBIE CALLENS

Omdat de bewoners van de Rotterdamse Afrikaanderwijk ervoor zorgen dat het afval tijdens de markt al wordt opgehaald, waait het papier en het plastic niet meer de aanpalende straten in.

van de Wijkcoöperatie. 'Door de afvalinzameling op de Afrikaandermarkt is de wijk niet alleen veel schoner geworden, het is ook prettiger om op de markt te verblijven en we hebben mensen uit de wijk banen bezorgd.' Ze noemt het een slim project. 'We besparen op de storkosten en ontvangen geld voor het gesorteerde papier, karton en plastic. Hiermee betalen we deze afvalophalers. Alles grijpt mooi in elkaar.'

Andere voorbeelden van goed draaiende projecten die via het uitdaagrecht tot stand zijn gekomen, zijn onderhoud van speelterreinen, organisatie van een laagdrempelig buitenspeel-

aanbod voor kinderen en zelfs het ontwerp van een straat door de bewoners zelf, participatietraject inclusief.

Puzzelen voor het beste resultaat

Uiteraard komen niet alle thema's en bevoegdheden in aanmerking voor het uitdaagrecht. Als er wat scheepslui aan de wal staan te roepen dat zij die boeven wel snel zouden pakken als ze het voor het zeggen hadden, dan stuiten ze op wettelijke grenzen. De meeste projecten hebben een sociaal kantje en versterken het plaatselijke netwerk doordat buurtbewoners meer met elkaar in contact komen. Wat er op de Afrikaandermarkt gebeurt, vat het

Help burgers het bestuur uit te dagen

De Vlaamse Regering wil in navolging van Engeland en Nederland lokale besturen aan de slag laten gaan met het *Right to Challenge* of het uitdaagrecht. Deze nieuwe vorm van burgerparticipatie geeft bewoners en verenigingen het recht om een lokaal bestuur uit te dagen om zelf een taak over te nemen die het lokale bestuur nu zelf uitvoert of uitbesteedt aan professionele dienstverleners.

Omdat het uitdaagrecht nog relatief onbekend is in Vlaanderen formuleerden onderzoekers van het Instituut voor de Overheid aan de KU Leuven op vraag van de VVSG zes concrete tips.

1 Stel een ondubbelzinnig regelgevend kader op

Als lokale besturen met het uitdaagrecht in zee willen gaan, is het nodig dat ze een ondubbelzinnig en omvattend regelgevend kader opstellen met een beschrijving van de toegangsvoorwaarden, de gewenste structuur van het uitdaagplan (met inbegrip van de vereiste rubrieken), de beoordelingscriteria en de beleidsdomeinen die in aanmerking komen voor een uitdaging.

2 Maak duidelijke afspraken met de uitdagers

Het lijkt zo evident, maar het is ook broodnodig om de onderhandelde afspraken tussen bestuur en uitdagers te formaliseren in een overeenkomst, zodat de beloofde engagementen ook daadwerkelijk juridisch afdwingbaar zijn. In deze overeenkomsten staan minstens de afspraken omtrent (tussentijdse) rapporteringen, de beschouwing en waardering van de evaluatiecriteria met betrekking tot het gewenste niveau van dienstverlening en de regeling van de aansprakelijkheid van de partijen voor, tijdens en na de uitrol van de uitdaging.

3 Duid een SPOC aan binnen de ambtelijke organisatie

Eén contactpersoon blijkt zeer belangrijk voor uitdagers, aangezien het drempelverlagend kan werken en de communicatie tussen het lokale bestuur en de initiatiefnemers vereenvoudigt. Duid daarom binnen de ambtelijke organisatie een SPOC (Single Point Of Contact) aan die de vragen van uitdagers in alle fasen van een *challenge* kan beantwoorden en hen gedurende het proces door de organisatie gidst (bijvoorbeeld door hen in contact te brengen met de verantwoordelijken van de verschillende beleidsdomeinen waaraan een *challenge* raakt).

4 Creëer een draagvlak binnen de eigen organisatie

De ondersteunende rol van de administratie is essentieel voor de succesvolle uitvoering van het *Right to Challenge* (zowel voor een individuele uitdaging als meer generiek bekeken). Het is dus belangrijk dat, naast het politieke niveau, ook de medewerkers van een lokaal bestuur open staan voor het concept. Daarom raden we aan binnen de ambtelijke organisatie duidelijk te communiceren over eventuele plannen met het uitdaagrecht en de betrokken ambtenaren in een volgende fase te betrekken bij de praktische uitwerking ervan.

5 Toon potentiële initiatiefnemers de mogelijkheden

Plaats een register online waarin burgers de uit te dagen taken, de huidige uitvoerders ervan en de eventuele resterende looptijd van bestaande dienstverleningscontracten met derde partijen kunnen raadplegen. Dit verhoogt de transparantie van de beleidsvoering en toont aan toekomstige uitdagers de taken die voorwerp kunnen uitmaken van een uitdaging.

6 Verzeker de capaciteit van de uitdagers

Om de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te garanderen, moeten uitdagers over de capaciteiten beschikken om een uitdaging tot een goed einde te brengen. Laat de initiatiefnemers in het uitdaagplan hun kennis, ervaring en middelen bewijzen, net zoals hun draagvlak. Voer indien nodig zelf bijkomend onderzoek uit. ■

VICTOR DE GROOF IS MEDEWERKER VAN HET KULEUVEN INSTITUUT VOOR DE OVERHEID

In Rotterdam hebben de inwoners al jaren ervaring in het uitdaagrecht.

mooi samen: de wijk wordt er fraaier, schoner en prettiger van, het milieu wint erbij door minder afval en meer recyclage, en er is extra werk voor buurtbewoners.

‘Door de kennis en expertise van de inwoners samen te brengen met de ervaring en het netwerk van de ambtenaren komen we tot het beste resultaat,’ klinkt het in een filmpje op de Rotterdamse website. Een van de uitdagers drukt het zo uit: ‘We hebben een aantal stukjes gelegd, maar vanuit de gemeente werden er ook stukjes gelegd en werd er intern ook gepuzzeld. En dat samen puzzelen is heel waardevol.’ Het is dus niet zo dat de uitdagers het zomaar even overnemen van de gemeente en dan wel zien waar ze uitkomen. Het is immers niet de bedoeling dat als het tegenvalt, de gemeente de scherven maar weer moet oprapen en lijmen.

Slaagkansen zo goed mogelijk garanderen

Een uitdaging aangaan via *Right 2 Challenge* is dus een serieuze zaak. Het Rotterdamse bestuur staat graag open voor deze nieuwe manier van werken, maar benadrukt dat het algemeen belang en de veiligheid van alle Rotterdammers op de eerste plaats komen. Daarom moet elk uitdaagplan aan een reeks voorwaarden voldoen. Zo zijn er de hierboven al vermelde beperkingen qua thema’s en bevoegdheden: taken die exclusief zijn voorbehouden aan de overheid, zoals strafvervolgning of het werk van de hulpdiensten, komen niet in aanmerking. De uitdagers moeten geworteld zijn in de buurt of wijk van het gebied waarvoor ze de uitdaging aangaan en ze moeten in hun dossier kunnen aan-

tonen dat het op basis van hun kennis en ervaring aannemelijk is dat ze de prestatie kunnen leveren.

Het initiatief moet worden gedragen door de wijk of buurt en het mag geen andere bewoners schaden. De uitdagers moeten over een rechtsvorm beschikken en de kosten voor de uitvoering mogen niet hoger uitvallen dan de huidige kosten.

De uitdagers staan er niet alleen voor. Zodra hun voorstel geaccepteerd is, hebben ze voortdurend overleg met en steun van iemand binnen het bestuur.

Er bestaat ook een R2C-netwerk waar zowel burgers als overheden steun en inspiratie vinden om het principe in de vingers te krijgen.

En dat alle begin moeilijk is, ondervonden ze ook in Rotterdam. In de beginfase was het misschien wel de grootste uitdaging de ambtenaren mee te krijgen. Niet iedereen was direct enthousiast om vertrouwde procedures om te gooien en misschien wel 'overal wat anders' te doen. Maar ondertussen zijn ze overtuigd. Gelijke regels voor iedereen kan wel eerlijk en goed zijn, maar soms wordt het nog beter, als de

dingen georganiseerd worden op maat van de plek. Wie kan daar dan beter over oordelen dan de inwoners van de buurt of gebruikers van een dienst zelf? ■

MARLEEN CAPELLE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Het filmpje en meer informatie over het uitdaagrecht in Rotterdam zijn te vinden op <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/right-to-challenge/>, de website van het R2C-netwerk is <https://www.righttochallenge.nl/>

GSJ advocaten

“Wat betekent de bouwshift voor uw gemeente?”

GSJ advocaten deelt haar kennis

Reeds meer dan 35 jaar is GSJ de **juridische partner van steden en gemeenten** en is het kantoor bijzonder geplaatst om ook uw bestuur bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Achter elk dossier dat GSJ behandelt, staat een team van **58 gespecialiseerde advocaten**.

Neem contact met ons op via **+32 (0)3 232 50 60** of info@gsj.be. Wij helpen u graag verder.

Borsbeeksebrug 36, 2600 Antwerpen • T +32 (0)3 232 50 60 • info@gsj.be • www.GSJ.be

Als het aan **Wendy Metten** ligt, zal in de toekomst elke publieke bouwheer bij Inter aankloppen voor een gebouw, ruimte of zelfs website wordt ontworpen, want Inter werkt samen met experts en met mensen die van de nieuwe infrastructuur gebruik zullen maken. 'Als het volgens de principes van universal design een goed ontwerp is,' zegt Wendy Metten, 'dan voelt iedereen er zich goed bij, niet alleen de persoon die in een rolstoel zit of een beperking heeft.'

Wendy Metten begon 25 jaar geleden als diensthoofd op de dienst handicap van de provincie Limburg om aan toegankelijkheid en sociaal ondernemerschap te werken. Via Enter, het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid coördineerde ze vanaf 2008 het toegankelijkheidsmiddenveld in Vlaanderen. Na haar vijf jaar directeurschap binnen SOM, de pluralistische werkgeverskoepel in de social profit, nam ze in 2015 de leiding over Inter, het Agentschap Toegankelijk Vlaanderen, ontstaan door een fusie van vijf vzw's die al half de jaren negentig pionierden met toegankelijkheid. Het Toegankelijkheidsbureau, ATO, Intro, Westkans en Enter bundelden de krachten op voorzet van het Vlaamse Parlement. Vandaag werkt ze er als algemeen directeur met een team van veertig geëngageerde mensen dagelijks aan meer toegankelijkheid in Vlaanderen.

'Tijdens de corona-epidemie is de aandacht voor de digitale toegankelijkheid sterk gegroeid, lokale besturen nemen nu initiatieven om de digitale kloof te dichten, want mensen moeten ook digitaal hun weg kunnen vinden. Lokale besturen kunnen mensen hierbij helpen en ondersteunen, maar ze dragen zelf ook de verantwoordelijkheid voor hun eigen website, online sessies en e-loketten die voor een goede digitale ontsluiting moeten voldoen aan Europese richtlijnen. **Want wat geldt voor de toegankelijkheid van het openbare domein of de infrastructuur kun je tot de website doortrekken. Het wordt nooit goed als je pas na het ontwerp van de website advies vraagt aan een expert. Dan blijf je bricoleren. Als de expert al voor het eerste ontwerp de kans heeft om input te leveren, zit het idee van toegankelijkheid al meteen in het ontwerp vevat.'**

'Lokale aandacht voor toegankelijkheid heeft nog te dikwijls te maken met persoonlijke betrokkenheid van een politicus of ambtenaar of omdat er een zeer actieve adviesraad is die de bouwheer en de architect erop wijst. Zo verbetert de toegankelijkheid wel en dit geeft ook een enorme drive, maar toch zou dit niet mogen afhangen van de betrokkenheid van welbepaalde mensen. **Toegankelijkheid zou een automatische moeten zijn bij alle beleidsinitiatieven en projecten van gemeenten, ook bij het verlenen van vergunningen of het geven van subsidies. En dat kan als toegankelijkheid in de flow van het erkennings-, subsidie- of bouwproces gebakken zit.'**

Vanaf het begin van Inter beschouwden we de lokale besturen als bondgenoot, als onze partner. Dat bewezen we door focusgesprekken te houden met het college, burgers, ambtenaren en adviesraden. Op basis daarvan heeft Inter twee jaar geleden **een leidraad opgesteld waarmee**

lokale besturen stap voor stap vorm en inhoud aan duurzaam toegankelijkheidsbeleid kunnen geven. Het is een kwaliteitsmodel van zelfevaluatie, prioritering en ambitie geworden, wat ook bedrijven, de provincies of de Vlaamse overheid kunnen gebruiken.'

'Besturen kunnen op basis van dit model een charter afsluiten. We ontwikkelden het samen met Maldegem, Beringen, Kortrijk, Mechelen en Sint-Niklaas. Ondertussen zijn al 31 steden en gemeenten dit engagement aangegaan. Om aan de voorwaarden van het charter te voldoen leggen ze een intens traject af met veel betrokkenheid en engagement. In kleine gemeenten verloopt het traject soms wat gemakkelijker dankzij het comfort dat iedereen elkaar kent, waardoor er minder tijd verstrikt tijdens het afspreken. In grote steden is er dan weer meer ruimte om nieuwe dingen op de rails te zetten.'

'Voor het charter wordt ondertekend, houden we drie sessies, eentje met de zelfevaluatie, eentje om een lijst van prioriteiten op te stellen en dan eentje voor het actieplan dat we een jaar lang uitwerken. **Aan de sessies nemen strategisch de belangrijkste mensen deel, zowel leden van het schepencollege als het managementteam, ervaringsdeskundige inwoners of leden van adviesraden en de betrokken diensten zoals cultuur, patrimonium en communicatie. Dit zijn er heel wat omdat alle beleidsdomeinen betrokken partij zijn.** Na dit traject begint het grote werk pas echt. Een lokaal bestuur moet dus goed weten waaraan het begint.'

'Of het charter succes kent, hangt af van veel factoren. Een daarvan is politiek leiderschap: heeft het college een visie op en een politiek engagement voor toegankelijkheid? Waar leggen de burgemeester en de schepenen de lat? Daarnaast moeten het college en de diensthoofden samen een tandem vormen, opdat die visie ope-

Investeren

in toegankelijkheid

is investe

in de toekomst

**Toegankelijkheid
als automatische
inbouwen**

STEFAN DE WICKERE

rationeel wordt uitgerold. **Over het leiderschap waakt idealiter een schepen van Toegankelijkheid, over alle beleidsdomeinen heen. Integrale toegankelijkheid is een transversaal thema bij uitstek, werken aan toegankelijkheid is over de muurtjes kijken.** Dankzij corona zakken de schotten tussen sommige diensten, hopelijk verschrompelen ze nog verder. Als dat lukt, zal het verschil voor burgers voelbaar worden en kunnen we grote stappen vooruit zetten, in realisatie en in beleid.’

‘Het succes hangt verder ook af van sleutelfiguren. Dikwijls is de toegankelijkheidsambtenaar onzichtbaar, maar hij of zij moet het duwtje geven of de ondersteuning bieden waar dat nodig is. Uiteraard kan het charter alleen succes hebben als er middelen zijn. In het proces van de BBC moet toegankelijkheid geïntegreerd zijn, zodat de gemeenteraad het jaarlijks onder de loep houdt en het niet vergeet. Net zoals Vlaanderen kunnen ook de lokale besturen meer maatschappelijke en economische winst boeken door samenwerking met andere sectoren en organisaties in hun stad of gemeente zoals de lokale economie of het onderwijs. Het charter is niet ons enige instrument om strategisch en tegelijkertijd operationeel te werken. Naast het charter geven we ook advies, er zijn 104 lokale besturen in Vlaanderen waarmee we een convenant hebben afgesloten. Zij vragen ons in principe bij elk project om advies.’

‘Een van onze principes is de keten van toegankelijkheid. Mensen kunnen hun huis niet uit als er een schakel in de toegankelijkheid

ontbreekt, denk aan wonen, mobiliteit, kunst en cultuur. Als er na een voorstelling geen bus meer naar huis rijdt, is de keten niet compleet en kunnen mensen met een beperking dus niet deelnemen aan het maatschappelijk leven.’

‘Ten slotte moet ook het proces van de universal design geïntegreerd worden in alle processen, zowel in de meerjarenplannen als in de masterplannen maar ook bij het toezicht op de projecten. **Universal design is goed voor alle mensen.** Zo hebben mensen met autisme of hoog sensitieve mensen behoefte aan een stille ruimte, die ruimte is ook behaaglijk voor andere mensen. Wat belangrijk is voor een bepaalde groep is ook fijn voor veel andere mensen. Zo bieden *changing places* waar volwassenen geholpen kunnen worden bij het verschonen, ook meer comfort aan ouders met kleine kinderen.’

‘Er gebeurt al veel, maar we hebben toch nog een lange weg voor de boeg. Bouwheren en beleidsmakers wegen kosten en baten af, dat is te begrijpen maar niet alles kun je becijferen. Er is voor een bezoeker niets zo fijn als een gemeentehuis of cultureel centrum waar alles voor zich spreekt en er geen bewegwijzering nodig is. Zo creëer je een comfortabel “welkom”-gevoel en besparen mensen veel tijd. Maar die (tijds-) winst kun je moeilijk omzetten in harde cijfers. Bestaand patrimonium toegankelijk maken is zelden mooi (geïntegreerd), het kost meer en het blijft knutselwerk. Het wekt veel minder frustraties op en het is veel goedkoper om er ons al voor het ontwerp bij te betrekken.’ ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

De inpasbaarheid in het landschap bepaalde welke ontwerp gerealiseerd zou worden.

STEFAN DENKICER

Sporten tussen de velden

Tussen de weiden staan veel schuren maar vlak naast de Wuustwezelse deelgemeente Gooreind springt de sportschuur er tussenuit, precies omdat ze zo opgaat in de omgeving. Bovendien ligt deze uitnodigende sporthal in een waar sportparadijs tussen atletiekpistes, wandelroutes, een bosloop en een skateramp.

Ook al belet corona groepssporten en het gebruik van de cafetaria en de danszaal, toch is het druk in en rond sporthal Koch, zo genoemd naar het vlakbij gelegen landgoed.

Burgemeester Dieter Wouters postte begin januari een foto van sporthal Koch op Twitter met de volgende boodschap: ‘Collega-burgemeesters, als we gaan uitpakken met welke sporthal een vaccinatiecentrum moet worden: Wuustwezel heeft de mooiste.’ Reden genoeg om hem te contacteren voor deze rubriek. Zijn reactie? ‘Doe me een plezier: hou een verkiezing van mooiste sporthal van Vlaanderen en roep ons na een weloverwogen discussie gerust uit tot winnaar.’

Al is de sporthal, die getekend is door POLO-architecten, al twee jaar open, nog altijd is het een pareltje dat gezien mag worden. ‘Het concept is bijzonder: het bestek gaf een overzicht aan punten voor de factor *inpasbaarheid*. Dus voor één keertje eens niet de prijs – dan krijg je een rechthoekige doos –, maar vooral dus het opgaan in de landelijke omgeving. Vandaar het hout, de specifieke vorm. Kijk ook naar het hele sportpark, er is ook een atletiekpiste met zes banen, een loopparcours inclusief trappen, heuveltjes en een bosloop.’

Sporthal Koch is vernoemd naar het vlakbij gelegen kasteeldomein van de familie Koch dat op het einde van de Tweede Wereldoorlog totaal werd vernield, alleen de monumentale poort staat (sinds de restauratie) nog overeind.

De sporthal ligt volledig in het groen en bestaat uit twee geschrante volumes. De hogere sportzaal wordt aan de zuidoostelijke hoek omarmd door een lager volume met daarin een danszaal die dagelijks druk wordt gebruikt, de kleedkamers en de zeer aantrekkelijke cafetaria Kochsegoed waarvan de uitbaters vlakbij een andere zaak hadden en hun cliëntèle hebben meegebracht naar de sporthal.

De gevel aan de straatzijde lijkt nauwelijks groter dan de schaal van de vlakbij liggende woonwijk. Volgens de ook al enthousiaste schepen van sport Rit Luyckx ziet deze sporthal er echt anders uit dan een doorsnee betonnen doos. ‘Deze sporthal is echt ingepast in de groene omgeving. Door de houten bekleding staat ze daar schitterend tussen de velden. Ook binnen is het gebouw met hout bekleed waardoor het een echte warme sporthal is. Het ontwerp is wonderwel gelukt en de gebruikers zijn er heel gelukkig mee.’

Hier en daar kun je tussen de lattengevel via grote glaspartijen naar binnen kijken, dwars door het gebouw. De doorzichten tussen de sportzaal en de andere publieke ruimten maken het gebouw binnen zeer transparant. Voor schepen Rit Luyckx is die lichtinval zeer belangrijk: 'Het buitenlicht stoort de sporters niet, die doorkijken naar het landschap geven uitzicht op buiten waardoor iedereen het gevoel heeft van midden in de natuur te zitten.'

Wuustwezel telt nog vijf andere sporthallen of parken die overdag door de scholen en 's avonds en in het weekend door de vele sportverenigingen worden gebruikt. Dat Wuustwezel zo sportief is, heeft de gemeente onder meer te danken aan voormalig wielrenner Edwig Van Hooydonck die twee keer de Ronde van Vlaanderen en vier keer de Brabantse Pijl won, maar ook aan gewezen triatleet Marc Herremans. 'Sinds zijn ongeluk is hij een baken van hoop voor rolstoelersporters en jongeren die weer willen lopen,' zegt burgemeester Dieter Wouters. 'Met zijn stichting To Walk Again organiseert hij onder meer jaarlijks een triatlon in de gemeente. Vele honderden inwoners doen daaraan mee en de maanden voordien zie je overal mensen trainen.' Burgemeester Wouters beweert stellig dat hij niet overdrijft. 'Wuustwezel heeft meerdere triatlonclubs, inwoner Marten Van Riel is inmiddels een olympiër in de triatlon en onze gemeente was al thuisstad voor de Belgische kampioenschappen en een Europese wedstrijd triatlon.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

De bouwshift in vier termen

De stolp

Vlaanderen wil een stolp over woonreservegebieden zetten om te voorkomen dat ze worden ontwikkeld voor woningbouw. Sommige woonreservegebieden zijn in de loop van de jaren al bebouwd, maar een groot deel ligt nog (deels) vrij. Naast de woonreservegebieden zijn er ook nog heel wat onbebouwde 'woongebieden', rood ingekleurd op het gewestplan. Die gronden kunnen onmiddellijk een vergunning krijgen om te verkavelen of te bebouwen. Op die woongebieden komt dus geen stolp.

Negentigprocentregel

De gemeenteraad kan straks de stolp van een woonreservegebied halen met een Vrijgavebesluit waaraan een procedure voorafgaat die enigszins vergelijkbaar is met de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Er zijn twee belangrijke uitzonderingen op de stolp-regeling. Sociale-huisvestingsmaatschappijen hoeven geen Vrijgavebesluit aan te vragen maar kunnen meteen een vergunningsaanvraag indienen. Daarnaast wordt een 'negentigprocentregel' ingevoerd. Als een woonreservegebied al voor negentig procent is ontwikkeld, komen de resterende gronden straks onmiddellijk voor een vergunning in aanmerking, als ze aan een uitgeruste weg liggen en als het gaat over een eengezinswoning. Nu kan zo'n aanvraag niet worden vergund.

2040, Vlaanderen aan zet

De gemeenteraad kan natuurlijk een aanvraag weigeren om (een deel van) een woonreservegebied te ontwikkelen. Als het woonreservegebied in 2040 nog niet bebouwd is, start de Vlaamse overheid een planproces om het woonreservegebied een gepastere bestemming te geven. Omdat de Vlaamse overheid dan het initiatief neemt, moet zij ook de planschade betalen die gemoed is met de herbestemming.

Planschade

Planschade is het bedrag dat de overheid betaalt aan de eigenaar, als zijn grond door de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan minder waard wordt. Vandaag wordt de planschade berekend als tachtig procent van de waarde die de eigenaar ooit voor de aankoop heeft betaald, geïndexeerd, en enkel voor de eerste vijftig meter vanaf de weg. Een rechter bepaalt het concrete bedrag. In het Instrumentendecreet krijgt de eigenaar honderd procent van de actuele waarde van de grond, ongeacht hoever deze van de weg ligt. Een Landcommissie zal het bedrag berekenen. Door de aanpassing van de berekeningswijze neemt het draagvlak bij de eigenaars om hun gronden een meer gepaste bestemming te geven, en dus niet te ontwikkelen, ongetwijfeld toe. Maar de vrees is groot dat de realisatie van de bouwshift voor lokale besturen onbetaalbaar wordt.

Heb vertrouwen in de lokale besturen

De Vlaamse overheid maakt werk van de bouwshift. In 2040 mag geen open ruimte meer worden aangesneden voor bebouwing of moet de inname worden gecompenseerd door elders open ruimte te creëren. In december vorig jaar bereikten de Vlaamse meerderheidspartijen een politiek akkoord over hoe die bouwshift te realiseren. De reacties op het akkoord bleven niet uit. Experts, commentatoren en (lokale) politici lieten zich horen. Nu het stof wat is gaan liggen, geeft *Lokaal* het woord aan **Inez De Coninck**, burgemeester van Opwijk, en haar collega van Gavere, **Denis Dierick**.

Vandaag verdwijnt er in Vlaanderen elke dag zes hectare open ruimte. Tegen 2025 mag dat nog maar drie hectare zijn en in 2040 niets meer. Daarom voert Vlaanderen wijzigingen door aan de regelgeving ruimtelijke ordening en ligt er ook een voorstel van Instrumentendecreet voor juridisch advies bij de Raad van State, waarin de instrumenten zijn opgenomen om de bouwshift te realiseren. Vermoedelijk zal het Vlaams Parlement de voorstellen in de loop van het voorjaar goedkeuren. Een belangrijke rol in de bouwshift is weggelegd voor de lokale besturen. De burgemeesters Inez De Coninck (N-VA, Opwijk) en Denis Dierick (Open VLD, Gavere) praten over de bouwshift, kernverdichting, het vrijwaren van open ruimte, woon- en woonuitbreidingsgebieden en natuurlijk het voorstel voor de nieuwe planschaderegeling. Inez De Coninck is ook Vlaams parlements lid en een van de indieners van het voorstel van Instrumentendecreet.

Hoe ga je als burgemeester om met kernversterking?

Denis Dierick: 'Wij hebben twee hoofddorpen, Gavere en Asper, waar kernverdichting ruimtelijk verantwoord is in functie van de aanwezige voorzieningen. In de overige vier

gemeenten in het buitengebied, Dikkelvenne, Baaigem, Semmerzake en Vurste, willen we het open en landelijke karakter behouden. In het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de centrumgemeente Gavere uit 2013 laten we meer ruimte voor meergezinswoningen en iets hoger bouwen. Vandaag stellen we vast dat dit zich tegen ons keert. Gavere is zeer interessant gelegen, midden in de ruit Oudenaarde-Gent-Deinze-Zottegem, en dat trekt veel nieuwe inwoners aan. Eigenaars verkopen hun woning en er komen appartementen voor in de plaats. Het RUP heeft de verappartementisering aangewakkerd, dat is een bedreiging. Voor de meer landelijke gebieden hebben we in 2013 een RUP openruimtegebied van 1200 hectare gemaakt.'

Inez De Coninck: 'Ook Opwijk heeft te lijden onder de verappartementisering en de bevolkingstoename, wij voelen de druk van Brussel. In 2008 heeft de gemeente in een beleidsnota vastgelegd in welke straten nog meergezinswoningen mogen komen en in welke niet. Dat waren dan vooral straten in de hoofdkern, niet in de kleinere kernen. Dat is geen afdwingbaar document, maar de bepalingen zijn wel bindend in de RUP's die we sindsdien opmaken. We nemen ook bepalingen op over de oppervlakte van ap-

Denis Dierick:
'Je hebt RUP's en verordeningen, maar het is ook belangrijk om met projectontwikkelaars aan de tafel te zitten en zo de kwaliteitsaspecten te bewaken. Ook zij hebben baat bij een aangename en levendige kern.'

partementen en van terrassen. Op die manier willen we erover waken dat de appartementen voldoende ruim en leefbaar zijn. In een stedenbouwkundige verordening verplichten we bijvoorbeeld ook een afvalbergplaats en een fietsenberging. Tegelijkertijd willen we meer levendigheid brengen in Opwijk. We hebben geen gewestweg door de kern, wat wil zeggen dat we die autoluw kunnen maken, meer verblijfsruimte kunnen creëren, meer groen, langzaam verkeer. Tijdens de vorige bestuursperiode heeft de gemeente een site gekocht die voorzien was voor appartementen en er een plein- en parkeerfunctie aan gegeven. De volgende stap is dat we de centrumstraten parkeervrij maken en opwaarderen.'

Denis Dierick: 'Je hebt RUP's en verordeningen, maar het is ook belangrijk om met projectontwikkelaars aan de tafel te zitten over concrete projecten om zo de kwaliteitsaspecten te bewaken. Ook zij hebben baat bij een aangename en levendige kern. En als we samen tot een goede oplossing komen, kan een dossier sneller vooruitgaan dan als we allebei koppig vasthouden aan onze stelling.'

Is dat overleg een zaak van het bestuur of van de administratie?

Denis Dierick: 'De bouwheer, de diensten en ikzelf als burgemeester bevoegd voor ruimtelijke ordening zijn aanwezig.'

Inez De Coninck: 'Ook wij steken veel tijd in overleg. Wij hebben niet graag dat een perceel in het centrum braak ligt of dat een gebouw verloedert, en de projectontwikkelaar wil vooruit. Iedereen heeft dus baat bij goed overleg tussen bestuur, diensten en projectontwikkelaar. Naast de omgevingsambtenaar schuift ook vaak de mobiliteitsambtenaar aan. Het verslag van de bespreking komt op het college, alles staat op papier. Het college neemt de beslissing.'

Denis Dierick: 'Toch komt het af en toe tot een patstelling. In dat geval leggen wij de zaak voor aan de kwaliteitskamer van de intercommunale Veneco. Een onafhankelijke visie kan het dossier soms deblokkeren.'

In het voorstel van Instrumentendecreet gaat de stolp over de woonreservegebieden, maar de gemeenteraad kan beslissen om toch een deel van of het hele gebied vrij te geven. Zal de druk van projectontwikkelaars en eigenaars op gemeenten niet zeer groot worden?

Inez De Coninck: 'Die druk is nu ook al groot. Ik ben heel blij met de Vlaamse stolp en dat de beslissingskracht voor vrijgave bij de lokale overheid komt te liggen. Tot nu kan ook een private ontwikkelaar het initiatief nemen en bij de deputatie een aanvraag indienen voor het aansnijden van woonuitbreidingsgebied of er groepswooningbouw realiseren. Die mogelijkheden zullen verdwijnen. Ik zou vertrouwen hebben in de lokale besturen. Een ontwikkelaar kan een projectvergadering vragen, maar het is de gemeenteraad die beslist om een woonuitbreidingsgebied al dan niet vrij te geven. Dat kan pas na het doorlopen van een mini-RUP-procedure en met een onderbouwd Vrijgavebesluit.'

Denis Dierick: 'Naast de projectontwikkelaar en de gemeente is er nog een derde partij: de eigenaar van de gronden. De eigenaar krijgt voorlopig geen vergoeding, ook al kan hij zijn grond niet bebouwen. Door tot 2040 een stolp te plaatsen blijft de onzekerheid voor de eigenaar duren. Ik vind dat je

hem juridische zekerheid moet geven, je moet durven beslissen. Ik vraag me af of die twintig jaar rechtsonzekerheid de juridische toets van de Raad van State zal doorstaan.'

Hoeveel woonreservegebieden hebben Opwijk en Gavere nog? Hoeveel zou je er willen schrappen?

Inez De Coninck: 'Wij hebben er nog drie. Twee ervan willen we open ruimte laten. Het derde ligt aan ons station en willen we behouden als strategische reserve.'

Denis Dierick: 'Wij hebben nog zestig à zeventig hectare woonuitbreidingsgebied. Daarvan willen we de kleine helft schrappen en herbestemmen als open ruimte. Van de andere helft willen we minimaal 50 procent openhouden en maximaal 50 procent behouden als reserve om te ontwikkelen.'

Hoe ver staan jullie met die herbestemming?

Denis Dierick: 'We zijn vorig jaar met een RUP gestart.'

Inez De Coninck: 'Wij moeten nog van start gaan.'

Wat betekent de nieuwe planschaderegeling in het Instrumentendecreet voor die plannen?

Inez De Coninck: 'Bij het begin van de legislatuur hebben we van de Vlaamse overheid een openruimtefonds gekregen, voor Opwijk was dat ongeveer 700.000 euro. Voor de twee woonuitbreidingsgebieden die we willen herbestemmen, hebben we in de oude planschaderegeling slechts ongeveer 70.000 euro nodig. Maar ik denk dat ook in de nieuwe regeling de middelen van het fonds voldoende zullen zijn om de planschade te bekostigen.'

Denis Dierick: 'Wij verwachten dat de planschadevergoeding onder de huidige regeling betaalbaar zal zijn, omdat veel gronden niet aan een openbare weg liggen. Dat zijn echt agrarische gebieden. Maar de oude planschaderegeling is voor gemeenten sowieso veel voordeliger dan de nieuwe. En de eigenaars van gronden hebben veel vragen. Er is nog veel onduidelijkheid.'

Inez De Coninck: 'Er is een overgangsregeling. Gemeenten met een voorlopig aanvaard RUP voordat het Instrumentendecreet in werking treedt – ten vroegste in het najaar van 2021 –, zullen nog van de oude planschaderegeling kunnen profiteren. En een lokaal bestuur is natuurlijk niet verplicht de stolp te lichten. Als een gemeente niets doet, kost het ook niets en dan zal de Vlaamse overheid in 2040 overnemen.'

Maar zal de nieuwe planschaderegeling het initiatief van gemeenten voor een herbestemming niet in de weg staan?

Inez De Coninck: 'Gemeenten met een duidelijke visie die een RUP willen opstarten, kunnen dat nog altijd. Dat blijft de beste oplossing.'

Denis Dierick: 'Maar de financiële gevolgen zullen groot zijn. Welke gemeente kan zich in de huidige bestuursperiode financieel nog iets veroorloven? Ik vrees dat er de komende jaren niets zal gebeuren.'

Inez De Coninck: 'Ik ben ook niet tevreden met het begrip

“venale” of actuele waarde in het decreet, maar de factuur zal niet zo zwaar zijn als wordt beweerd. Een Landcommissie die de waarde van de grond bepaalt, moet volgens het decreet rekening houden met dertien objectieve parameters zoals afstand tot de weg, oorspronkelijke verweringswaarde, bouwtechnische bebouwbaarheid. Een gemeente zal nooit honderd procent van de actuele waarde van de grond moeten betalen. Trouwens, ook over de huidige planschaderegeling is veel onduidelijkheid en onwetendheid. Bij een van de woonuitbreidingsgebieden die we willen herbestemmen, ligt er maar één perceel aan een weg. De rest ligt achterin en daarvoor zou de eigenaar nul euro krijgen. Voor de relatie van de lokale overheid met de burger is dat toch ook niet vanzelfsprekend.'

Denis Dierick: 'Natuurlijk moeten we oog hebben voor de eigenaars en voor een eerlijke vergoeding. Maar het doel van het beleid is het behoud van de open ruimte. De kosten die daartegenover staan, zullen de rem of het gaspedaal zijn. Ik wacht af hoe de berekening van de planschade met die dertien parameters zal lopen. Nu is dit nog te veel een verhaal van maar en indien, en van onduidelijkheid.'

Ook over de negentigprocentregel is er veel discussie. Nu moet een gemeente een vergunning weigeren voor een individuele woning in woonuitbreidingsgebied. Het Instrumentendecreet draait dit voor een stuk terug. Strookt dit met de bouwshift?

Inez De Coninck: 'Die regel is een onderdeel van een evenwichtig compromis. Hij slaat echt op restpercelen aan een uitgeruste weg in woonuitbreidingsgebieden die verder al ontwikkeld zijn. Die tien procent zal niet het grote verschil maken.'

Denis Dierick: 'Als het nu toevallig over een goed gelegen perceel gaat, mag er voor mij gerust gebouwd worden. Maar dat zo mathematisch vastleggen vind ik geen goed idee. Dat is gevaarlijke eenheidsworst. Dan spreek je niet meer over zorgvuldige afweging maar over wiskunde.'

Zeventig procent van niet-bebouwde bouwgronden ligt natuurlijk in woongebied en niet in woonreservegebied. Wat mag de ambitie zijn voor die gronden?

Denis Dierick: 'Ik zou al heel blij zijn als we de woonreservegebieden kunnen vrijwaren. Ik weet niet of het realistisch is om grote ambities te koesteren voor de woongebieden.'

Inez De Coninck: ‘Het belangrijkste instrument voor een gemeente is een RUP met een herbestemming of met specifieke voorschriften voor een ontwikkeling. In een RUP in het centrum van Opwijk bijvoorbeeld laten we bebouwing toe, maar het kan geen klassieke verkaveling aan de openbare weg worden, omdat we het zicht op de open ruimte willen bewaren. Het aantal wooneenheden mag hetzelfde blijven, maar het ontwerp zal anders moeten. Een gemeente kan ook onteigenen, zelf een grond verwerven, een planologische ruil opzetten. Maar dat kost natuurlijk veel meer. En ze beschikt over het instrument van de vergunning. Voor een niet goed gelegen perceel in woongebied kun je beslissen geen vergunning te verlenen. Je hoeft ook geen planschade te betalen als je de bebouwing bijvoorbeeld beperkt tot één woning en motiveert waarom je op die plek geen vijf appartementen toelaat. Je geeft geen vrij spel aan elke aanvraag. Je vertrekt van een visie, gaat in overleg met de bouwheer en dan beslis je.’

Tegen 2040 mag geen open ruimte meer verdwijnen. Is dat haalbaar?

Inez De Coninck: ‘Het Instrumentendecreet is het begin, dat zal de bouwshift niet maken of

Inez De Coninck:

‘Het Instrumentendecreet is het begin, dat zal de bouwshift niet maken of kraken. Het is een van de tools voor de realisatie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De tweede stap is het bepalen van de signaalgebieden.’

kraken. Het is een van de tools voor de realisatie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De tweede stap is het bepalen van de signaalgebieden, dat zijn water- en overstromingsgevoelige gebieden waar niet gebouwd kan worden. En de Vlaamse stolp is ook een belangrijke stap.’

Denis Dierick: ‘Ik vrees dat het doel voor 2040 niet realistisch is.’

Inez De Coninck: ‘Toch zijn heel veel mensen mee met de bouwshift. De voorbije vijf jaar is het draagvlak fors gegroeid. Als je een onderbouwde en consequente visie hebt en duidelijk communiceert, dan gaan mensen daarin mee.’

Denis Dierick: ‘Voor wie vooruit wil, is de planlast een pijnpunt. Beleidsplannen en RUP’s zijn nodig maar de procedures zijn veel te lang en te log, terwijl alles zeer snel evolueert. Als een RUP eindelijk is goedgekeurd, zijn er al nieuwe inzichten gegroeid of is het door de feiten achterhaald. De planlast voor gemeenten moet echt omlaag.’

Inez De Coninck: ‘Helemaal akkoord.’ ■

XAVIER BUIJS IS VVSG-DIENSTHOOFD RUIMTELIJKE ORDENING

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

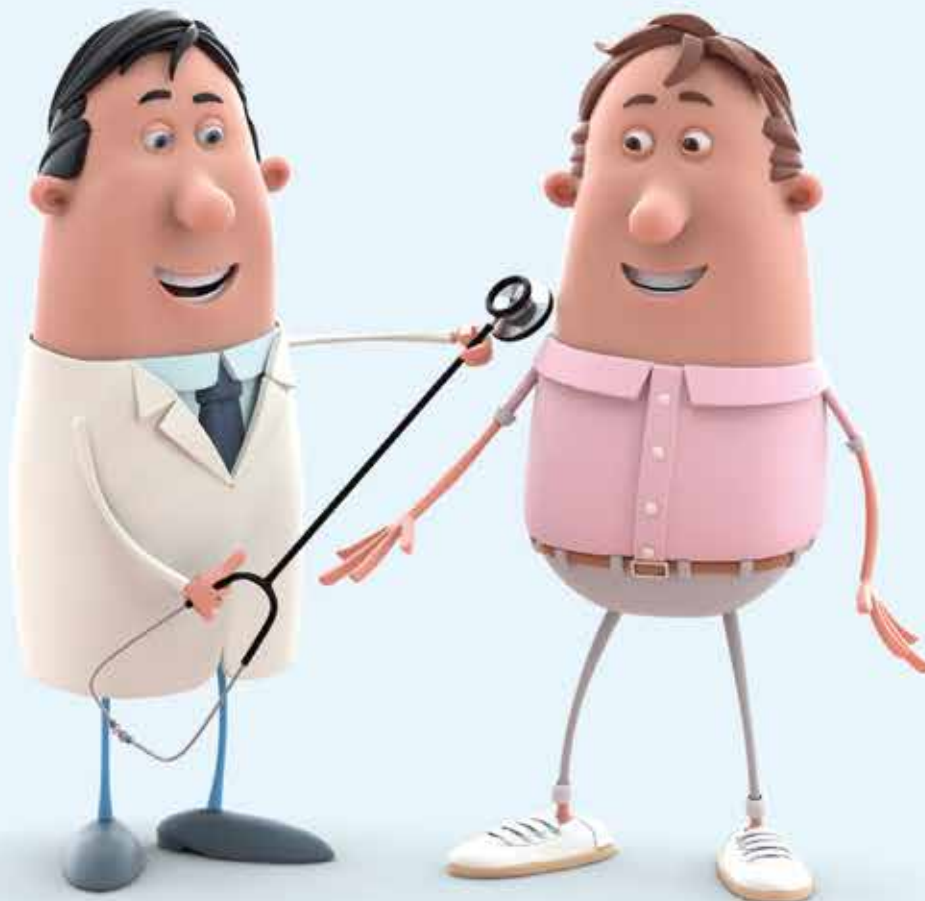
Wegwijs in het gemeentelijk ruimtelijk beleid

Hoe gemeenten hun lokaal ruimtelijk beleid invullen is deels afhankelijk van hun eigen beleidskeuzes. Dat is een goede zaak. Op die manier blijft het mogelijk om rekening te houden met de specifieke ruimtelijke context van een bepaalde gemeente. Maar die lokale beleidsvrijheid wordt ook gereguleerd door overkoepelende regelgeving vanuit Vlaanderen. Auteurs Xavier Buijs, Lindsay Dedrie, Wim Rasschaert, Karel Verbestel maken in dit boek niet-specialisten wegwijs in de basis van de regelgeving voor ruimtelijke ordening.

www.politeia.be

Ethias HospiFlex

De hospitalisatieverzekering op maat voor uw medewerkers.

De flexibele hospitalisatieverzekering die al bijna 800.000 Belgen heeft overtuigd.

Met **Ethias HospiFlex** zorgt u voor de gemoedsrust van uw medewerkers, met een **uitgebreide dekking** die aangepast is aan hun behoeften. Ethias HospiFlex dekt de medische kosten die verband houden met een ziekenhuisopname (voor, tijdens en na), alsook de medische kosten gelinkt aan 32 ernstige ziektes en dit zonder tijdsbeperking en zonder dat een ziekenhuisopname vereist is. De medische kosten gelinkt aan alcoholisme, verslaving of overdreven gebruik van geneesmiddelen zijn niet gedekt.

Dankzij heel wat **onlinetools** – zoals **AssurCard**, **AssurPharma** en onze **Klantenzone** – beheren uw medewerkers hun verzekering snel, eenvoudig en in alle veiligheid.

Meer info: ethias.be/hospiflex.

Vraag gratis een offerte, de infofiche of de algemene voorwaarden via **011 28 20 81** of publiekesector@ethias.be.

De verzekering Ethias HospiFlex is een Hospitalisatieverzekering onderworpen aan het Belgisch recht. Het is een jaarcontract dat elk jaar stilzwijgend wordt verlengd, tenzij het ten minste 3 maanden voor de vervaldag wordt opgezegd. Bent u niet tevreden? U kunt een brief sturen naar Ethias, rue des Croisiers, 24 te 4000 Luik, of mailen naar klachtenbeheer@ethias.be. Bij betwisting kunt u een klachtenbrief sturen naar de Ombudsman van de Verzekeringen (www.ombudsman.as), de Meeûsquare 35 te 1000 Brussel.

ethias
slimlach verzekerd

Samenwerken op lokaal niveau

Warmer Wonen toont de vele voordelen

Met Warmer Wonen werkt de regio Zuid-West-Vlaanderen aan de kwaliteit en energiezuinigheid van haar woningen. Door de middelen, de kennis en de netwerken van verschillende organisaties te bundelen heeft Warmer Wonen een groot bereik en een sterke dienstverlening, waardoor in de hele regio de renovaties in verband met energie versnellen, met specifieke aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen en hun gezondheid.

‘Als je bij elk nieuw project een trek- kersgroep moet samenstellen, kost dat veel tijd en energie,’ zegt Nele Bou- ckaert, medisch milieukundige van Logo Leieland. ‘Door onze kennis, middelen en netwerken te bundelen hebben we een veel groter bereik én kunnen we sneller schakelen en mak- kelijker inspelen op buitenkansen.

Wanneer we een demowoning uitrol- len, kunnen we meteen de juiste men- sen aanspreken. Het is echt win-win: renovatiecoaches vroegen bijvoorbeeld om een workshop over gezondheid te organiseren op een klimaatfestival. Daar ga ik graag op in, want zo kun je bij de uitrol van projecten en initia- tieven veel sneller op kruissnelheid werken.’

Het begon met informele samenkom- sten van mensen van intercommunale Leiedal, Logo Leieland en welzijns- organisatie W13 waar ze beseften dat ze samen meer konden bereiken. ‘We deelden veel ambities,’ zegt Nele Vandaele van intercommunale Leie-

dal. ‘We hebben veel raakvlakken. We werken allemaal op het snijpunt van wonen, welzijn en energie. Op dat snijpunt hebben we elkaar gevonden.’ Concreet gaat het om renovaties, aan- dacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen, energiearmoede en begelei- ding. Gaandeweg kwam gezondheid

prominente plaats binnen Warmer Wonen dat hierover dikwijls com- muniqueert. ‘In je communicatie over klimaat kun je perfect cijfers over CO₂ meegeven, of over hoe mensen energie kunnen besparen. Maar waar het de mensen nog het meest om te doen is, en waar ze het meest van wakker lig-

Doordat Warmer Wonen zoveel uiteenlopende expertise bundelt, is het voor steden en gemeenten een welgekomen partner bij bijvoorbeeld renovatieprojecten.

erbij, en sociale huisvesting. Vandaag zitten de drie partners ook letterlijk samen onder één dak, wat de samen- werking nog vereenvoudigt.

Gezamenlijke communicatie

‘Door samen te communiceren ver- groten we onze impact,’ zegt Nele Vandaele. Gezondheid heeft een

gen, is hun gezondheid en die van hun kinderen. Ik vind het dus zeer dank- baar dat we met het thema gezondheid ingang vinden bij de brede bevolking,’ zegt Nele Vandaele. Daarom vindt zij het zo belangrijk dat er een medisch milieukundige bij Warmer Wonen werkt. ‘Gezondheid kent ook een hele specifieke wetgeving. Medisch milieukundigen kennen die goed en kunnen anderen met hun specifieke kennis on- dersteunen.’

Eén aanspreekpunt

De individuele organisaties binnen Warmen Wonen blijven uiteraard ook hun eigen activiteiten organise- ren. ‘Dankzij dit project kunnen we ze beter op elkaar afstemmen,’ zegt Ben Desnoux van welzijnsorganisatie W13. ‘Zo blijven we erover waken dat we effectief alle doelgroepen berei-

Health in All Policies

Gezondheid wordt beïnvloed door talrijke factoren buiten de gezondheidssector zoals voedingsaanbod, publieke ruimte, huisvesting, werkomgeving, schoolomgeving, reclame- beperking of prijsbepaling. Dat idee ligt aan de basis van Health in All Policies dat de Wereldgezondheidsorganisatie promoot om het gezondheidsbeleid in alle beleidsdomeinen en -niveaus concreet te maken. Samenwerking is een van de belangrijkste stappen om de middelen doeltreffend in te zetten.

Ook in Kuurne werken de renovatiecoaches, de medisch milieukundige en de maatschappelijk werkers aan renovatie.

ken.' Doordat Warmer Wonen zoveel uiteenlopende expertise bundelt, is het voor steden en gemeenten een welgekomen partner bij bijvoorbeeld renovatieprojecten. 'De gemeente moet haar energie niet steken in het aanspreken van verschillende organisaties, ze vindt alle kennis gewoon op één plek. Bij Warmer Wonen,' zegt Ben Desnoux. Ook burgers kunnen rechtstreeks terecht bij Warmer Wonen, maar het lokale bestuur blijft het eerste aanspreekpunt voor vragen over wonen en energie. Het gemeenteloket is het 'frontoffice', de gebundelde expertise in Warmer Wonen vormt het 'backoffice'. Burgers kunnen hun vragen stellen aan één loket, achter de schermen worden die vragen doorgegeven aan de juiste personen. Zo worden de vragen sneller behandeld en is de burger dus beter geholpen. Ook premies geraken zo efficiënter en sneller bij de juiste persoon.

Integraal werken aan gezond wonen

Warmer Wonen biedt een kader waarin de betrokken besturen samen verschillende projecten opzetten, met aandacht voor gezondheid. Zo staan renovatiecoaches klaar om mensen te adviseren in het volledige traject van hun renovatie. Nele Bouckaert van Logo Leiland waakt erover dat het thema gezondheid in de verschillende beleidsdomeinen vervat zit. 'Ik spreek met de renovatiecoaches over het belang van verluchten, ventileren, bronbeperving en materialen voor een

Tips voor organisaties die ook de handen in elkaar willen slaan

Begin klein: met enkele partners. Kijk waar je elkaar kunt versterken, waar jullie gezamenlijke voordelen zien. En groei langzaam maar zeker.

Weet goed waar de andere organisaties mee bezig zijn. Neem de tijd om elkaar te leren kennen.

Discussieer niet te veel over structuren: de organisaties achter Warmer Wonen hebben jaren informeel samengewerkt voor ze dat echt formeel gingen doen.

Organisaties willen naamsbekendheid, zo willen ze hun logo duidelijk zichtbaar als ze ergens mee naar buiten treden. Om dat te verhinderen kun je een apart logo creëren, de vlag van samenwerking.

Deel goede praktijken en kennis.

gezond binnenmilieu. In de opleiding van de nieuwe renovatiecoaches zit ook een stuk over gezondheid.' Deze nauwe samenwerking is ook voordelig voor de coaches zelf: Nele Bouckaert en haar Logo-collega's zijn geen onbekenden meer voor hen. Wanneer ze een vraag hebben over een gezond binnenmilieu, weten ze direct aan wie ze die moeten stellen.

Voor kwetsbare groepen zet Warmer Wonen de energienoeiers van vzw Effect in. Hun hoofdpodracht is het uitvoeren van een gratis energiescan. Zo doen ze er in totaal zo'n 1200 per jaar. Tijdens een huisbezoek geven de energienoeiers eenvoudige energietips aan

de bewoner en zetten ze ook een aantal eenvoudige energiebesparende maatregelen in gang. Ook met hen werkt Nele Bouckaert nauw en vaak samen, want zij worden vaak geconfronteerd met vocht- en schimmelp Problemen. 'Ik geef energienoeiers richtlijnen mee om goed te verluchten en zo het probleem tegen te gaan.' Zowel de renovatiecoaches als de energienoeiers zijn mooie voorbeelden van Health in All Policies. ■

GORIK ZELDERLOO IS VVSG-PROJECTMEDEWERKER PREVENTIE GEZONDHEIDSONGELIJKHEID. DEZE TEKST KWAM TOT STAND IN SAMENWERKING MET HET VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN.

De Renovatie Coach

www.warmerwonen.be

MijnEnergiekompas.be

Aalst controleert alle oudere huurwoningen

Aalst heeft sinds 1 januari een verplicht conformiteitsattest voor huurwoningen. De komende tien jaar zal de stad alle huurwoningen van vóór 2001 controleren, zodat ze voldoen aan de Vlaamse normen voor veiligheid, gezondheid en woonkwaliteit.

Aalst is sinds 2016 ontvoegd voor de administratieve procedure woonkwaliteit. Dat brengt mee dat de stad zelf proactief woonkwaliteitsbeleid moet voeren. Een van de manieren om dat te doen, is de invoering van een verplicht conformiteitsattest voor huurwoningen. Dit instrument werd opgenomen in het stedelijke bestuursakkoord en de meerjarenplanning. Na goedkeuring door de gemeenteraad en de Vlaamse minister van Wonen is het C-atteest sinds 1 januari een feit. Het wordt verplicht voor de ongeveer 10.000 huurwoningen ouder dan dertig jaar en is tien jaar geldig. 'De verplichting wordt stapsgewijs ingevoerd, gedurende de komende tien jaar. We beginnen met de oudste woningen, in 2021 komen deze gebouwd vóór 1874 aan de beurt. Volgend jaar gaat het over de bouwjaar 1875 tot 1899. In 2030 willen we ten slotte landen bij alle huurwoningen van de bouwjaar 1992 tot en met 2000. Daarna beginnen we van voren af aan, want dan is de geldigheidsduur van de eerste C-attesten alweer verstreken. Het conformiteitsattest is verplicht voor private en sociale huurwoningen,' zegt diensthoofd Wonen Katleen Moereels.

Alles goed

Aalst heeft ongeveer 12.000 huurwoningen, goed voor dertig procent van het totale patrimonium. Ze staan

vooral in het stadscentrum, minder in de deelgemeenten. Veruit de meeste klachten zijn er over de oudere huurwoningen en ook die bevinden zich vaak in het centrum van de stad. Katleen Moereels: 'De kwaliteit van huurwoningen in de kern gaat erop vooruit, omdat meer eigenaars een grondige renovatie doorvoeren en omdat er ook meer nieuwbouwapartementen komen in de plaats van verouderde woningen. Toch schatten we dat ongeveer

loop van het jaar een afspraak moeten maken met een woningcontroleur van de stad, de controle kost hun 60 euro. Op wonenaalst.be vinden ze een checklijst van de normen waaraan hun woning moet voldoen. Indien nodig kunnen ze een vakman aanspreken om gebreken in orde te brengen, voraftgaand aan de controle. De richtlijnen en normen in de Vlaamse Codex Wonen zijn de leidraad voor de stedelijke woningcontroleurs. Ze bekijken onder

De Vlaamse Codex Wonen is de leidraad voor de stedelijke woningcontroleurs. Ze bekijken onder meer de isolatie, vochtproblemen, de elektrische installatie, de stabiliteit, de afwerking, de aanwezigheid van steile trappen, het ontbreken van borstweringen voor lage ramen.

twintig procent van de huurwoningen niet voldoet aan de normen. Nu treden we enkel op als huurders een klacht indienen of een woningkwaliteitsonderzoek aanvragen, maar daardoor blijven veel ongeschikte woningen onder de radar. Met het verplichte conformiteitsattest willen we proactief te werk gaan en ongeveer duizend woningen per jaar controleren.' Bij het begin van het jaar wordt telkens een inventaris gemaakt van de te controleren huurwoningen. De eigenaars worden ervan op de hoogte gebracht dat ze in de

meer de isolatie, vochtproblemen, de elektrische installatie, de stabiliteit, de afwerking, de aanwezigheid van steile trappen, het ontbreken van borstweringen voor lage ramen. Ze gaan ook na of een woning voldoende ruim is voor het aantal mensen dat er woont. Zijn er geen of slechts beperkte gebreken, dan reikt de burgemeester een conformiteitsattest uit dat tien jaar geldig is. 'Correct vergunde woningen die de minimale Vlaamse kwaliteitseisen overstijgen en meer comfort bieden, kunnen het label C+ krijgen.

SVK De Poort wil overal verplicht attest

Aalst is niet de enige stad of gemeente met een verplicht conformiteitsattest. Op https://vlok.vlaanderen.be/vlokstatus/Regelgeving_conformiteitsattesten.jpg vind je een overzicht. Het sociaal verhuurkantoor De Poort vzw verhuurt in het Kortrijkse enkel huizen met een conformiteitsattest. Directeur Thomas Raes vindt dat het attest overal verplicht moet zijn. 'Nog veel huizen worden verhuurd zonder dat de elektriciteit in orde is, waar het binnen regent of waar er zwammen op de muur staan. Soms is er zelfs geen badkamer met warm water of een toilet in huis. Lokale besturen vrezen dat eigenaars door een verplichting van het conformiteitsattest sneller afhaken. Maar de vraag die we ons eigenlijk moeten stellen, is of we echt willen toelaten dat woningen van ondermaatse tot ronduit slechte kwaliteit nog verhuurd worden.' De Vlaamse Wooncode beschermt de huurder tegen dergelijke misstanden. In theorie kan een bewoner een klacht neerleggen tegen zijn huurbaas, waarna de overheid een woononderzoek kan instellen. Thomas Raes weet dat dit in de praktijk weinig gebeurt: 'Mensen vrezen dat ze dan hun huis verliezen. En als ze moeten kiezen tussen een slechte woonst of helemaal geen dak boven hun hoofd, is hun keuze snel gemaakt. Een conformiteitsattest garandeert de huurder dat de woning aan minimale kwaliteitseisen voldoet.' BVM

Eigenaars kunnen daarmee uitpakken als ze hun woning willen verhuren, huurders weten dat ze in een prima woonst terechtkomen,' zegt Katleen Moereels.

Gebreken

Blijkt bij de controle dat een woning niet voldoet aan een of meer normen, dan krijgt ze geen conformiteitsattest. Eigenaars kunnen dan de nodige werken laten uitvoeren om toch een attest te verkrijgen. Doen ze dat niet, dan komen ze in de administratieve procedure van ongeschiktheid. Ook hier is het de Vlaamse Codex Wonen die bepaalt welke gebreken tot welke soort ongeschiktheid leiden. In het slechtste geval kan een woning onbewoonbaar worden verklaard. Katleen Moereels: 'Door actief te controleren zullen we meer ongeschikte panden opsporen en meer woonverboden opleggen. Dat wil zeggen dat we meer inspanningen zullen moeten leveren om bewoners te begeleiden in hun zoektocht naar een alternatieve huurwoning.' Ongetwijfeld zullen er ook eigenaars zijn die geen aanvraag voor controle en C-attest indienen. Zij zullen alvast een jaarlijkse heffing van 500 euro moeten betalen en de stad bekijkt de stappen om hen toch zo ver te krijgen dat ze hun huurwoning laten contro-

leren. Dat ze niet op de hoogte waren van het verplichte conformiteitsattest zal in elk geval geen excuus zijn. De stad heeft flink geïnvesteerd in communicatie. Elke verhuurder kreeg de brochure 'Keurig verhuren' in de bus. Er waren persberichten, een artikel in het stadsmagazine CHipka, een reportage op TV Oost, er is de website wonenaalst.be, er staan twee filmpjes op YouTube.

Personeel en digitalisering

Aalst had vroeger al twee deskundigen woonkwaliteit, met de uitrol van het conformiteitsattest kwamen er nog twee collega's bij. Zij doen woningonderzoeken, ook bij klachten, en verzorgen de volledige (administratieve) behandeling van de dossiers voor huurwoningen die niet in orde zijn. Twee technische woningcontroleurs leggen zich uitsluitend toe op woningcontroles en het uitreiken van conformiteitsattesten. 'De medewerkers hebben we al, de komende maanden staan in het teken van meer digitalisering,' zegt Katleen Moereels. 'Het platform waarmee we nu werken, vraagt nog veel manuele input. Er is nog geen automatische koppeling met het kadaster, het bevolkingsregister

Een slechte huurwoning die verkocht wordt, opent kansen voor een grondige renovatie.

en het Vlaams Loket Woningkwaliteit. De communicatie met de burger kan ook veel beter. Alles moet worden geïntegreerd. Bij de aanvraag voor een woningcontrole door de eigenaar zou automatisch een dossier moeten worden aangemaakt, gekoppeld aan kadaster en bevolkingsregister, dat in de loop van de procedure voortdurend wordt aangevuld en dat de burger ook zelf kan raadplegen. Via het PIO (Programma Innovatieve Overheidsopdrachten) is ons een consultant toegewezen die ons in dit traject begeleidt. In mei 2021 willen we een bestek klaar hebben voor de ICT-ontwikkelaars, zodat we in het najaar kunnen gunnen. Hopelijk kunnen we dan eind 2022 landen met het nieuwe platform. Intussen leggen we contact met andere (centrum)steden die al een conformiteitsattest hebben of daaraan denken, om te polsen naar hun ideeën en verwachtingen. Misschien kunnen we de krachten bundelen en de financiële lasten delen. Geïnteresseerde gemeenten mogen me altijd contacteren' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

De nieuwe lichting Kindvriendelijke Steden en Gemeenten

Geel, Laarne, Oudsbergen, Pelt en Roeselare dragen sinds 15 december 2020 zes jaar lang het label Kindvriendelijke Stad of Gemeente. De jury kende deze eretitel na een stevige hernieuwingsprocedure ook opnieuw toe aan Gent, Mechelen, Sint-Niklaas en Turnhout, die het label al sinds 2014 dragen. Dat brengt het aantal kindvriendelijke steden en gemeenten in Vlaanderen op 26.

‘Er wordt door beleidsmakers vaak gesproken over kinderen en jongeren, maar te weinig met kinderen en jongeren. Met dit label belonen we steden en gemeenten die écht rekening houden met de weerslag van hun beslissingen op de brede leefwereld van kinderen, jongeren, hun gezinnen en verenigingen,’ zei Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media op de digitale labeluitreiking. Het label is dus een teken van erkenning van het traject dat de steden en gemeenten hebben afgelegd. Dat traject vormt de basis voor het toekomstige beleid. Het label is dus de start van een voortdurend groeiproces. Deze steden en gemeenten analyseren

samen met kinderen en jongeren hun beleid vanuit een kindvriendelijke invalshoek. Ze formuleren een strategie die in al hun beleidsbeslissingen rekening houdt met hun jonge inwoners. Niet alleen als het over jeugdwerk of kinderopvang gaat, maar ook over pakweg mobiliteit, welzijn, cultuur en veiligheid.

Wie bij het label betrokken is deelt de overtuiging dat kinderen en jongeren niet alleen de toekomst zijn, ze zijn ook het heden. Ze maken een derde van de bevolking uit en hebben een plek in de gemeente als volwaardige burger. Niet vanaf hun achttiende verjaardag, maar al veel jonger. Als je kinderen en jongeren laat meeden-

ken, komen ze vaak met vernieuwende standpunten. Een kindvriendelijke stad of gemeente erkent hen als competente en ervaringsdeskundige burgers en geeft hun een duidelijke plek in haar beleid.

De jury bestaat uit experts op het gebied van kinderrechten, de leefwereld van kinderen en jongeren en de werking van lokale besturen. De jury baseert de beoordeling van de kandidaturen op een portfolio waarin de gemeente aantoont dat ze voldoet aan de criteria van een kindvriendelijke stad of gemeente. Het portfolio schetst het afgelegde traject, de strategie op het vlak van kindvriendelijkheid en de verankering daarvan in het beleid. De gemeente kan haar portfolio toelichten tijdens het jurygesprek.

Kindvriendelijkheid onder corona

‘Corona heeft het recht op onderwijs, vrije tijd, hulpverlening en wonen van kinderen en jongeren in Vlaanderen zwaar onder druk gezet, zeker voor kinderen en jongeren die in een kwetsbare situatie opgroeien,’ zegt Kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens die onafhankelijk waarnemend jurylid

Het label Kindvriendelijke Steden & Gemeenten is eigendom van een stuurgroep van veertien organisaties: het Agentschap Opgroeien, AP Hogeschool, Bamm, Bataljong, Demos, het Departement Cultuur, Jeugd en Media, de Gezinsbond, HoGent, het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi), Kind en Samenleving, Kinderrechtencommissariaat, UNICEF België, UGent en de VVSG. Onze VVSG-partnerorganisatie Bataljong zit deze stuurgroep voor, ze verbindt en inspireert jeugdraadsleden, jeugdamttenaren en schepenen van jeugd. Chris Peeters, VVSG-stafmedewerker jeugd, is voorzitter van de labeljury.

STAD MECHELEN

STAD TURNHOUT

FOTTO

Wie bij het label betrokken is deelt de overtuiging dat kinderen en jongeren niet alleen de toekomst zijn, ze zijn ook het heden. Ze maken een derde van de bevolking uit en hebben een plek in de gemeente als volwaardige burger.

was. ‘Lokale besturen hebben bewezen dat ze een sleutelrol kunnen spelen om die rechten mee te garanderen. Kindvriendelijke steden en gemeenten spelen een cruciale rol in het welzijn van onze jeugd.’

Geen thema te complex

Dat geen thema te complex is om te bespreken met kinderen en jongeren, bewijzen de laureaten in enkele van hun projecten. Zo ging Geel aan de slag met de bekommernis van de jeugdraad dat jongeren niet goed op de hoogte zijn van het hulpaanbod dat er voor hen is, zoals het JAC. Daarom hebben ze alle informatie over welzijn

en jongeren gebundeld op klierop.be. De website en de gebruikte tekenontwerpen zijn door de jongeren zelf gemaakt.

In Sint-Niklaas bespreekt influencer Laurentine Van Landeghem het topic ‘mentaal welbevinden’ in webinars voor klassen in het secundair onderwijs.

Ook ouders ervaren soms drempels wanneer ze naar hulp zoeken. Met het project ‘Kinderen Eerst’ scheidt Gent klaarheid in het administratieve web. Medewerkers houden zitdagen op scholen en gaan op zoek naar voordelen waar het gezin nog geen gebruik van maakt, maar die hun een welkom duwtje in de rug kunnen geven.

In Laarne versterken jongeren elkaar door wekelijks tips en quotes te delen over hoe zij omgaan met de coronacrisis. Zo kunnen ze elkaar en hun omgeving inspireren en steunen in deze moeilijke periode.

Ook begraafplaatsen zijn belangrijk voor kinderen en jongeren. Oudsbergen en Mechelen hebben op enkele begraafplaatsen elementen aangebracht die kinderen helpen bij het uiten en onder woorden brengen van hun emoties. De elementen passen bij het serene karakter van een begraafplaats. In Pelt en Turnhout is mobiliteit een

Tot 8 juni 2022

Dien portfolio voor het label Kindvriendelijke Stad of Gemeente in

Op Kindvriendelijkestedenengemeenten.be vinden lokale besturen die kindvriendelijkheid willen verankeren in hun beleid alles om aan de slag te gaan: de Visietekst op kindvriendelijke steden en gemeenten, het Inspiratiekader, het Kompas en sterke voorbeelden uit alle labelgemeenten in Vlaanderen, maar ook de concrete aanvraagprocedure. Op Bataljong.be vind je een toolkit en methodieken om zelf aan de slag te gaan.

Als je kunt aantonen dat je aan alle criteria beantwoordt, mail dan imke.pichal@bataljong.be voor je met de opmaak van het portfolio start, want zij heeft het antwoord op je laatste vragen. Bij haar dien je ook het portfolio in.

prioritair thema. Pelt zet sterk in op fietsen en verkeersveiligheid door te werken aan veilige schoolomgevingen en door de inwoners te engageren om de auto zoveel mogelijk aan de kant te laten. In Turnhout zorgen veilige doorsteken over belangrijke verkeersassen ervoor dat kinderen zich makkelijker kunnen verplaatsen door de hele stad.

Dat kinderen en jongeren letterlijk mee willen en kunnen bouwen aan de toekomst van hun stad, dat bewees het participatietraject De Batterie in Roeselare. De deelnemers mochten een toekomstbeeld voor hun omgeving ontwerpen. Na drie jaar werkten zij in 2020 mee aan de realisatie van hun droom.

‘Kinderen en jongeren zijn experts wat betreft hun leefwereld,’ zegt Jurgen Sprangers, directeur Bataljong vzw die de jury ondersteunt. ‘Kind- en jeugd-vriendelijk beleid bouwt voort op die kennis, ervaring en creativiteit. Dat is een enorme kracht.’ ■

IMKE PICHAL IS COÖRDINATOR VAN DE LABELWERKING KINDVRIENDELIJKE STEDEN & GEMEENTEN EN ZIT NAMENS BATALJONG DE STUURGROEP VOOR, CHRIS PEETERS IS VVSG-STAFMEDEWERKER JEUGD EN SPORT

Mantelzorgers vinden steun in de mantelzorghub

Niet alleen de zorgmedewerkers maar ook de mantelzorgers waren het laatste jaar echte coronahelden, terwijl ze meestal onzichtbaar zijn voor het grote publiek. Daarom willen Gent en Kortemark mantelzorgers ondersteunen, hen versterken en hun een stem geven in het lokale mantelzorgbeleid.

‘Mantelzorgers glippen dikwijls tussen de mazen van het net,’ zegt Jacob Decavel, stafmedewerker bij de dienst Regie Gezondheid en Zorg van de stad Gent. ‘Veel professionals hebben aandacht voor de zorgvrager en de eigen specifieke doelgroep. Voor de mantelzorgers is er dikwijls veel minder aandacht, en het laatste jaar al helemaal. Bovendien waren de initiatieven voor

mantelzorgers in Gent heel gefragmenteerd. We hebben de mantelzorgers nu in een netwerk samengebracht om hen sterker en beter te maken. Een mantelzorghub is een concept om zo’n netwerk op te starten en uit te bouwen.’

‘Mantelzorgers hebben nooit harder gesnakt naar betere ondersteuning dan in coronatijden,’ vult Sigrid Depinois

aan. Zij startte in Kortemark als maatschappelijk werker voor het sociaal huis een mantelzorghub op. ‘Sindsdien zien we veel duidelijker wat de mantelzorgers nodig hebben. Samen met hen zoeken we oplossingen. Hiervoor geeft de mantelzorghub ons de ideale handvatten. Nu hebben de mantelzorgers ook meer het gevoel dat er naar hen wordt geluisterd.’

Een van de belangrijke pijlers van de mantelzorghub is de samenstelling van een kerngroep van geëngageerde mantelzorgers, want zij zullen het lokale mantelzorgbeleid vorm geven.

Jacob Decavel:
**‘De stakeholdersgroep daagt de professionals uit om met
betrekking tot zorg en ondersteuning van zorgvragers mee na te
denken over concrete oplossingen die ook voor de mantelzorgers
versterkend werken.’**

Lokaal mantelzorgbeleid ontwikkelen

Uit de omgevingsanalyse bleek dat er in Kortemark meer mantelzorgers zijn dan in de omliggende gemeenten. ‘Daarom organiseerden we in 2017 een mantelzorgfeest,’ zegt Sigrid Depinois. Een schot in de roos. ‘Maar we merkten toen ook hoezeer mantelzorgers ondersteuning tekort kwamen. Daarom wilden we voor hen een netwerk maken, om nog duidelijker te weten te komen wat ze precies nodig hadden. Juist op dat moment hoorden we over het concept van de “mantelzorghub” onder begeleiding van iDROPS. We zijn vrij snel met hen in zee gegaan.’

Ook het Gentse stadsbestuur wilde werk maken van mantelzorgbeleid en mantelzorgers beter ondersteunen. ‘Het bestuur zette dit als doelstelling in het meerjarenplan,’ zegt Jacob Decavel. ‘Het was een doelstelling in het oude- renbeleid, maar we richten ons niet uitsluitend tot de ouderen. We vergeten de jonge mantelzorgers niet.’ In het Gentse meerjarenplan zijn er voor mantelzorgers ook acties waarvoor andere diensten verantwoordelijk zijn, zij worden hiervoor door een gecentraliseerde functie aangestuurd. ‘De mantelzorgers zijn ook vertegenwoordigd in de zorgraad van de eerstelijnszone. Mijn collega’s die daarvoor verantwoordelijk zijn, dragen dus ook bij aan het mantelzorgbeleid,’ zegt Jacob Decavel.

Geëngageerde mantelzorgers aantrekken

Een van de belangrijke pijlers van de mantelzorghub is de samenstelling van een kerngroep van geëngageerde mantelzorgers, want zij zullen het lokale mantelzorgbeleid vorm geven. ‘Voor de opstart van de mantelzorghub in Gent bestond er geen expliciete participatie van mantelzorgers. Ze waren wel vertegenwoordigd in de seniorenadviesraad en konden op die manier advies geven aan het beleid. Maar door de mantel-

zorgers een expliciete plaats te geven in een kerngroep heeft dat veel meer participatie opgeleverd,’ zegt Jacob Decavel die ook de koppeling met de zorgraad maakt. ‘De vertegenwoordiger van de mantelzorgers in de zorgraad zit in de kerngroep van de mantelzorghub. Omgekeerd vertolkt deze vertegenwoordiger de stem van de kerngroep in de zorgraad. De kerngroep geeft het beleid tijdens een bijeenkomst adviezen en ideeën voor projecten. Sommige van deze mantelzorgers delen ook actief hun verhaal met professionals, burgers of politici. Ze treden dus op als mantelzorgambassadeurs. Dat leidt tot meer draagvlak en impact.’

Sigrid Depinois: ‘In Kortemark staat de kerngroep dan weer vooral in voor de organisatie van het mantelzorgcafé. Ze stelt mee het programma op, maakt promotie en helpt met de ontvangst tijdens het café.’ Intussen hoort Sigrid Depinois mogelijke problemen. ‘Zo willen we nu nadenken over hoe we meer jonge mantelzorgers kunnen bereiken. Voor ons is die kerngroep zeer belangrijk, want de leden fungeren als ervaringsdeskundigen, zij weten heel goed wat er leeft onder de mantelzorgers.’

Afstemming van vraag en aanbod

Professionele zorgverleners overleggen met de mantelzorgers in een ‘stakeholdersgroep’, een tweede belangrijke pijler van de mantelzorghub. ‘Dit overleg daagt de professionals uit om met betrekking tot zorg en ondersteuning van zorgvragers mee na te denken over concrete oplossingen die ook voor de mantelzorgers versterkend werken,’ zegt Jacob Decavel. De stakeholdersgroep in Gent is vrij groot, vijftig professionals met diverse achtergrond nemen eraan deel. ‘Door corona moesten we de groep opsplitsen om online workshops te organiseren. Dat werkt goed. Zo hebben we bijvoorbeeld in

een van de workshops samen met de mantelzorgers en de professionals een “samenspraakfiche” ontwikkeld. De mantelzorgers gaven aan wat wel en niet zou werken. Een tweede voorbeeld is de workshop die we organiseerden over de rol van de mantelzorgers in het woonzorgcentrum.’

Surplus door overzicht en verbinding

‘Het stakeholdersoverleg zorgt er niet alleen voor dat professionals en mantelzorgers elkaar beter leren kennen, we kunnen hierdoor ook het bestaande aanbod aan ondersteuning voor mantelzorgers in kaart brengen,’ zegt Sigrid Depinois. ‘Dat is erg nuttig voor de mantelzorgers om weer een goed overzicht te krijgen.’

‘Zo kunnen we het aanbod voor mantelzorgers vanuit de gemeente of stad ook verbeteren,’ zegt Jacob Decavel. ‘We bekijken bijvoorbeeld of we bepaalde tools moeten aankopen en of we een bepaalde opleiding waar vraag naar is, kunnen organiseren voor professionals van verschillende zorgorganisaties die in verschillende wijken actief zijn. Hierdoor moeten die professionals zelf minder op zoek gaan en verlichten we hun werklast, zodat zij meer tijd hebben om de mantelzorgers te ondersteunen. Daar zijn ze trouwens erg goed in, dus we versterken hen daarin dan ook graag.’

Het lokale bestuur regisseert

Het zijn de professionals die de mantelzorgers ondersteunen, terwijl mensen zoals Jacob Decavel professionals en mantelzorgers vanuit verschillende organisaties en werkingen samenbrengen. ‘Veel professionals weten niet wat de anderen doen; door elkaar in de stakeholdersgroep beter te leren kennen kunnen ze gemakkelijker doorverwijzen. We versterken dit door vanuit de stad uitwisseling van informatie te

Sigrid Depinois:

‘Veel mensen beseffen zelf niet dat ze mantelzorgers zijn. Daardoor weten ze niet wat er allemaal bestaat. Als ze met elkaar in contact komen, geeft dat hun een uitlaatklep en merken ze dat ze niet alleen in die situatie zitten. Dat maakt het voor hen draaglijker.’

stimuleren,’ zegt Jacob Decavel die mee vanuit de stadsdienst Regie Gezondheid en Zorg de decentrale mantelzorgwerking regisseert. ‘De lokale dienstencentra zijn het aanspreekpunt voor de mantelzorgers, omdat zij het dichtst bij hen staan. Maar onze dienst vormt het centrale aanspreekpunt voor de professionals.’

Ook voor Sigrid Depinois is het de taak van het lokale bestuur om stakeholders

met elkaar in contact te brengen, zodat ze gemakkelijker naar elkaar kunnen doorverwijzen. ‘We hebben in Kortemark sinds enkele jaren ook een thuiszorgplatform dat goed werkt. We brengen daarop alle zorgaanbieders van de eerste lijn samen. Nu bekijken we hoe de stakeholdersgroep van de mantelzorghub en het thuiszorgplatform elkaar nog meer kunnen versterken.’

Succes mantelzorghub

Voor Sigrid Depinois moet de gemeente de trekker-regisseur zijn. ‘Maar je moet ook vanuit het beleid tijd en middelen krijgen om mantelzorgers te ondersteunen. Daarnaast is de kerngroep in de mantelzorghub een succesfactor. Voor mij persoonlijk is de kerngroep een grote steun, omdat mantelzorgers en professionals het best weten wat er leeft onder de mantelzorgers. Ze helpen mij met de praktische uitwerking van de mantelzorgcafés en met de promotie ervan. Ze spreken andere mantelzorgers aan. Dat werkt heel goed.’

‘Met kleine acties kun je al een groot verschil maken,’ zegt Jacob Decavel. ‘De kracht zit in samenwerking. Via de kerngroep hou ik een vinger aan de pols. De mantelzorghub geeft ook de ruimte om je eigen ding te doen. We proberen in Gent altijd de koppeling te maken met andere acties, zoals de tiendaagse van de veerkracht bijvoorbeeld. Want de veerkracht van mantelzorgers staat dikwijls onder druk. We bekijken in ons netwerk wie iets wil organiseren voor mantelzorgers tijdens de tiendaagse. We hoeven zo niet elke activiteit zelf te organiseren vanuit de stad, maar we versterken de actie wel.’

Ook Sigrid Depinois noemt samenwerking belangrijk. ‘Zo voorkom je dat iedereen op zijn eiland werkt. Vanuit diezelfde optiek probeer ik ook telkens de koppeling te maken met andere beleidsdoelstellingen van het lokale bestuur.’

Positieve reacties

Sigrid Depinois en Jacob Decavel spreken opvallend gepassioneerd over hun mantelzorghub. Hoe dat komt? ‘Toen in september een dame voor de eerste keer naar de kerngroep kwam, nam de groep haar onvoorstelbaar snel op. Aan

Hoe werkt dat?

Een mantelzorghub bestaat uit een mantelzorgcollege, een mantelzorgcafé en een mantelzorghub online. Het mantelzorgcollege bestaat uit een aantal opleidingssessies waarna lokale besturen zelfstandig hun mantelzorghub kunnen ontwikkelen. De mantelzorgcafés zijn maandelijkse bijeenkomsten georganiseerd voor en door mantelzorgers. De mantelzorghub online is een gemeentelijke webpagina waarop alle activiteiten en informatie gebundeld staan en waar mantelzorgers ook met elkaar in contact kunnen komen.

Het concept slaat overal aan. Telkens wordt vertrokken van wat er al bestaat. Er wordt op maat gewerkt, waardoor elke mantelzorghub in Vlaanderen uniek is. Om een mantelzorghub tot stand te brengen kan een lokaal bestuur een beroep doen op iDROPS, een sociaal innovatiebureau dat ook Kortemark en Gent heeft begeleid. ‘Het gaf ons de juiste kapstok,’ zegt Jacob Decavel. ‘iDROPS had het ontwerp al uitgetest. Tegelijk is het concept van de mantelzorghub flexibel, aanpasbaar aan wat er lokaal nodig is. De medewerkers van iDROPS brengen de ervaringen van andere steden en gemeenten mee. Zo organiseerden de collega’s van Leuven op de Dag van de Mantelzorg een grote bijeenkomst in de bibliotheek die ons zeer inspireerde.’

Sigrid Depinois stond er dankzij iDROPS in Kortemark niet alleen voor. ‘Als ik advies nodig had, kon ik altijd bij iDROPS terecht. Het was ook aangenaam samenwerken. We kregen communicatiemateriaal, zoals flyers. Zo kon ik sneller van start gaan.’

Maar wat nu, na die intensieve begeleiding? ‘We doen gewoon voort zoals we bezig zijn,’ zegt Sigrid Depinois. ‘We gaan niet echt iets veranderen. Al is het verhelderend met collega’s van de andere mantelzorghubs van gedachten te wisselen.’ Ook Jacob Decavel ziet in Gent de mantelzorghub nog verder evolueren. ‘In het begin waren we vooral bezig met grote events en netwerken, maar daarnaast geloven we in kleinschalige netwerken. We willen ook uitbreiden naar mantelzorgers die we nu nog minder bereiken, bijvoorbeeld mantelzorgers met een migratieachtergrond. Maar het concept van de kerngroep en stakeholdersgroep is zeker iets dat we zullen voortzetten, want dat heeft duidelijke pluspunten.’

de telefoon vertelde ze me daarna dat ze zich zo welkom had gevoeld en dat ze zeker zou terugkomen,' zegt Sigrid Depinois. 'Op zo'n moment denk je "Yes!". Je merkt dat mantelzorgers dat sociale contact echt nodig hebben en dat ze – zeker in deze coronatijden – veel steun bij elkaar vinden. We hebben tijdens corona ook iedereen opgebeld en je merkt dat de mantelzorgers de fysieke bijeenkomsten wel missen. Ze willen heel duidelijk hun ervaringen kunnen delen.'

Jacob Decavel was tijdens het eerste grote stakeholdersoverleg erg onder de indruk van twee getuigenissen van mantelzorgers. 'Ze deden een oproep naar de professionals om meer aandacht te hebben voor de mantelzorgers. Daar kwamen veel positieve reacties op. De inwerking van de getuigenissen van deze twee mantelzorgers is in Gent heel groot geweest.'

Dat mantelzorgers erkend worden, is volgens Sigrid Depinois erg belangrijk: 'Veel mensen beseffen zelf niet dat ze mantelzorger zijn. Daardoor weten ze niet wat er allemaal bestaat. We proberen dat euvel te verhelpen door voldoende informatie te verschaffen aan al onze inwoners. Daarnaast trachten we de mantelzorgers zoveel mogelijk te waarderen voor hun inspanningen. Dat kan met kleine attenties, zoals een kaartje op de Dag van de Mantelzorger. Mantelzorgers voelen zich ook lotgenoten, als ze met elkaar in contact komen. Dat geeft hun een uitlaatklep en zo merken ze dat ze niet alleen in die situatie zitten. Dat maakt het voor hen draaglijker.'

'Mantelzorgers geven de mensen voor wie ze zorg dragen veel warmte,' zegt Jacob Decavel nog. 'Door hen met elkaar in contact te brengen, te verbinden en zo met de mantelzorghub net-

Webinar 23 februari

Wil je meer weten over de mantelzorghub en de lokale besturen die een mantelzorghub tot stand hebben gebracht?

www.mantelzorghub.be

Op deze website kun je ook inschrijven voor een gratis lunchsessie over de mantelzorghub op 23 februari van 12 tot 13 uur.

werken uit te bouwen heb ik het gevoel dat ik aan mantelzorgers ook heel veel warmte terug kan geven.' ■

LORE DE CLERCQ IS PROJECTDESIGNER BIJ IDROPS EN
DANY DEWULF IS VVSG-STAFMEDEWERKER INCLUSIE EN
VERMAATSCAPPELIJKE VAN ZORG

Wenst u als bedrijf of organisatie uw producten of diensten voor te stellen aan alle Vlaamse lokale besturen?

Dan is het maandblad **Lokaal** het ideale medium.

Direct en doeltreffend!

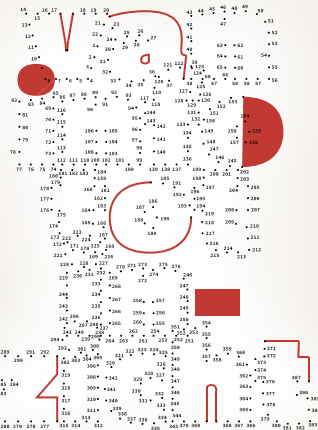
Voor meer informatie en tarieven

Peter De Vester
03 326 18 92
peter@moizo.be

moizo
beresterk in communicatiewerk

www.moizo.be

Kennis West.be

west-vlaanderen
de gedreven provincie

PROFESSIONEEL OP ZOEK NAAR INFO OVER WEST-VLAANDEREN?

Digitale informatiebron en kennisportaal.
Kwaliteitsvolle selectie van actualiteit en documentatie.
West-Vlaamse sociaal-economische topics.

Samen van info tot inzicht in enkele kliks?

kenniswest.be

Duurzame ontwikkeling in Zwijndrecht: iedereen telt mee

De Antwerpse gemeente Zwijndrecht nam in september 2020 voor het eerst deel aan VVSG's Week van de Duurzame Gemeente, en werd meteen de winnaar van het jaarlijkse prijzenpakket met veel duurzaam sensibiliseringsmateriaal. Voor Steven Vervae, schepen van Leefmilieu en Duurzaamheid, en voor Veerle Beernaert, schepen van Armoedebestrijding en Mondiaal Beleid, is het immers logisch om voor duurzaam en lokaal te kiezen.

‘Als duurzame gemeente wil Zwijndrecht tegelijk op het ruimtelijk-ecologische en het sociale vlak voortgang maken,’ zegt Steven Vervae, schepen van Leefmilieu en Duurzaamheid voor wie duurzame ontwikkeling betekent dat we maken dat de omgeving weer zorg kan dragen voor zichzelf en dat onze aanwezigheid niet ten koste gaat van iets of iemand anders. ‘Soms vallen die inspanningen gewoon samen: zo bieden we de inwoners (bijna) gratis Lijn-netabonnementen aan. Een inmiddels goed ingeburgerde succesformule die het autogebruik vermindert en tegelijk financiële ondersteuning en basismobiliteit biedt, vooral aan de mensen die dit het hardst nodig hebben.’

Los van de globale duurzaamheidsopgave staat Zwijndrecht onder lokale spanning. Als dorp in verandering voor de poort van Antwerpen voelt de gemeente de druk van de verstedelijking en de ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen die daaruit voortvloeien. De sociale en ecologische ontwikkelingsdoelstellingen worden dan ook zoveel mogelijk geïntegreerd in alle beleidsdomeinen.

Zorgzaam met ruimte

Bij de vernieuwing van het gemeentelijke structuurplan legt Zwijndrecht vijf ambities vast. ‘We willen het beslag op de open ruimte drastisch beperken, met een slimme kernversterking hopen we het dorpse weefsel aantrekkelijk te

houden, we denken opnieuw na over de publieke ruimte met aandacht voor de klimaatverandering en maatschappelijke kwetsbaarheid, in Zwijndrecht krijgen stappers en trappers de plaats die ze verdienen, en dankzij onze strategische ligging binnen de regio willen we de lokale identiteit en veerkracht versterken,’ zegt Steven Vervae. Andere planningsinitiatieven sluiten daarbij aan. Voormalige industriële sites die niet of onderbenut zijn, worden gesaneerd en omgezet naar fijne woonomgevingen, en een woongebied wordt opnieuw omgezet naar agrarisch gebied. ‘Zo kunnen we het ruimtebeslag beperken en toch woningen voorzien voor de groeiende bevolking.’ Steven Vervae hoopt ook

Van dorpskernvernieuwing, over deelmobiliteit tot de sociale kruidenier: Zwijndrecht wil zowel ruimtelijk-ecologisch als sociaal een grote stap in de richting van duurzaamheid zetten.

dat de Zwijndrechtse landbouw meer voedsel zal produceren voor de eigen gemeenschap. ‘Het landbouwgebied krijgt ook een tragewegennetwerk met landschapsherwaardering. Samen met de landbouwers onderzoeken we hoe we een duurzaam landbouwpark vorm kunnen geven.’

Klimaatadaptatie

Net als veel gemeenten wil Zwijndrecht ecosystemen beschermen, herstellen en uitbouwen. De omgeving van het gemeentehuis wordt heringericht met bijzondere aandacht voor water en natuurlijke landschappelijkheid. In de deelgemeente Burcht wordt het Idsteinplein deels onthard als aanzet voor een vergroening. Ook kleinere onthardingsprojecten zijn in de begroting opgenomen, want op dit vlak valt nog veel winst te rapen. Verder staan de herinrichting van de centrale as tussen de deelgemeenten en de heraanleg van de

stationsomgeving, twee ingrepen die de verkeersleefbaarheid moeten verbeteren, in het teken van ontharding en vergroening.

Omdat de auto ruimte vreet, hanteert de gemeente bij nieuwe woonontwikkeling een lage autoparkeernorm, terwijl er wordt gewerkt aan hoogwaardig fietscomfort. Er wordt ook een auto-deelsysteem ingevoerd. Verder zullen wijkcirculatieplannen het woonweefsel leefbaar maken en de publieke ruimte hervakelen ten gunste van de zwakke weggebruiker.

Het bosareaal in de gemeente is beperkt, maar dit wordt gestaag uitgebreid. De gemeente kocht pas nog een aantal percelen aan om het Vredesbos te vergroten.

Dorpskernvernieuwing

In Burcht wordt de herbestemming van de dorpskerk tot sociocultureel trefpunt de motor van een reconversie.

Waar de lokale gemeenschap vandaag gebukt gaat onder een teloorgang van het dorps karakter, zal de nieuwe bestemming het gemeenschapsgevoel en de levendigheid van de kern heruitvinden. Zo ontstaat een nieuwe verhouding tussen het dorp en de Schelde. Bij de dorpskernvernieuwing wil Veerle Beernaert als schepen van Armoedebestrijding de kwetsbare mensen zeker niet vergeten. Omdat die maatschappelijke kwetsbaarheid het grootst is in deelgemeente Burcht, komen daar enkele strategische projecten. Zo wordt de geefwinkel er uitgebaat door vrijwilligers, is er pas een opbouwwerker aan de slag en zal het buurt- of sociaal restaurant een onderdeel vormen van het strijdplan tegen armoede, eenzaamheid en uitsluiting.

Armoedebestrijding en gelijke kansen

‘In Zwijndrecht is de strijd tegen armoede en maatschappelijke kwets-

Steven Vervae:

‘Het landbouwgebied krijgt een tragewegennetwerk met landschapsherwaardering. Samen met de landbouwers onderzoeken we hoe we een duurzaam landbouwpark vorm kunnen geven.’

Veerle Beernaert:

‘Als gemeente draagt Zwijndrecht zorg voor de eigen mensen, maar ze verliest het grotere geheel niet uit het oog. We zijn al sinds 2005 Fairtradegemeente.’

baarheid een speerpunt van het beleid. Daarvoor gebruiken we de armoede-toets: bij elke beleidsbeslissing gaan we na of mensen met een beperkt inkomen en mensen waarvoor de drempel om welke reden ook hoog ligt, kunnen deelnemen,’ zegt Veerle Beernaert, schepen voor Armoedebestrijding en voorzitter van het Bijzonder Comité voor Sociale Dienst waarin een zo rechtvaardig mogelijk en menselijk beleid wordt gevoerd. Kansarme inwoners krijgen maximaal ondersteuning en kansen, zodat ze hun leven (opnieuw) ten volle kunnen ontplooiën. Wie de eindjes moeilijk aan elkaar geknoopt krijgt, kan terecht bij de sociale kruidenier B-asiel in Beveren. Wie met de boodschappen niet thuis geraakt, kan de dienst Boodschappen aan huis aanspreken.

Met de Z-pas neemt Zwijndrecht financiële drempels weg. Deze kortingskaart kunnen mensen ook gebruiken voor sportclubs en jeugdbewegingen, voor toneelvoorstellingen en zelfs om schoolboeken voor het secundair onderwijs te kopen. Onderbescherming wordt bestreden door het gat te dichten tussen wie recht heeft op tegemoetkomingen en wie er aanspraak op maakt. Dit jaar wordt de Z-pas in de UiT-PAS geïntegreerd, wat het stigma bij maatschappelijk kwetsbaren wegneemt.

Solidariteit, binnen en buiten de gemeentegrenzen

Armoede en ongelijkheid nemen wereldwijd toe. Ook de klimaatverandering is een mondiaal gegeven. ‘Als gemeente draagt Zwijndrecht zorg voor de eigen mensen, maar ze verliest ook het grotere geheel niet uit het oog.

We zijn al sinds 2005 Fairtradegemeente,’ zegt Veerle Beernaert die ook schepen van Mondiaal Beleid is. ‘Ons bestuur geeft ook één procent van het werkingsbudget aan ontwikkelingssamenwerking en is hiermee koploper in Vlaanderen.’

Solidariteit toont zich over de grenzen heen, maar ook binnen de gemeente. Tijdens de eerste coronagolf boden mensen spontaan hulp aan en ontstond het platform Zwijndrecht Solidair, dat hulpaanbieders en hulpvragers samenbrengt. Sinds een jaar is er een dienst Burenbemiddeling met getrainde vrijwilligers. Als burens iets niet meer met elkaar uitgepraat krijgen, komen zij langs om te helpen.

Wonen en welzijn

Met bijna negen procent sociale huurwoningen haalt Zwijndrecht haar bindend sociaal objectief, en het aantal ingehuurde woningen via het sociaal verhuurkantoor stijgt gestaag. Toch wil de gemeente beter doen om wonen betaalbaar te houden, onder meer met degelijke huurwoningen met een aantrekkelijke publieke ruimte. Een goed en betaalbaar dak boven je hoofd is immers het begin van een menswaardig bestaan.

Vers van de pers is de opstart van een wijkgezondheidscentrum, samen met de gemeente Beveren. Voor mensen die geen huisarts hebben en voor mensen in armoede is dit een grote stap vooruit naar goede, toegankelijke gezondheidszorg.

Van een heel andere orde, maar bepalend voor het welzijn in de gemeente, is het beperken van de lawaaihinder van de snelweginfrastructuur. Daarom komt er de volgende jaren een geluids-

buffer, zodat het geluidsniveau in overeenstemming komt met de gezondheidsnormen voor omgevingslawaai.

Gender

Tijdens de lockdown in maart was er overal een aanzienlijke toename van huiselijk geweld, ook in Zwijndrecht. De politie en de maatschappelijk werkers kregen een stijgend aantal oproepen over intrafamiliaal geweld. Mensen uit deze spiraal helpen vraagt professionele begeleiding. Daarom werkt de gemeente Zwijndrecht vanaf dit jaar samen met het Family Justice Centrum van Antwerpen.

Iedereen wordt gehoord

Wat goed is voor kinderen, is vermoedelijk goed voor iedereen. Daarom wil Zwijndrecht een intensief traject lopen om ook het label kindvriendelijke gemeente te behalen. Voortaan ondergaat elk beleidsinitiatief niet alleen de armoedetoets, maar ook een kinderkeuring.

Om de ‘stille massa’ te horen die bij reguliere participatietrajecten wat buiten beeld blijft, heeft Zwijndrecht een inwonerspanel opgericht. Burgers krijgen drie keer per jaar een aantal vragen voorgeschiedeld over het gevoerde of gewenste beleid. Op die manier weet het bestuur hoe groot het draagvlak is voor de wijze waarop de gemeente haar duurzameontwikkelingsdoelstellingen ten uitvoer wil brengen. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Ook meedoen aan de Week van de Duurzame Gemeente? Neem een kijkje op www.duurzamegemeente.be.

Laten we samen

uw missie realiseren

ing.be/publicsector

WIE
An Browaeys

WAT
Inclusieambtenaar voor gemeente Evergem

HOE
An zit op de sociale dienst. Als eenmansdienst behandelt ze vragen over tegemoetkomingen en premies in het kader van inclusie en spitst ze zich toe op de toegankelijkheid van het openbaar domein. Ze werkt hiervoor nauw samen met haar collega's van ouderenzorg en de sociale dienst, maar ook met partner Inter en de Dienst Gemeentewerken en Gebouwen.

HOELANG
Sinds 2016 is An aan de slag bij het gemeentebestuur van Evergem.

Een leefbare stad of gemeente is bekommerd om de levenskwaliteit van al haar inwoners, ook mensen die soms wat extra aandacht vragen. Voor deze kwetsbare groepen die een aangepaste dienstverlening nodig hebben is de inclusieambtenaar het centrale aanspreekpunt. 'Ik merk grote voordelen. Nu weten inwoners bij wie ze terecht kunnen voor alles in verband met inclusie en toegankelijkheid en ze worden niet van het kastje naar de muur gestuurd met hun specifieke vragen of problemen. Op het einde van de dag kan ik met een goed gevoel in bed kruipen, omdat ik zie dat de duw in de rug die we binnen onze gemeente bieden enorm gewaardeerd wordt,' vertelt inclusieambtenaar **An Browaeys**.

Toen de aanvragen voor tegemoetkomingen in het kader van het Federaal inclusiebeleid een digitale metamorfose ondergingen, besloot de gemeente Evergem ook zelf een spilfiguur voor inclusie aan te stellen. Rond diezelfde tijd begon het na een loopbaan van zestien jaar bij de Dienst Vreemdelingenzaken bij An Browaeys te kriebelen om haar tanden te zetten in een nieuwe uitdaging die haar expertise op gebied van maatschappelijk werk zou benutten, maar haar carrière tegelijk in een nieuwe richting zou sturen. 'Toen ik de vacature zag, was ik geprikkeld, want

ik heb zelf een dochtertje dat extra zorg nodig heeft en ik weet dus zelf hoe moeilijk het soms is om het overzicht te behouden in zulke situaties. Binnen de gemeente zag men de functie ook echt als een aanspreekpunt en ik vond dat wel een mooi engagement tegenover de burger. Ik ben in deze functie dus gestart met nagenoeg geen ervaring, maar gelukkig kreeg ik de ruimte om ook aan zelfstudie te doen en mijn weg te vinden,' legt An uit. Het takenpakket waar ze zich dagelijks over ontfermt, is toegespitst en tegelijk heel divers. Toegankelijkheid van het openbaar

Een mooi engagement tegenover de burger

STEFAN DE WICKERE

domein maakt er natuurlijk deel van uit maar het meeste tijd kruipt in het behandelen van de vragen over tegevoetkomsten van de federale en ook de Vlaamse overheid. Die aanvragen gebeuren nu grotendeels digitaal en zijn ook niet altijd even eenvoudig om uit te dokteren. Kunnen terugvallen op een expert die een duw in de rug geeft om een zorgbudget, parkeerkaart of mantelzorgpremie aan te vragen, is dan geen overbodige luxe. An helpt bij de aanvragen en doet ook bijkomend sociaal onderzoek om te kijken of de aanvragers niet in aanmerking komen voor andere rechten waar ze zelf geen weet van hebben. Om de drempel voor ouderen en minder mobiele inwoners te verlagen gebeurt die dienstverlening niet alleen in het administratief centrum van Sleidinge en het lokaal dienstencentrum, maar ook aan huis. 'Dan heb je natuurlijk ook het hele luik toegankelijkheid. Via onze samenwerking met Inter screenen we bijvoorbeeld onze gebouwen en het openbaar domein, maar ik werk ook proactief samen met de Dienst Gemeentewerken en Gebouwen. Onlangs hebben we de koppen bijvoorbeeld bij elkaar gesto-

ken voor de aanleg van het nieuwe bufferbos, maar we hebben ook elke drie maanden een vast overlegmoment samen met de diensthoofden. Het is soms wel een uitdaging om dit allemaal rond te krijgen binnen een halftijdse functie, maar het maakt het natuurlijk ook erg boeiend: je hebt die nauwe contacten met inwoners maar ook het meer beleidsmatige werk ten behoeve van toegankelijkheid.'

Aanvankelijk was het even wennen voor de gemeente, nu iemand constant waakt over de toegankelijkheid van diverse beleidskeuzes, maar al snel was heel Evergem doordrongen van de inclusiereflex, benadrukt An: 'In het begin merkte ik dat sommige medewerkers op de gemeente verbaasd waren dat ik me zo snel na mijn aanstelling "bemoeide" met hun werk, maar door te blijven praten en overleggen zien ze nu in waarom het zo belangrijk is en vinden ze ook hun weg naar mij, voor de grote en kleine dingen. Recent wou de jeugddienst het gebouw bestickeren om de signalisatie zichtbaar te maken voor een zo groot mogelijk publiek, ze namen spontaan contact op met mij. Die klik is er ondertussen wel.'

Naast de algemene werking wordt ook ingezet op projecten die de inclusie in de gemeente bevorderen. Zo had Evergem een inclusieve speelpleinwerking die wat meer onder de aandacht mocht komen. Op initiatief van An en de dienst Jeugd werd het expertisecentrum Inter ingeschakeld om de toegankelijkheid van de gebouwen nog eens onder de loep te nemen, alvorens men nieuw publiek tracht aan te trek-

ken. Wanneer de coronacrisis wat gaat liggen, is het ook het doel om daarop voort te bouwen. Dan is er ook nog de jaarlijkse zorgbeurs in het lokaal dienstencentrum, in samenwerking met ouderenzorg, de seniorenconsulent en alle zorgaanbieders die aan het werk zijn op het grondgebied. 'We hebben dit initiatief drie jaar geleden gelanceerd, het was toen afwachten of we genoeg professionals zouden kunnen aantrekken en of inwoners hun weg naar ons zouden vinden, maar er was een mooie opkomst en veel positief geluid. Het werkt drempelverlagend want inwoners komen alles over het zorgaanbod op één locatie te weten.' In de toekomst hoopt An haar schouders te zetten onder bijkomende projecten die heel zichtbaar zijn voor de burger zoals 'Red de Stoep', een campagne waarbij gesensibiliseerd wordt over hindernissen voor minder mobiele gebruikers op het trottoir, maar gezien haar overvolle agenda is ze verplicht haar takenpakket goed af te bakken. Haar professioneel engagement durft ook al eens door te schemeren in haar dagelijkse leven: 'Mijn man lacht er soms mee dat hij met de inclusie-ambtenaar van Evergem op stap is. Wanneer ik ergens iets ga drinken of door de straten struin, zal ik al snel opmerken wanneer de toegankelijkheid daar niet in orde is, van schotsen-scheve trottoirs tot ontoegankelijke toiletten voor mensen met een handicap. Dus ja, er is wel sprake van een zekere beroepsmisvorming.' ■

TOMAS COPPENS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

VVSG-Netwerk Klimaat van start

Ook al ging er nog zoveel aandacht naar de COVID-pandemie, niemand kon in 2020 naast de klimaatproblematiek kijken. De Vlaamse regering ziet de lokale besturen als een belangrijke partner in het klimaatbeleid. Ze vertrouwde de VVSG de opdracht toe de lokale besturen te ondersteunen om een ambitieus klimaatbeleid te voeren. Op 4 december 2020 ging het VVSG-Netwerk Klimaat van start.

2020 was in België het warmste jaar ooit sinds de start van de metingen. Wereldwijd zat 2020 in de top 3, we beleven het warmste decennium ooit. De droogte in de zomer confronteert iedereen met de nadelen van de klimaatopwarming. Extreme bosbranden teisterden zowel Australië als de VS en zelfs de toendra in Siberië. Hoog tijd om de hand aan de ploeg te slaan, en de lokale besturen doen dat ook. 269 gemeenten ondertekenden het Burgemeestersconvenant 2020 en de ondertekeningronde voor de opvolger BC 2030 loopt op volle toeren.

Vier speerpunten

Om tegen 2050 de omslag naar een fossielvrije samenleving te kunnen maken zijn vier speerpunten noodzakelijk. De belangrijkste is energie-efficiëntie: elke kWh die niet verbruikt

wordt, is pure winst. Op dit moment zijn minder dan tien procent van de gebouwen klaar voor klimaatneutraliteit. De renovatiegraad moet dus vervieftvoudigd worden, wat ook goed is voor de lokale economie. Daar-

Voor de structurele dialoog met en tussen steden en gemeenten, de Vlaamse overheid en intercommunales en provincies zal het Netwerk Klimaat regionale en thematische overlegtafels organiseren, voorlopig uiteraard digitaal.

Herbeleef het webinar via www.vvsg.be/netwerkklimaat

naast is er natuurlijk hernieuwbare energie: alle energie op aarde komt uiteindelijk van de zon, de uitdaging is om de energie die we vandaag krijgen om te zetten in een bruikbare vorm. Nu halen we de zonne-energie van miljoenen jaren geleden in de vorm van fossiele brandstoffen uit de grond. Een derde speerpunt is warmte. Zestig procent van de energie die we in Vlaanderen verbruiken, verbruiken we in de vorm van warmte. En als laatste is er het belangrijke thema van de mobiliteit. Die moeten we beschouwen als een dienst (MAAS: Mobility As A Service) in plaats van het normaal te vinden dat iedereen een eigen auto nodig heeft.

Vier werkprincipes

Het Netwerk Klimaat wil op lokaal niveau werk maken van deze vier speerpunten. Dat willen we doen voor en met de gemeenten. De Vlaamse regering koos weldoordacht voor de VVSG om deze opdracht vorm te geven, omdat niemand beter vertrouwd is met de gemeentelijke werking. Het Netwerk wil de tussenschakel zijn die niet alleen gemeenten ondersteunt en stimuleert in hun klimaatambitie, maar die ook knelpunten (zoals in wetgeving) aankaart bij de Vlaamse overheid. Het Netwerk Klimaat wil een open netwerkorganisatie zijn. De medewerkers zijn niet zelf in alles specialist, ze willen wel de specialisten die de lokale besturen nodig hebben, weten te vinden. Daarom is het de bedoeling in een open netwerk met tal van partners, zowel publieke als private, samen te werken.

Een derde basisprincipe is complementair werken. In het thema klimaat is het niet eenvoudig om nog door de bomen het bos te zien. Het Netwerk Klimaat wil de lokale besturen daarbij helpen, niet door zelf nog een extra boom te worden, want wat iemand al succesvol doet, herhaalt het Netwerk Klimaat niet. Het streefdoel is de dienstverlening van de verschillende

partners voor de lokale besturen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Ten slotte wil het Netwerk Klimaat

2021 is dat onder meer energiebesparing in het eigen gemeentelijk of stedelijk patrimonium. Veertig procent

Om tegen 2050 de omslag naar een fossielvrije samenleving te maken is eerst en vooral energie-efficiëntie noodzakelijk.

actiegericht werken. Verwacht geen dikke boeken, maar een praktische, doelgerichte werkwijze. De ondersteuning moet erop gericht zijn de realisaties op het terrein te ondersteunen en te vergemakkelijken.

De plannen

Voor dit project, met momenteel een looptijd van vier jaar, krijgt de VVSG jaarlijks 1 miljoen euro, de ene helft bestemd voor personeelskosten, de andere helft voor de werking, waaronder ook studieopdrachten. Die centen komen uit het Vlaamse Energiefonds, waardoor de werking van het Netwerk gericht is op klimaatmitigatie, en niet zozeer op adaptatie.

Voor de structurele dialoog met en tussen steden en gemeenten, de Vlaamse overheid en intercommunales en provincies zal het Netwerk Klimaat regionale en thematische overlegtafels organiseren, voorlopig uiteraard digitaal.

In een praktijkendatabank worden inspirerende projecten gebundeld, maar besturen kunnen er ook standaardpakketten van interessante acties vinden die ze kunnen overnemen. Het Netwerk Klimaat zoekt ook naar financieringsmogelijkheden voor ambitieus lokaal energiebeleid. Hiervoor realiseert het samen met steden en gemeenten doorbraakprojecten die na een eerste uitrol ook elders in Vlaanderen ingang kunnen vinden. Ook aan data en andere tools wordt gewerkt.

Energiebesparing gemeentelijk patrimonium

In het thematische werkprogramma worden jaarlijks werven vastgelegd. In

minder broeikasgassen produceren in 2030 tegenover 2015 en elk jaar een primaire energiebesparing van 2,09 procent, dat vraagt de Vlaamse regering aan de lokale besturen. Monitoring is de eerste stap, daarnaast wordt gemikt op een langetermijnvastgoedstrategie om het energieverbruik structureel te beperken. Hiervoor biedt het project Sure2050, getrokken door het Vlaams Energiebedrijf (VEB), een kader. Zestig gemeenten nemen er al deel aan.

Het gemeentelijk patrimonium bestaat ook uit de openbare verlichting en het wagenpark. De verledning van openbare verlichting is een programma dat onder impuls van Fluvius al volop uitgevoerd wordt.

Kader voor opmaak lokale warmteplannen

Warmte is tot nu toe onderbelicht in het klimaatbeleid. Collectieve warmtenetten, met bij voorkeur gebruik van restwarmte en/of hernieuwbare warmtebronnen, zijn een belangrijk instrument om stappen vooruit te zetten. Tijdens het aanbod van een ontwerp-warmtezoneringsplan kunnen alle gemeenten over dit thema nadenken, en bij voorkeur natuurlijk ook actie ondernemen. Net zoals de zoneringssystemen voor riolering bestaan, moet zo'n plan aangeven waar een verwarmingssysteem het best collectief dan wel individueel aangelegd wordt. Elke gemeente krijgt ook een aanspreekpunt binnen het VVSG-team van het Netwerk Klimaat. ■

MAARTEN TAVERNIER IS COÖRDINATOR NETWERK KLIMAAT BIJ DE VVSG

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

februari

Antwerpen start 1 februari

Gent start 26 februari

Dilbeek start 11 maart

Meer datums online

Mentoropleiding zorgberoepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk, want door hun vele functies zijn ze interessante leer-werkplekken voor jongeren.

Deze opleiding biedt je inzicht in de coachende rol die je als mentor hebt. Het versterkt je in belangrijke competenties die nodig zijn voor goede begeleiding zoals communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.

**Afhankelijk van de coronamaatregelen vindt de opleiding deels of volledig digitaal plaats*
vvsg.be/opleidingen

ONLINE 1 februari

ONLINE 4 februari

ONLINE 8 februari

Opleiding van interne taalcoaches

Met deze interactieve opleiding kunnen interne taalcoaches hun competenties versterken, waardoor ze de principes van communicatie met en begeleiding van anderstaligen flexibel leren toepassen.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE start 2 februari

Steungroepen: 'Woonleefwijzer.be'

Door COVID-19 staan wonen en leven onder druk, maar er zijn ook nieuwe en ongeziene kansen. Wil je mee van gedachten wisselen? Je batterijen opladen? In deze steungroepen bouwen we virtueel voort aan

het geluk van onze bewoners en aan dat van onszelf. De VVSG trekt dit initiatief van woonleefwijzer.be. Deelnemen is gratis dankzij de steun van het Fonds Solidaire Zorg van de Koning Boudewijnstichting.
vvsg.be/opleidingen

ONLINE 3 februari

Lerend netwerk afvalbeleid Veranderende aanpak van mobiele recyclageparken in Antwerpen en Kortrijk

Lokale besturen spelen een belangrijke rol in de omschakeling naar een circulaire economie. Eén maatregel om dit te bereiken is de vermindering van het restafval. Hoe haal je deze restafvaldoelstellingen? Welke praktijken werken? Tegen welke moeilijkheden loop je aan? Om deze vragen te helpen beantwoorden en gemeenten

ONLINE 25 februari en 2 maart

Mobibad

Hoe zorg je voor een toegankelijk en verkeersveilig openbaar domein? Hoe kan iedereen in de stad of gemeente gelijkwaardig, onafhankelijk en veilig wonen, leren, werken, ontspannen en zich verplaatsen?

Dat ontdek je op het Mobibad (donderdagvoormiddag 25 februari of dinsdagavond 2 maart) voor lokale en provinciale mandatarissen en mobiliteitsambtenaren.

Dit online congres wordt georganiseerd door de VSV, de VVSG en de Vlaamse overheid met de steun van INTER.

Schrijf je nu (gratis) in via www.mobibad.be.

te ondersteunen worden er lerende netwerken afvalbeleid georganiseerd. Kennisdeling, uitwisseling en vragen staan centraal.
vvsb.be/opleidingen

Gent, vanaf 4 februari **Doelstellingsgericht Werken**

Zowel het nieuwe woonzorgdecreet als het decreet eerste lijn benadrukt de noodzaak van meer behoeftegerichte, doelstellingsgerichte zorg. Maar hoe kom je in de praktijk tot goed geformuleerde zorgdoelstellingen?
vvsb.be/opleidingen

Vlaanderen, 9 februari **Dikketruiendag**

Op deze zeventiende Dikketruiendag roepen we met de slagzin 'Op volle kracht' iedereen op om te blijven werken aan een beter en leefbaar klimaat.
www.dikketruiendag.be

ONLINE 9 februari **De online dienst- en hulpverlening van het OCMW**

Welke contacten tussen hulpvrager en -verlener kunnen digitaal verlopen en welke niet? Wat betekent deze 'blended hulpverlening' voor het

maatschappelijk werk? Deze gratis online studiedag is een organisatie van de drie OCMW-federaties van België en de POD-maatschappelijke integratie.
vvsb.be/opleidingen

ONLINE vanaf 9 februari **De psychosociale impact van migratie voor OCMW-medewerkers**

Elk OCMW ondersteunt vluchtelingen en mensen met een migratieachtergrond, corona geeft hen extra stress. Om deze kwetsbare mensen goed te begeleiden moet je meer weten over de psychosociale impact van migratie en het belang van cultuur-sensitieve zorg. Daarom heeft de VVSG in samenwerking met Solentra vzw, een organisatie gespecialiseerd in (oorlogs)trauma voor mensen met een migratieachtergrond, een reeks basisopleidingen, intervisies en thematische vormingen uitgewerkt, gebaseerd op psychotherapeutische praktijkervaring en aangepast aan de noden van alle OCMW-medewerkers.
vvsb.be/opleidingen • psychosociale-impact-migratie
vvsb.be/opleidingen • solentra-intervisie
vvsb.be/opleidingen • psychosociale-impact-migratie-thematisch

ONLINE 11 februari **Webinar burgerpanels en digitale democratie**

Het Labo Lokale Burgerparticipatie bestaat uit koplopers lokale burgerparticipatie. Samen met het Instituut voor de Overheid zoekt het uit op welke manier lokale besturen in het buitenland hun participatieve democratie vormgeven. In dit webinar komen binnenlandse en buitenlandse burgerpanels aan bod en voorbeelden van digitale democratie.
vvsb.be/opleidingen

ONLINE 11 februari **ONLINE 30 maart** **Herkennen van signalen van stress en burn-out voor leidinggevenden**

Ter preventie van stress en burn-out bij medewerkers is een leidinggevende een niet te onderschatten buffer en energiegever voor het team, zeker in periodes van crisis. In deze opleiding leer je aan de slag gaan om stresssignalen tijdig te (h)erkennen en in te grijpen bij klachten. Zowel op een preventief niveau als wanneer er al meerdere klachten zijn. Je krijgt ook tips om zelf niet aan burn-out ten prooi te vallen.
vvsb.be/opleidingen

26 februari - Kick-Off deel 2 **Nieuw leeraanbod kinderopvang**

Het VVSG-Steunpunt Kinderopvang lanceert *Trofee* zodat de kinderopvang kan schitteren dankzij deze nieuwe gratis reeks leren op de werkvloer, onder begeleiding van een externe expert. Daarnaast lanceert het VVSG-Steunpunt Kinderopvang ook een lightversie waarbij je team zelf aan de slag gaat met de geleverde methodes en instrumenten. De thema's zijn een veerkrachtig team, pedagogisch documenteren en educatieve ondersteuning van baby en peuter.

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

Leuven start 22 februari

Antwerpen start 29 maart

Gent start 26 april

Mentoropleiding technisch uitvoerende beroepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk, want door hun vele functies zijn ze interessante leer-werkplekken voor jongeren.

Deze opleiding biedt je inzicht in de coachende rol die je als mentor hebt. Het versterkt je in belangrijke competenties die nodig zijn voor goede begeleiding zoals communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE 22 februari

ONLINE 25 februari

ONLINE 1 maart

Een efficiënt taalbeleid binnen mijn lokaal bestuur

Taalbeleid is een belangrijke hefboom voor inclusief personeelsbeleid, want je werkt er taaldrempels mee weg en je stimuleert Nederlands spreken op het werk.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE 22 februari

Meer datums online

Lerend Netwerk Hoofdverpleegkundigen

Als hoofdverpleegkundige ben je verantwoordelijk voor de dagelijkse begeleiding en verzorging van de bewoners van een woonzorgcentrum. Naast de coördinatie van de zorg en begeleiding maak je de uurroosters op, sta je ter beschikking van bewoners, familieleden en artsen, neem je actief deel aan de verpleging en denk je mee over de gang van zaken op de afdeling en ruimer in het wzc.

Het Lerend Netwerk komt in aanmerking voor het functiecomplement voor hoofdverpleegkundigen.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE 23 februari

Wat is een mantelzorghub?

Wil je meer weten over de mantelzorghub en de lokale besturen die een mantelzorghub tot stand hebben gebracht? Volg dan deze lunchsessie.

www.mantelzorghub.be

ONLINE 23 en 26 februari

ONLINE 8 en 11 maart

Meer datums online

Dilemmatraining: training in morele oordeelsvorming

In iedere gemeentelijke organisatie komen bestuur, leidinggevenden en medewerkers geregeld voor morele dilemma's te staan. Persoonlijke overtuigingen en sociale normen zouden niet de maatstaf mogen zijn, maar wetten, regels en voorschriften geven niet altijd het nodige uitsluitsel.

vvsg.be/opleidingen

maart

ONLINE start 2 maart

Meer datums online

Regionaal Ondersteuningspunt Lokale Dienstencentra

De Regionale Ondersteuningspunten voor Lokale Dienstencentra (ROP LDC) zijn een onmisbare netwerk- en vormingsplek voor centrumleiders. Hier

STEFAN DEWICKERE

Gent, 23 maart

Statuut lokale mandataris

Een opleiding voor een up-to-date inzicht in het statuut van de uitvoerende mandatarissen, de raadsleden en de leden van het Bijzonder Comité Sociale Dienst. Voor personeelsdiensten die vragen krijgen over het statuut van de mandataris en andere geïnteresseerden, zoals mandatarissen. Er is voldoende tijd voor vragen, zodat je je kennis bijstaaft en antwoorden krijgt op specifieke vragen.

vvsg.be/opleidingen

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

krijgen ze toelichting bij de regelgeving en actualiteit inzake lokale dienstencentra en thuiszorg in het algemeen. Daarnaast ontmoeten ze collega's met wie ze ervaringen kunnen delen en zo nieuwe inzichten verwerven. De agenda volgt de ontwikkelingen in de thuiszorg maar ook de concrete vragen, knelpunten, ervaringen en goede praktijken van de deelnemers. vvsg.be/opleidingen

ONLINE op 3 en 10 maart

ONLINE op 22 en 29 maart

Meer datums online

Leidinggeven voor ploegbazen

Als leidinggevende een ploeg aansturen is een hele uitdaging. Elke medewerker is verschillend, met eigen sterktes en werkpunten, behoeften en persoonlijkheid. In deze opleiding leren ploegbazen van hun medewerkers een gemotiveerd team maken dat sterk werk aflevert. vvsg.be/opleidingen

ONLINE 4 maart

Meer datums online

Hallo, is dit discriminatie? e-Div-tool

Unia ontwikkelde een instrument om aan de slag te gaan met de antidiscriminatiewetgeving, met oefeningen en feedback. vvsg.be/opleidingen

ONLINE 11 maart

Webinar right to challenge

Het Labo Lokale Burgerparticipatie bestaat uit koplopers lokale burgerparticipatie. Samen met het Instituut voor de Overheid geeft het in dit webinar binnen- en buitenlandse voorbeelden van right to challenge of het uitdaagrecht. vvsg.be/opleidingen

ONLINE vanaf 17 maart

Meer datums online

Lerend netwerk lokaal voedselbeleid

Het lerend netwerk is een trimestriële digitale bijeenkomst van enkel lokale besturen die ervaringen en bekommernissen uitwisselen. Tijdens elk lerend netwerk zoomen we in op een voedselthema en leggen we verbanden met de andere beleidsdomeinen. vvsg.be/opleidingen

03-02-2021

LOKAAL BESTUUR TEMSE

Algemeen directeur Welzijnsvereniging
Sleutelzorg

04-02-2021

PROJECTVERENIGING NETELAND

Halftijds coördinator bovenlokaal
jeugdbeleid

05-02-2021

GEMEENTE MEISE

Mobiliteitsambtenaar/
Noodplanningscoördinator

07-02-2021

LEIEDAL

Renovatiebegeleiders Gent of Zuid-West-
Vlaanderen

STAD MECHELEN

Projectingenieur openbaar domein

GEMEENTE BORNEM

Projectmanager gebouwenbeheer en facility

STAD ZOTTEGEM

ICT-expert

10-02-2021

GEMEENTE LINKEBEEK

Deskundige milieu

10-02-2021

GEMEENTE KORTENBERG

Celhoofd mobiliteit

14-02-2021

STAD NINOVE

Diensthooft personeel

WELZIJSREGIO NOORD-LIMBURG

Dienstverantwoordelijke financiën en
organisatiebeheersing

15-02-2021

CEVI NV

Productbeheerder financiën

16-02-2021

GEMEENTE LINT

Diensthooft omgeving
Omgevingsambtenaar

08-03-2021

GEMEENTE BOUTERSEM

Omgevingsambtenaar

07-04-2021

CIPAL SCHAUBROECK

Consultant beleid en financiën

INLEVERING

PERSEELSADVERTENTIES

Lokaal 3 (maartnummer) – 15/02

Lokaal 4 (aprilnummer) - 22/03

Uw personeelsadvertenties
in **Lokaal** en onze **online media**

INFORMATIE

vacatures@vvsg.be

Het Verdriet van Vlaanderen

De voorzitter van het OCMW van Charleroi leunde vergenoegd achterover. Hij had net enthousiast uitleg gegeven over de actieve begeleiding die het OCMW koppelde aan het leefloon. Hij gaf ons als uitleiding de beleidsnota mee met de ambities in vierkleurendruk. Een paar uur later zaten we in een van de buurthuizen van het OCMW: de rij wachtenden slingerde zich de hoek om; moeders met kinderwagens stonden zich luidruchtig op te winden. In een troosteloos lokaal zat één maatschappelijk werkster aan een legerbureau dat nog in Vietnam had meegevochten. Door haar tranen heen vertelde ze dat haar collega door ziekte was uitgevallen en dat het computerprogramma weer de geest had gegeven. De vierkleurennota bleek vele tinten grijs. De algemeen directeur van een grote Vlaamse gemeente had een flitsende presentatie voorbereid over zijn ICT-beleid: het stroomdiagram toonde de digitalisering van de basisprocessen. Hij gaf zichzelf een bescheiden 8 op 10. Perfect was het niet, maar toch bijna. De lunch kreeg een 9. In de namiddag viel het loketpersoneel uit de lucht. Ze vertelden ons bedremmeld dat er van basisbestanden geen back-up bestond, dat ze documenten in een mapje bewaarden met de naam van een overleden medewerker en dat ze zelf een Excel-bestandje hadden gemaakt om aanvragen bij te houden, want het programma begrepen ze niet goed. In het diagram zat blijkbaar nog veel stroomonderbreking.

Deze twee voorvallen schoten mij te binnen toen ik dit nummer van *Lokaal* voorproefde. Ik las hoe een medewerker van de stad Gent overtuigend uitlegde hoe ze daar de regie van de mantelzorg voeren. Hoe zou dat klinken als ik met enkele Gentse mantelzorgers zou praten? De bestuurders van drie kleine gemeenten vertellen hoe sterk hun organisatie is en hoe open zij staan voor hun burgers. Wat zou ik horen en zien als ik in die organisaties zou meedraaien? Vooraleer u mij van doorgeschoten cynisme beschuldigt: ik geloof ook zeker dat deze gedreven mensen geloven dat wat ze zeggen waar is, alleen zitten er achter de bestuurspraktijk meerdere waarheden.

Op één domein zult u van goeden huize moeten komen om mij ongepast cynisme te verwijten. Als u mij in een kramp wilt zien schieten, gebruik dan de woorden duurzaamheid, bescherming van open ruimte en bouwshift in een willekeurige combinatie. Op geen enkel domein is de tweespalt tussen de retoriek van dure beleidsachtige woorden en de bestuurspraktijk van de omgevingsvergunningen zo groot. Ik zou moeite hebben

om 's morgens te luisteren naar de woordenbrij over het toch zo grote belang van open ruimte. Ik zou erop aandringen zo snel mogelijk te gaan wandelen. Dat is in coronatijden goed tegen een depressie, zeggen ze, maar dan moet je toch vooral naar beneden kijken. Ik wandelde recent door een aantal dramatische gevolgen van omgevingsvergunningen. U moet er iemand bij denken die verbouwereerd rondkijkt, hard vloekt en zich afvraagt: 'Hoe is dat hier in godsnaam mogelijk?' Twee knoerten van villa's, met zwembad en opgehoogde omwalling op twee tot nu ongerepte hellingen aan een holle weg; een massieve uitbouw van een vervallen huisje tot een kast van een kunstgalerie midden in een als erfgoed erkend historisch weidegebied; een eenzame nieuwe villa met bijgebouwen die een volledige heuvelrug even volledig verknoeit; meerdere tot industriegebied omgebouwde hoeven waar *De Standaard* een schrijnende reeks aan wijdde. Vermenigvuldig dat met uw wandelingen en met 300: zo zien we Het Verdriet van Vlaanderen. Bovendien zijn dat vergunningen voor mensen met veel geld die veel mensen kennen. Steekt u die veelkleurige figuur met de Sustainable Development Goals diep weg?

De burgemeesters van Gavere en Opwijk vragen voor de bouwshift 'vertrouwen in het lokale bestuur'. Hun kritische bedenkingen versterken mijn vertrouwen alvast niet. Wat moet dat dan zijn waar onwil, onkunde en onmacht regeert? Het is ondertussen duidelijk dat er helemaal geen Beleidsplan Ruimte Vlaanderen meer komt en dat ons politiek systeem niet bereid is het extreem liberale vergunningenbeleid grondig in te perken. In december besliste de Vlaamse regering nog veel meer (financiële) verantwoordelijkheid bij de lokale besturen te leggen. De druk van eigenaars en promotoren was al groot door het aankondigingsbeleid van de laatste jaren en krijgt nu alle ruimte. Met deze woordspeling kan ik zelf niet lachen. De combinatie van een zware historische hypotheek met de druk op de lokale besturen is dodelijk voor wie nog hoopt op een omslag naar duurzame ruimtelijke ontwikkeling. De goede wil die er in een aantal gemeenten zeker is, is een doekje voor het bloeden.

In mijn eentje hiervoor het Vlaams Parlement bestormen is een beetje belachelijk. Daarom stel ik voor dat Twitter, Facebook, Instagram en Tik Tok in Vlaanderen alles verbieden waarin de woorden 'open ruimte' en 'bouwshift' voorkomen. Fake news. ■

FILIP DE RYNCK IS COLUMNIST VAN LOKAAL

burgemeester Triljoen

NIX

De Gendt Advocaten is dé specialist
voor lokale besturen & non-profit sector
woonzorgcentra & ziekenhuizen

KEEP CALM
AND
WE'LL
COVER YOU

DE GENDT
ADVOCATEN

